ALMANAH
FILATELIC
1988
POSTA ROMANA
LANDREESCU „Stînel și mesteceni"
POSTA ROMANA
Kamceatka
Groenlanda
Ile Aleutine
I.Vancouver
San Francisco
Ile. Midway
Ile Hawaii
Ile Marshall
Ile Phoenix
Ile Tokelau
Ile Marchize
Ile Samoa
Ile Cook
Ile Toubouai
Ile Kermadec
Ile Fiji
Ile Noile Hebride
I. Noua Caledonie
Noua Zeelanda
Ile Tuamotou
Ile Line
OCEANUL PACIFIC

Documente revelatoare care certifică prezența primelor noastre mărci poștale în patru birouri de expediție nesemnalate pînă acum

A dăinuit mult timp controversarea, căzută apoi în desuetudine cu privire la circulația mărcilor Cap de bour, 40 P. și 80 P. în alte localități decît capitalele de județ. Contestatorii se sprijineau pe argumente plauzibile, în primul rînd pe faptul că nu s-au dat la iveală documente din care să rezulte livrarea de mărci la aceste birouri înainte de 1862/65 și, în al doilea rînd, că nu s-au găsit scrisori francate sau mărci izolate purtînd vreun însemn aparținînd respectivelor expediții [1].

Prima contestare este infirmată de descoperirea ulterioară cu privire la biroul din Tg. Neamț. Acest birou de tîrg nerezidențial, deși nu figurează în vreo situație de distribuire a primelor mărci poștale românești, primește totuși în septembrie 1858 un total de 192 exemplare, din care vinde 9 mărci de 27 P., 15 mărci de 54 P. și 2 mărci de 108 P. [2]. În cazul al doilea exemplul edificator ni-l dă biroul de expediție rezidențial Fălticeni. Mult timp nu s-au semnalat mărci circulate din prima emisiune și totuși la acest birou s-au vîndut 350 exemplare [3].

Preluînd în studiu această problemă, am cercetat cu insistență ani de-a rîndul numeroase documente uitate din arhive și am avut satisfacția să scot la iveală surprinzătoare dovezi referitoare la patru birouri poștale neatestate pînă acum ca manipulînd mărci din a doua emisiune Cap de bour [4]. Tomuri de corespondență poștală din perioada 1858—1862 (regulamente, instrucțiuni, contracte, ordine și rapoarte etc.), au fost urmărite, notate, transcrise, unele xeroxate și fotografiate, alcătuind un voluminos dosar cuprinzînd dovezi concludente despre existențe atestate cu certitudine.

În prezentele pagini nu am ocolit unele bogate citate, pe care le-am considerat edificatoare asupra stărilor de lucruri ale vremii, ilustrînd limbajul de cancelarie al epocii, cu savoarea și plasticitatea sa. Aceasta spre a oferi o lectură cît mai plăcută cititorilor almanahului filatelic dispuși să guste mostre stilistice de altă dată, dar și pentru a ilustra cît mai fidel, marile greutăți prin care a trecut poșta noastră, la mijlocul veacului al XIX-lea în lupta de afirmare românească pe plan european.

Trecînd în revistă fiecare birou poștal în parte am dorit să argumentez în mod expres concluziile, acestea fiind componente de prim ordin, la *Situația generală a circulației mărcilor Cap de bour, emisiunea a doua*, care se va publica, în premieră, cu un alt prilej.

1. ADJUD, jud. Putna (azi Vrancea), cu capitala în Focșani. Stație importantă de poștă pe „Drumul Siretului", între Bacău — Focașni (— Galați), la răscrucea drumului spre Transilvania, prin pasul Oituz. și din Filipești, spre Tg. Ocna. Din 1857 releu principal pe drumul noii diligențe austriece, pe ruta Galați — Adjud — Filipești — Poiana Sărată [5]. La 10 iunie 1858 se înființează *Biroul de expediție Adjud* (887/58). Ca expeditor se numește „Ioan Ghizdavățu, comisar al tîrgului Agiud", cu recomandarea prefecturii de Putna (870/59). În august primește de la Biroul de expediție Focșani (V. Karaman), 128 mărci (4 coli) din 27 P., 81 P. și 108 P. (1066/58). Decontarea mărcilor făcîndu-se pe plan local, nu se cunoaște rezultatul.

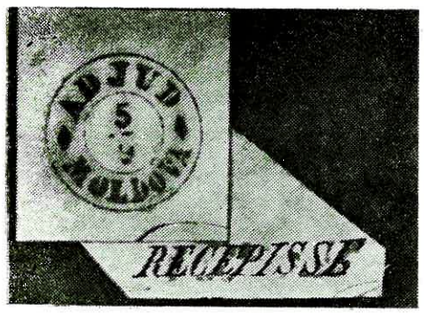

Cu privire la distribuirea mărcilor poștale din a doua emisiune Cap de bour, subliniem faptul că Adjudul este primul birou de tîrg nerezidențial căruia îi atribuim deschiderea de relații directe cu casieria centrală a Poștei Moldovei (Iași). Astfel, la 26 ianuarie 1859 expeditorul de Adjud primește, pentru prima dată, mărci din valoarea de 40 P. pentru care depune *„O adeverință de primirea a 160 marce, de cite un leu una"* [6]. Nici despre circulația și decontarea acestor mărci nu se știe, deocamdată, mare lucru. Cinci luni mai tîrziu, Direcția Poștelor, neprimind nici o situație cu privire la circulația mărcilor, cu ord. 1608 din 20 mai 1859, intervine :

„La Expediția de Agiud. Neputîndu-se lămuri din socoteala banilor de la acest birou, dată pe luna genar anu curent numărul marcelor și valoarea lor rămasă la sfîrșitul acelei luni, se scrie, ca grabnic să trimiteți Direcției asemenea lămurire". Director, ss. K. Magistan, Șef Secție, ss. G. Vamiș (867/59).

Nu avem răspunsul expeditorului. Din documentele cunoscute reiese că nici nu a dat vreodată, vre-o astfel de „socoteală a veniturilor". Care este cauza ? Răspunsul vine de la sine. Timp de mai bine de un an, expeditorul nu a primit salariul, pe motivul, că biroul „nu produce venituri" ; la rîndul său, expeditorul nu vărsa veniturile pe motivul că „nu primește salariul ce i se cuvine". Din acest joc dezechilibrant a rezultat o corespondență îndelungată, care a dus în cele din urmă la desființarea biroului.

Prefectura de Putna. No. 6597/26 iunie 1859. Către Onor. Ministerul de Finanțe : Dsale Ioan Ghizdavățu, comisarul tîrgului Agiudu Nou, încă din Iunie anul contenit (1858), după dispozițiile de organizare în ramul poștei, puindu-i-se și îndatorire de expeditor, au și priimit o așa sarcină, pe speranța că i se va regula leafa potrivit cu dispozițiile Așezămîntului Poștal, dar în priivire că, după multe mijlociri (ce) s-au făcut Direcției Poștelor, în urmarea cererilor, Dl. Ghizdavățu, pînă acum, după trecire de un an, nu au regulat nici o leafă. Acum însă Dl. Ghizdavățu, prin referatul No. 332 cere a i se ridica o așa povară, de vreme ce nu i se acordează onorariul cuvenit. Din așa motiv și prefectura, cu respect face cunoscut onoratului Minister ca să reguleze liberarea Dlui Gizdăvățu de îndatorirea de expeditor sau să binevoiască a regula o retribuție analogică ostenelilor sale". (827/59).

Ministerul de Finanțe din Moldova, secția III-a, cu No. 7776 din 2 iulie 1859 intervine pe lîngă Casa Poștelor : „Raportul cu No. 6597 ce s-au priimit de la Prefectura de Putna în cazul lefii cuvenite dlui Ioan Ghizdăvățu însărcinat cu expediția în tîrgul Agiudu, Ministerul î-l triimite în copie Direcției și îți scrie a da știință asupra acelor reclamate de numitul expeditor și asupra regulării ce ar fi făcut întru aceasta" p. Ministru Secretar de Stat la Depart. de finans. ss. Balanu. Pe acest raport se află rezoluția directorului postelor, K. Magistan : „4 iulie 1859. Să se scrie expeditorului de Adjud ca îndată să predee toate condicile și actele atingătoare de acest serviciu, în primirea căpitanului poștii de acolo. Pentru că nicicum nu ține veniturile de acolo, Direcția nu poate plăti nici o leafă. Asemenea se va scrie și căpitanului ca să primească această sarcină care după paragraful din contract este dator a o purta, dîndu-i-se remunerația cuvenită în asemenea. Ministerului de finanțe i se va răspunde că sarcina de expeditor de Adjud s-au dat asupra comisarului, de către Administrația de Putna, cînd i s-au trimis Așezămîntul Poștal pentru urmare a i se plăti leafa din venituri". 871/59).

În același timp Direcția Poștelor trimite două adrese, către Expeditorul de Adjud și către Căpitanul Poștii Adjud Principatele Unite Moldova și Valahia. Direcția Poștiilor Moldavei. Secția II. No. 2097 din 7 iulie 1859.

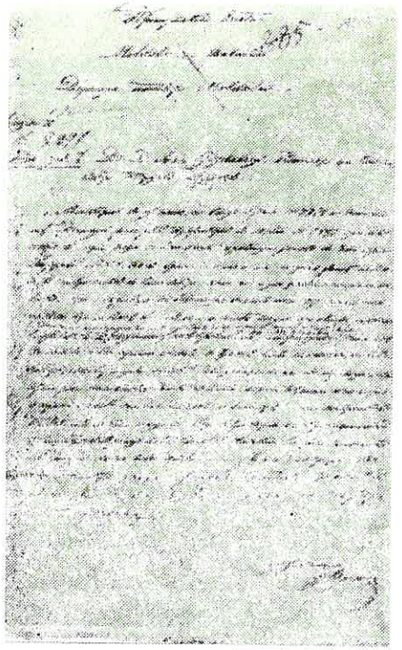

Ds. D. Joan Gizdavăţu, comisar şi expeditor (al) Tîrgului Agiudul. Ministerul de Finans, pe lîngă oficia No. 7776, au comunicat Direcţiei raportul Prefecturii Putna No. 6597, urmatu către el, prin care se lămureşte pretenţia făcută de Dta, prin referatul No. 332, că *de vreme ce pînă acum nu ţi s-au făcut nici o leafă pentru postul de Expeditor, apoi ceri a ţi se ridica o asemenea povară* şi în privinţa că Expediţia de acolo nu au produs şi nici nu produce vreun venit de unde să ţi se poată asigura vreo leafă (...), Direcţia vă face cunoscut că îndată ce vei priimi aceasta, să trădai toate condicile, actele, faturile, Adeverinţele şi alte atingătoare, în priimirea căpitanului poştii de acolo, căruia tot acum i s-au scris a priimi această sarcină, ca unul ce după art. 13 din Contractul Poştal este dator a o ţinea[7]. Iar de trădarea acestora priimind adeverinţă de la numitul căpitan, ve face cunoscut Direcţiei cu cea mai întîi poştă, *cu adăugări că pentru marci, făcînd socoteala de acele priimite şi vîndute, veţi trimite la Direcţie.* (872/69 f. 225). O adresă cu un conţinut asemănător se trimite şi „La Căpitanul poştii **Agiud**".

Predarea-preluarea expediţiei Adjud nu va avea loc însă decît cît cu o întîrziere de cîteva luni, pe considerentul refuzului repetat al căpitanului poştei (I. V. Ionescu) de a primi noua sarcină, ceea ce face ca Direcţia Poştelor să intervină pe lîngă Ministerul de Finanţe, cu nr. 2381 din 22 iulie 1859 :

„Căpitanul Poştii Tîrgului Adjud în a cărui sarcină s-au dat expediţia din acel tîrg, ce mai înainte se ţinea de dumnealui comisarul de acolo, Prin raportul no. 33 arată că *nu poate ţine şi biroul de expediţie în privire că nu ştie carte* şi un băiat ce are, de abia ţine slujba poştei, mijlocind de a fi scutit de o asemenea sarcină. Asupra cărora Direcţia observînd că chiar lucrările poştei nu este îndemnat a ţine precum se cere, şi observînd că mai toţi căpitanii nu sînt în stare (a ţine) acele reguli (ale) expediţiei, după slaba cunoştinţă şi ne-contabilitate ce au, Direcţia supune aceasta Onor. Minister, rugînd să binevoiască a da cuvenita dezlegare". Director ss. K. Magistan.

În aceeaşi zi însă, Direcţia Poştelor, cu ord. No. 2319 face cunoscut „Căpitanului Poştii Agiudului" : La raportul Dtale No. 33, prin care arăţi că n-ai putea ţine lucrarea expediţiei a căreia sarcină ţi s-au impus prin oficia No. 2098 din 7 iulie 1859, din cauză că ai fi fără çondei (ştiinţă de carte n.n.) şi că abia (poţi) a ţine lucrarea ce se cere pentru poştă, mijlocind a ţi se ridica asemenea sarcină, Direcţia îţi răspunde că Dta la o asemenea atribuţie nu ai greutăţi, căci formalităţile manipulaţiei se cere numai de la birourile expediţiilor de pe la rezidenţe, iar de la căpitani se cere numai prescurtat, adică cîte scrisori au primit de pe la feţe particulare, ele expediindu-se după adrese cu factură şi la sfîrşitul fiecărei luni, banii ce ar aduna a tot pe acelea, cît şi pe acelea (cu) porto ce ar primi de pe la alte birouri, să-i trimită la Direcţie, cu lămurire anume. Şi prin urmare, Dta fiind, după contractul poştelor îndatorat a ţine o asemenea regulă, ţi se scrie a o ţine fără a mai întrebuinţa pretinse motive...

Căpitanul poştii Adjud confirmă primirea oficiei... şi în final, refuză „primirea atribuţiei" drept pentru care Direcţia Poştelor, cu nr. 2406 din 31 iulie 1859 scrie „Căpitanului Poştei Agiud :

„Spre răspunsul la raportul Dta No. 39 prin care te aperi acum prin *neatributul expediţiei din acel tîrg*, înşiruind mai multe pretexte, Direcţia însoţit pe lîngă aceasta îţi trimite, în copie, răspunsul

Ministerului de Finanţe No. 9661 atingătoare la acest caz şi ţi se scrie că, de îndată, de cele cuprinse, să dai cel din urmă răspuns, dacă poţi funcţiona astfel sau nu".

Cam în acelaşi timp, Direcţia Poştelor primeşte de la comisarul Tîrgului Adjud, care continuă să funcţioneze ca expeditor-interimar, un cont de cheltuieli efecutate fără vreo aprobare prealabilă, ceea ce duce la sesizarea Ministerului de Finanţe ; de la care primeşte ord. nr. 9013 din iulie 1859 :

„La raportul Direcţiei No. 2340 din care se arată că comisarul Tîrgului Agiudu, însărcinat cu lucrările expediţiei de acolo, se scade prin sămile ce au dat despre veniturile lunilor aprilie, mai şi iunie cu suma de 179 lei, 6 parale, cursul fiscului, cheltuieli în acele luni cu întreţinerea cancelariei şi (plata) chiriei localului, se răspunse, că Direcţia să dea mai întîi ştiinţă ministerului despre condiţiile cu care s-au pus asupra numitului comisar această însărcinare şi (dacă) i s-au aprobat vre-un drept de despăgubire pentru nişte asemenea cheltuieliţ. Pe acest ordin se află rezoluţia : „Să se răspundă, că sarcina expediţiei s-au alăturat pentru comisarul de acolo prin Prefectura de Putna, în baza prevederilor Aşezămîntului Poştal, fără nici o altă condiţie" K. Magistan.

După cum rezultă, Direcţia Poştelor ştie una şi bună. Să plătească oalele sparte acela ce încalcă prevederile Aşezămîntului Poştal, care singurul reprezintă legile de urmat, în vigoare. Şi perseverînd, cu nr. 2597 din 14 august 1859, trimite Căpitanului Poştii un avertisment :

„Dumnealui Comisarul acelui tîrg, prin înscrisul No. 570 face cunoscut Direcţiei că **nicăieri pînă** acum nu s-au luat de către Dta de la el sarcina expediţiei. Direcţia avînd în privire că de la trimiterea oficiei No. 2098 adresată Dtali, spre a primii această sarcină conform contractului au trecut timp de peste o lună de zile. Prin urmare ţi se scrie că *dacă mult pînă la şase zile* de la data aceasta nu vei raporta că ai primit atribuţia expediţiei din acel tîrg, apoi hotărîtoriu vei şti că se va regula depărtarea Dtali din slujba ce ocupi". Director K. Magistan (872/1859).

Dar... urmează cinci săptămîni de tăcere, după care Direcţia Poştelor revine cu ultimul şi drasticul avertisment : „La Poşta Tîrgului Agiud. No. 2828 din 21 septembrie 1859 :

„Prin oficia cu No. 2597 ţi s-a scris a da ştiinţă într-un scurt termen că ai primit atribuţia expediţiei, conform contractului, de la Dlui comisarul acelui tîrg, după care nu s-a primit o asemenea nici pînă acum. Prin urmare, *Direcţia îţi scrie că nu mai puţin de cu prima poştă* să raportezi că ai primit **asupră-ţi** lucrarea expediţiei, căci la mai multă întîrziere se va aplica măsura cuprinsă în citata ofiţie". Director, ss. K. Magistan (idem, f. 197).

Aici se încheie episodul din 1858/1859 al „expediţiei de Adjud". Am insistat mai mult asupra acestui caz, care este primul exemplu, tipic birourilor de expediţie din tîrgurile nerezidenţiale, cu care Direcţia Poştelor a avut de întîmpinat multiple dificultăţi, pînă la reforma din 1 mai 1862, cînd expediţia a trecut definitiv în regie de stat, unificată pentru ambele Principate.

Concluzie. Biroul de expediţie Adjud a primit şi manipulat în perioada 26 ianuarie — 26 septembrie 1859 un număr de 160 mărci de cîte 40 P., fără a exista vre-o evidenţă lunară cu privirea la circulaţia acestora.

2. *TÎRGUL FRUMOS*[8]. Staţie de poştă pe Drumul Siretului, între Iaşi şi Roman, cu despărţire spre Fălticeni (şi, pe drumul lateral, din Cristeşti, spre Tg. Neamţ). În 1858 Biroul de expediţie era condus de Th. Dumitrescu, „căpitan şi expeditor", în conformitate cu art. 2 din contractul cu antrepriza Petrache Mavrogheni — George Iorgu Mihail Suţu (M & S). Nu primeşte mărci în 1858, nici din întîia nici din adoua emisiune Cap de bour. Prima cerere de mărci este semnalată în raportul de confirmare a primirii eronate a ştampilelor obliterante :

Biroul Expediţii poştii Tărgului — Frumos
No. 59
1859 aprilii 28

Onoratii Derecţii a poştilor Prinţipatului

Raport.

Odată cu oficiia No. 1.273 s'au priimitu la acestu bioroul o cutie cu 43 numere şi două peceţi împreună şi cu o stecluţă — tuşu. Din care s'au văzutu că numai căpacu a cutii este pi numele acestui biorou, iară pecetea este pe numele Rănii. Se vede că au fostu scăpare din vedere ; această cutii cu toate ale ei să înapoiescu afară de stecluţă cu tuşu întru care ono-

rata Derecţii va binevoi a regularisi celi de cuviinţă, ca pi lîngă triimiterea adevăratii cutii, *binevoindu a triimite şi no. de marce, găsindu-să din cuviinţă.*

Şefu bioroului, ss. P. Dimitrescu
(867/59, f. 112).

Nu avem documente cu privire la „îndreptarea greşelii", dar considerăm că la începutul lunii mai ştampila proprie fusese trimisă. Cu privire la mărcile solicitate, avem o ciornă a casieriei centrale din mai cu conţinutul :

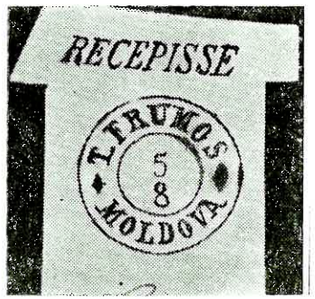

PRINCIPATELE UNITE MOLDOVA ŞI VALAHIA

Direcţia Poştelor Moldovei
No. 1389
1859 mai 6

La Expeditorul Poştei Tîrgu Frumos

Spre deplinirea celor mijlocite de Dta prin raportul No. 59, Direcţia însoţit pe lîngă aceasta îţi triimite un număr de 100 marce a un leu şi un no. de 50 marce a doi lei una carele valorează în total suma de 200 lei cursul haznalei spre a-ţi servi la expeduirea scrisorilor private şi pentru care se va ţine strictă socoteală şi se va prezenta Direcţiei la sfîrşitul fiecăreia lună din preună cu banii ce se vor aduna pi ele. Iar acum de priimirea unor aseminia vei raporta cu prima poştă.

Director, ss. K. Magistan
Şeful Secţiei, ss. G. Vamiş

Dar acest ordin de casă rămîne ciornă. Nici cele 150 mărci (în bucăţi şi nu în coli) nu se mai trimit decît cu aproape o lună mai tîrziu, de data aceasta în coli întregi (total 192 mărci şi nu 150 !), şi anume, patru coli a 40 P. şi două coli a 80 P. Aprovizionarea cu mărci a Expediţiei Tg. Neamţ, devine de data aceasta onorată corect. Confirmarea de primire, redată în premieră, atestă certitudinea

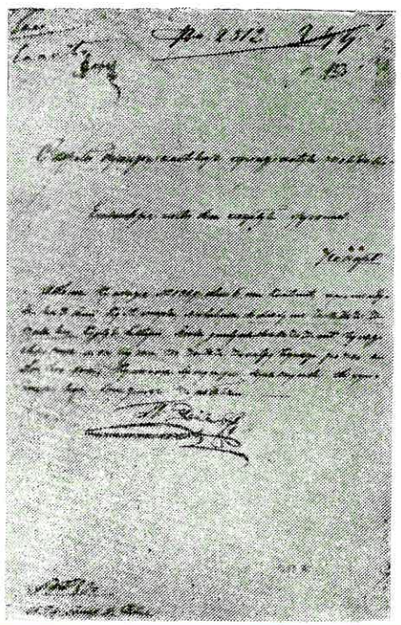

Expediţia poştii din Targul Frumos
No. 80
1859 ionii 4 zile

Onoratei Derecţii Poştilor Prinţipatului Moldovei

Raport

Odată cu oficţia No. 1389 din 6 mai, primiindu-să la 3 iunie cu No. marce, în valoare de douăsute cincizeci şi şase lei, cursul visteriei, însă una sută două zeci şi opt bucăţi albastre a un leu una şi şaizeci şi patru bucăţi roşii a doi lei una, Cu supunere să răspunde de priimirea lor, spre ştiinţă şi regulă.

P. Dimitrescu

Pe acest raport se află rezoluţia directorului poştelor : „6 iunie 1859. La acte, Kostache Magistan"
(867/59, f. 133)

Aceasta este prima şi ultima aprovizionare cu mărci din a doua emisiune Cap de bour făcută biroului de expediţie Tg. Frumos. De notat că în toată perioada 3 iunie 1859 — 1 mai 1862 expeditorul gestionar nu face nici o decontare prin semiile lunare, veniturile biroului „reţinîndu-le abuziv în contul salariului".

Concluzie. Biroul de expediţie Tg. Frumos a primit şi manipulat 128 mărci din 40 P. şi 64 mărci din 80 P. în perioada 3 iunie 1839 — 1 mai 1862.

3. TÎRGU NEAMŢ[9] Staţie de poştă (unica), a drumului lateral ce se leagă de despărţirea Fălticenilor, la Cristeşti, Dintr-un document din 27 martie 1858, cunoaştem pentru prima dată, că „Poşta Neamţu" era în antrepriza lui Mihail Kogălniceanu :

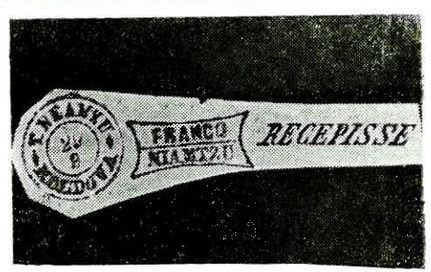

„Departamentul Finanţelor Moldovii.
No. 2431
27 martie 1858

Către Sămeşia Sa.

„Dumnealui vornicu Mihalache Kogălniceanu, au luat în antrepriză poştile Drîncei, Cărpineni şi Neamţu, cu 32 cai, cîte şapte sute şaizeci şi unu lei cursul haznalei pe an, calu, de la vornicul Mavroeni. Şi cere slobozirea subvenţiei ce i se cuvine, pe şase luni..." etc. (226/58). Într-adevăr, nu după mult timp. colonelul M. Kogălniceanu emite o chitanţă de primirea sumei (1016, 3/3 galbeni).

Noul antreprenor dă o atenţie deosebită Tîrgului Neamţ şi bazat pe relaţiile sale intervine la Direcţia Poştelor de a se înfiinţa aici şi un birou de expediţie pentru „deservirea plicurilor guvernului şi particulare". La propunerea favorabilă, Direcţia poştelor primeşte răspunsul forului tutelar :

DEPARTAMENTUL DE FINANS
Secţia III-a
No. 6654
Anul 1858, luna Julie, 21 zile

Direcţiei Poştelor

„La raportul Direcţiei No. 1726, prin care propune a se înfiinţa în Tîrgul Neamţu un birou de expediţie, Departamentul răspunde, că, dacă direcţia primeşte asupra sa răspunderea, că înfiinţarea biuroului în acel tîrg, prin venitul lor, ar scoate cel puţin lefile ce trebuie să se dee şi cheltuielile lui, se înuviinţează" p. Şef Deparatment, ss. K. Balan.
1040/58)

După o oarecare tergiversare, Direcţia Poştelor, formulînd punctele de vedere în conformitate cu noul ‚Aşezămînt Poştal", trimite Ministerului de finanţe raportul său, prin însuşi persoana antreprenorului solicitat, de la care se primeşte aprobarea Departamentului de finanţe cu No. 70002 din 2 august 1858 :

„Odată cu raportul Direcţiei No. 1872 atingătoriu de înfiinţarea în tărgul Neamţu, înfăţoşîndu-se în camera Departamentului, dumnealui Vornicul Mihail Kogălniceanu, antreprenorul poştii din acel tărg, au declarat că pe lîngă că asigurează că acea ecspediţie va aduce un venit cu care să va putea întreţine, apoi că se obligă a nu lua progon pentru căruţile ce va da de trei ori pe săptămînă pînă la Cris-

teşti decît pe mergere, regulîndu-se la întoarcere să să ducă tot de acele căruţi fără progon, plicurile ce vor sosi la Cristeşti pentru Neamţu.

Luîndu-se dar în consideraţie avantajele aceste, Departamentul scrie Direcţiei ca grabnic să înfiinţeze ecspediţia cuvenită acolo unde modul celor din alte asemenea tărguri, regulînd şi purtarea poştei de la Cristeşti tot cu căruţele cu care va veni ace de la Neamţu, a cărora întoarcire în plin este fără progon, după declaraţia dumisale antreprenorului acelei poşte". p. Şef Departament ss. K. Balan. P

Pe acest ordin se află rezoluţia şefului mesei din Direcţia poştelor : „Cu no. 2085 s-au scris dumisale Pelin a veni la biroul central pre a se da povăţuirile" (1040/58, f. 494).

Cu nr. 2171 din 5 septembrie Direcţia poştelor „a rînduit ca expeditor la acel tîrg pe Dlui comis Dimitrie Pelin, conform garanţiei date de dlui Kogălniceanu, căruia i s-a făcut salariul de 150 lei pe lună, cu 50 lei mai puţin de cît acel prevăzut la Aşezămîntu" (872/59). Se rezolvă astfel şi „plîngerile Sfatului orăşănesc din tărgul Neamţu [10]. Faptul este confirmat şi de raportul nr. 1 şi nr. 2 din 8 septembrie 1858, prin care „Biroul expediţiei de Neamţu" cere de la „Onor. Direcţia Poştelor şi a Delijanselor Moldovei" : Faturi, pentru scrisori particulare, Adeverinţe poştale pentru asigurarea scrisorilor particulare ce se primesc la expediere etc." Semnează D. Pelin (1045/58, f. 88).

„Evenimentul zilei" este anunţat şi prin presă : [11].

„În privire că la Tîrgul Nemţului este un punct unde se dezvoltează un comerţ de interes, atît din partea organizatorului cît şi din partea publicului din măgieşie, precum de la mănăstiri şi sate, De aceea, conform încuviinţării Departamentului de interne, *pentru înlesnirea comună s-au statornicit un biourou de expediţie* după principiile Aşezămîntului poştal, despre care se aduce la cunoştinţa publică, că oricine poate să acrediteze acelui birou scrisori, pachete sau ori ce plată pentru trebuinţa de expediţie pe la orice locuri din cuprinsul principatului, aşa precum direcţia, o dată cu deschiderea lucrărilor biuroului expediţiei din arătatul oraş, aŭ regulat şi cele de cuviinţă pentru înlesnirea publicului. Director V. Grigoriu, Şeful biroului G. Ilievici. No. 2317".

Interesul principal referitor la Biroul de expediţie Neamţ este dat de *„circulaţia mărcilor poştale moldovene"*. Referitor la prima emisie cu Cap de bour avem studiul publicat în Almanahul Filatelic din 1985 [12]. A rămas de prezentat „Circulaţia mărcilor din a doua emisiune Cap de bour, 40 P. şi 80 P. fapt rămas neelucidat pînă la publicarea acestui studiu care dezleagă enigma şi rezolvă controversele, avînd ca temei documentele ce urmează.

a. Cererea mărcilor. După un interval de timp (1 noiembrie 1859 — 9 martie 1859), în care biroul Neamţu a manipulat expediţia particulară nefrancată, din lipsă de mărci, urmează intrarea în arenă a expediţiei francate-marcate ca urmare intervenţiei expeditorului :

Biroul Expediţii Niamţu
No. 23
1859 martie 1
Onor. Direcţii Poştilor şi Delijanselor Moldovei

Raport

„Fiind-că marcile la acest biurou pentru marcarea scrisorilor fac neapărată trebuinţă, şi (deasemenea) pentru două peceţi, adică una de negru (tuş) şi una de roşu (ceară), precum şi pentru ştemplurile cuviniti, cu supunere să face rugămînţi onor. Direcţii să binevoiască *a ni trimiti asemenea marce*, peceţi şi ştempluri.

Şef biurou, Dumitru Pelin.

Pe acest raport se află rezoluţia directorului : „No. 1071. Mărci se vor triimeti Pentru peceţi se va avea în priivire de comisie spre a se încuviinţa facirea lor. ss. K. Magistan, martie 3.
(867/59, f.74)

b. Livrarea mărcilor este atestată de documentul : DIRECŢIA POSTELOR MOLDOVII

No. 706
1859 Martie 9
Biuroului Expediţiei de Targul Niamţu

„În urmaria cererii cuprinsă prin raportul acelui birou no. 23, odată cu aciasta i se triimite 50 marci a un leu una şi 25 marci a doi lei una, care în totul alcătuieşte suma de una sută lei. Şi încît priveşte pentru ştempluri să face cunoscut că direcţia în curînd va regula triimiterea şi acestora.

Director. K. Magistan
Şef secţie, N. Bogdan
(867/59, f. 75)

c) Confirmarea primirii mărcilor apare zece zile mai tîrziu, fie datorită faptului că trimiterea a fost tergiversată de noul casier central, fie datorită faptului că între timp Dimitrie Pelin dispare de pe statul de funcţiuni al Expediţiei Neamţ, locul său fiind preluat de către căpitanul poştii locale. Fie una, fie alta, data de 20 martie 1859 s-a luat drept „prima zi de circulaţie" a mărcilor din a doua emisiune moldoveană :

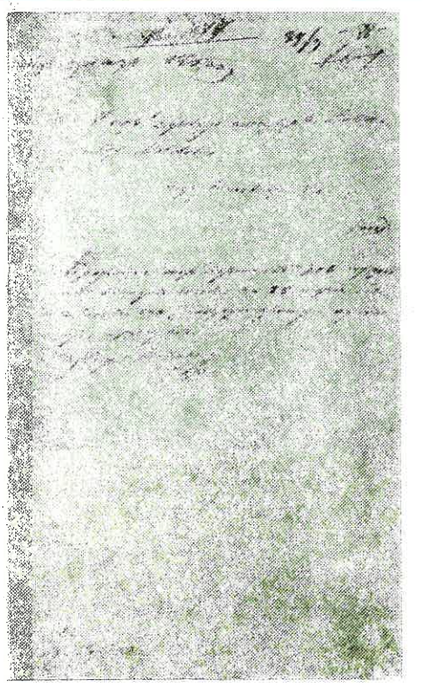

Biur. Expediţii Niamţu
No. 26
1859 Mart 20

Onor Direcţii a poştilor şi a delijanselor Moldovei

Raport.

„Cu ofiţia onor. Direcţii No. 706, s-au priimit 50 marce de un leu una şi 25 marce cîte de doi lei una, De a cărora priimire cu supunere să răspunde.

p. Sef biurou, ss. G. Soldănescu
(93/1869 f. 88)

Bazat pe documentele ce urmează, consider că aceste 75 mărci constituie prima, unica şi ultima aprovizionare cu mărci a biroului de expediţie Neamţ. Aceşte mărci sînt consumate în intervalul 20 martie — 5 iunie 1859, după cum vom vedea.

Desfiinţarea Expediţiei Tg. Neamţ. Veniturile biroului de expediţie Neamţu sînt însă sub aşteptări de mici. Astfel, pe luna septembrie 1858 (deci a înfiinţării), în „Sama de venituri şi cheltuielile expediţiilor şi delijanselor Moldovii", biroul Tg. Neamţ figurează cu 17 lei şi 32 parale din vînzarea mărcilor şi 6 lei şi 3 parale venitul din porto scrisori, nimic din gropuri. Total 23 lei şi 35 parale, iar la cheltuieli figurează cu 150 lei, leafa expeditorului. (1054/58). Situaţia deficitară se menţine în continuare, fără nici o speranţă că veniturile vor acoperi cheltuielile, ceea ce va determina desfiinţarea expediţiei [13]. Astfel, Ministerul de finanţe al Moldovei, Secţia III-a cu nr. 4129 din 8 aprilie 1859 face cunoscut Direcţiei Poştelor :

„Asupra celor referate de Direcţie prin raportul No. 872, Ministerul răspunde, că încuviinţarea unui birou de expediţie la Tîrgul Neamţu, au urmat din motivul declaraţiei ce dumisale antreprenorul acelei poşte au făcut în camera ministerului, asigurînd cheltuielile. Încît, dacă încredinţarea dată de Direcţie, descoperindu-se deficit, apoi negreşit că urmează a se mulţămi dumnealui expeditorul numai cu folosul ce i-au produs. Iar în viitor asemenea misie să se încredinţeze căpitanului, care după Art. 12 din contract trebuie să fie garantat de dumnealui antreprenorul. Ministru secretar de stat la Departam. Finanţelor, ss. E. Alcazi".

Pe acest ordin se află rezoluţia : „16 April 1859. Conform ordinului de faţă se vor înainta lucrări pentru trecerea expediţiei către căpitanul de poştă. ss. Bogdan (972/59, f. 118).

Direcţia poştelor răspunde Ministerului de finanţe cu raportul nr. 2483 din 8 aprilie 1859 :

„După oficia onorat. Minister No. 4129 din 8 aprilie anul contenit, Direcţia desfiinţînd biroul de expediţie din Tîrgul Neamţu şi încredinţînd asemnea atribuţie căpitanului poştei de acolo au făcut cunoscut dumisale Expeditoru Dimitrie Pelin prin oficia No. 1238 că este liber de la îndatorirea sa cerîndu-i totodată şi banii, suma de 548 lei 29 parale cursul haznalei ce i s-au dat pînă la îndeplinirea lefii care n-au ajuns din venitul produs în acele şase luni după cum este cunoscut din raportul 872 din 22 martie 1859" (415/59 f. 124).

Urmare acestor măsuri, Direcția postelor și a Diligentelor Moldovii, cu nr. 1238 din 22 aprilie 1859 trimite ordinele de desființare și reorganizare : „Către Seful Biuroului de Expediție a Tîrgului Neamțului, dumisale Dimitrie Pelin :

„Departamentul finanțelor prin răspunzătoarea oficiei No. 4129 face cunoscut Direcției că așa precum încuviințarea biroului expediției dc acolo n-au fost în alt fel de cît au urmat din motivul declarației ce antreprenorul de acolo, dumnealui Vornic Mihail Kogălniceanu au făcut camerei sale, asigurînd că venitul acelei expediții va acoperi cheltuielile cu încredințarea ce au luat din raportul Direcției No. 872, descoperindu-se deficit, apoi negreșit urmează să te mulțumești numai cu folosul ce s-au produs și că în viitor asemenea misie, conform art. 12 din contract să se încredințeze căpitanului de poște ce trebuie a fi garantat de antreprenor.

Pe temeiul citatei oficii, Direcția pe deoparte te condamnă a trimite de îndată ei suma de 548 lei 29 parale ce i s-au dat prin recomandatul de dta în raportul No. 22 ca neajuns din venituri la leafa ce i se cuvine, după încuviințarea direcției de la sine dată cu No. 1171, iar pe de alta i se face cunoscut ca să dai toate obiectele atingătoare de asemenea atribuție, pe seama dumisale căpitanului poștei de acolo, despre care apoi vei încunoștiința pe Direcție cu prima poștă“ (972/59, f. 117).

Un ordin asemănător cu nr. 1239 din 22 aprilie 1859 se trimite și „Căpitanului Poștei de Tîrgul Neamțu“ :

„Departamentul de finans prin oficia No. 4129 ordonează Direcției, ca conform art. 12 din contractul poștelor, Expediția din acel tîrg să fie în sarcina Dtale și ș se desființa osebitul biurou a Expediției de acolo. În urmarea căreia Direcția scrie Dtale ca pe de o parte să priimești pe samă de la expeditor, dumnealui comis Dimitrie Pelin *toate actele instructibile oficii a Direcției, condici, Adeverințe, Fatur etc. etc. în sfîrșit toate obiectele atingătoare de această atribuție, iar pe de alta să te sîrguiești în asemenea serviciu spre avantajul fiscului după care numai se poate căpăta otimie a guvernului și răsplata serviciului ce fiecare amploaiat a statului cu stricteță se îndeplinește*“.

Atfel, din documentele citate, reiese că biroul de expediție din Tîrgul Neamț a ființat între 1 septembrie 1858 — 1 mai 1859.

Ultima comandă de mărci și refuzarea ei. O lună mai tîrziu de la preluarea serviciului său, căpitanul poștii Tg. Neamț cere un nou lot de mărci poștale pentru francarea scrisorilor :

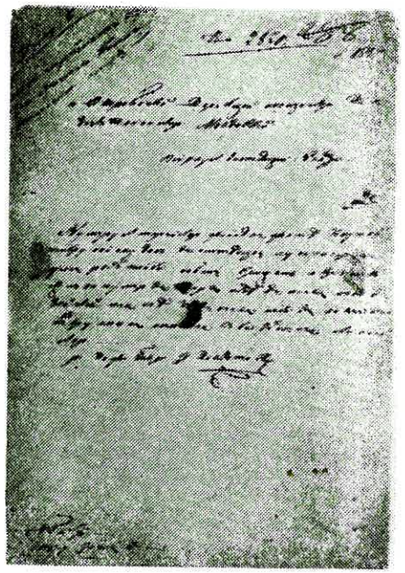

Biuroul Expediții Niamțu

No. 57
1859 iunie 3

Onorabilei Direcții a poștelor și delijanselor Moldovei

Raport

„Numărul mărcilor fiind pe finit, ce numai pentru o zi sau două de expediție, cu supunere să face rugăminți să binevroiască a triimeti încă un număr de marce, atît de acele cîte de doi lei una cît și de acele cîte de un leu una, pentru a nu se ocaziona ceva din cauza lor.

p. Șef biur. ss. G. Soldănescu
(867/59, f. 154)

Există un concept din care rezultă că se propune trimiterea a 192 mărci, de data aceasta în coli întregi, din care 4 coli (128 mărci) a 1 leu (40 P.) și 2 coli (64 mărci) a 2 lei (80 P.). Această propunere se contramandează. Din ce motive vom vedea îndată, în răspunsul de un interes deosebit, dat de Direcția poștelor, cu privire la noua măsură luată de a nu se mai livra pe viitor mărci, birourilor de tîrguri nerezidențiale, acestea urmînd ca în continuare să manipuleze trimiterile particularilor, fie *franco* (cu plata în numerar de către expeditor fără aplicare de mărci), fie *porto* (cu plata taxei de către desinatar) :

PRINCIPATELE UNITE
Moldova și Valahia
Direcția Poștelor Moldavii
No. 2163
1859 iulie 10 zile

Biuroului de expediție
Tărgul Neamțului

„La raportul acelui biurou prin care se mijlocește a i se triimite un număr de marce spre a-i servi la expeduirea scrisorilor private, Direcția îi face cunoscut că așa precum ea a regulat ca *toate birourile acele ce sînt prin tîrgurile ce nu-și au rezidența ținutului său și care se țin de către domnii căpitani de poște, la expedierea unor asemenea să se servească fără marce și în locul lor puind ștemplu cu data, se trage cu condeiul și două trăsături crucișu care va fi semnul celor marcate.* Prin urmare i se scrie astăzi și lui această regulă.

Director, K. Magistan,
Șef Secțoe, G. Vamiș
(867/59, f. 155)

Acesta este ultimul document întîlnit cu privire la circulația mărcilor poștale moldovene la Tg. Neamț, care închide acest capitol [14]. Mai este de adăugat că între timp biroul a primit și sigiliu de ceară cerut cu raportul No. 23 din 1 martie 1859, după ce mai întîi, la 27 aprilie i se trimiseseră ștemplurile M2. TG. NEAMZU și C1. RECEPISSE. De asemenea este știut că la 16 decembrie 1859 i se trimite și ștemplul cu inscripția FRANCO/NIAMZU.

Concluzie. Biroul de expediție Tg. Neamț a ceruit, i s-au trimis, a primit și a manipulat în perioada 20 martie — 5 iunie 50 mărci de cîte 40 P. și 25 mărci de cîte 80 P.

4. TÎRGU OCNA [15]. La 26 iunie 1858 avem date cu privire la înființarea biroului de expediție din Tîrgu Ocna, sub conducerea lui Iorgu Botez. Angajarea s-a făcut la propunerea sameșului și expeditorului de ocîrmuire Bacău :

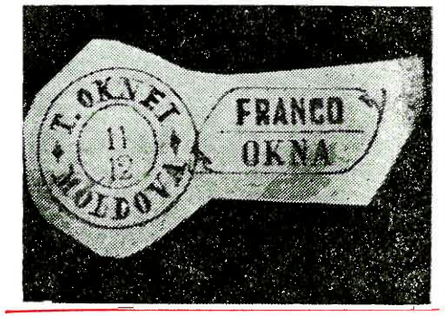

Biroul Poștal Bacău
No. 51
1858 iunie 26

Onorații Derecții a Poștelor
și a Delijanselor Moldavii

Raport

Întru conformarea mijlocirii acei onor. Direcții cuprinsă prin adresa No. 1464, făcîndu-să cunoscut Ds. Jorgu Botez de a primi postul de ecspeditor în Tg. Ocnii, s-au priimit răspunzătorul său Adres, sub No. 1, pi care în copie să prezentează [16]. Angajîndu-să și alt curier, în alăturare aicia garanții, să poftește pi onor. Direcții a se informa pentru amîndoi și a rezolva celi di cuviință, fiind amîndoi cu condiții bune și cu moralicești purtări“.

Sameș, ss N. Anghel, Expeditor, ss. N. Meza (1051/58, f. 350).

Dintr-o rezoluție a directorului poștelor (V. Grigoriu) reiese că numirea ca expeditor a lui Iancu Botez s-a făcut în conformitate cu prevederile Așezămîntului poștal, cu un salariu de 75 lei lunar din veniturile ce se realizează (1051/58, f. 10) iar a curierului Kostache Codreanu „ce circulează pe linia Tg. Ocnii — Bacău“ după buget (idem, f. 99).

La închiderea anului bugetar, Direcția Poștelor, cu nr. 3385 din 29 decembrie 1858, scrie „La căpitanul și expeditor, Tg. Ocnii: La raportul no. 25 se răspunde că de la 1 a viitoarei luni genar (1 ianuarie 1859, n.n.) se va însemna leafa numai să se poarte foarte bine, de a expedui și trăda îndată obiectele de tranzacție ale poștei, precum scrisori, pachete, gazete și altele'. Director, ss V. Grigoriu (105L/58, f. 645).

Cu adresa 1273 din 27 aprilie 1859 Direcție poștelor trimite biroului de expediție Tg. Ocna două ștempluri, obliteranta M1. T. OKNI/MOLDOVA și auxiliara C1. RECEPISSE (870/69, f. 541) și tot în 1859, cu circulara 3769 din 16 decembrie „se trimite și acestui birou ștemplul cu osebită formă"; este vorba de ștemplul catalogat acum M3. FRANCO/OKNA pentru obliterarea mărcilor.

În 1860, căpitanul-expeditor (C. Vlad) cerînd a i se trmiite „peceți" pentru pecetluirea gropurilor și a scrisorilor de valoare precum și „tarife" referitoare la expedierea acestora, Direcția poștelor, cu nr. 913 din 20 aprilie 1860 comunică:

„La căpitanul poștii Tg. Ocna. Spre satisfacerea raportului No. 123, prin care înștiințați că expediația are urgent neapărată trebuință atît de peceți, cît și de o lămurire despre tarifa ce i s-ar cuveni a primi pe greutatea gropurilor cu bani și a pachetelor de valoare, direcția însoțit acestei îți trimite două peceți, una pentru pecetluirea plicurilor oficiale și alta pentru tuș[17], precum și Tarifa lit. B, spre a-i servi în primirea și expedurea gropurilor și a pachetelor, de a cunoaște plata ce se cuvine pe greutate și depărtare. Director, ss. K. Magistran (537/60, f. 129).

Din referatul nr. 16 din 4 iunie 1860 al expeditorului central către director, reiese că în prima jumătate a anului, biroul Tg. Ocna nu a manipulat mărci și că expediția se efectua franco, cu plata în numerar sau cu porto. Cum s-a observat că la veniturile din scrisori se încărca cu sume necorespunzătoare, referatul precizează: „Cu expediția de ieri, în fatura Biroului Expediții Tg. Ocnii, s-au observat următoarele nereguli: fiind trei scrisori recomandate pentru Iași, a căror franco era de 24 lei și dl. expeditor de acolo, *în lipsă de marce*, s-a încărcat în faturi numai cu 8 lei la trei scrisori francate; în loc de a se încărca cu șase scrisori s-a încărcat numai cu trei, deosebirea totală de șase scrisori este că s-a încărcat cu 19 lei mai puțin. Onorata Direcție va binevoi a lua măsurile cuvenite întru aceasta spre a nu mai pune adăugiri și ștersături în faturi. s.s. Nicodimescu.

Pe acest raport se află rezoluția directorului: „Să se scrie căpitanului de Tg. Ocna a se încărca cu toți banii ce se cuvin din franco, căci va fi prilej de răspundere. K. Magistan" (539/60, f. 170)[18].

Tot în această lună, cu ord. 1672 din 28 iunie i se face cunoscut că „nu a trimis banii adunați pe trecuta lună mai, în sumă 178 lei și 30 parale cursul fiscului după sama arătată[19]. În iulie expeditorul răspunde cu suma de 131 lei, 28 parale și pentru diferență primește un nou ordin observator.

Din documentele din 1861 reiese o activitate deosebită[20]. Reținem și subliniem faptul că în acest an, deși prin „Sama veniturilor și a cheltuielilor de la Biroul poștal de Tg. Ocnii", la rubrica „valoarea mărcilor după socoteală' nu apare cu venituri, totuși la un control ulterior a reeșit că în intervalul ianuarie — mai, biroul *a vîndut mărci în valoare de 162 lei* sumă cu care a fost încărcat biroul la rubrica „venituri din mărci pe luna mai 1861" (ASB. ICC. dos. 23/61, f. 432). Deși în restul anului este posibil să mai fi consumat mărci, nu mai dă nici o socoteală asupra veniturilor realizate pînă în ianuarie viitor.

Din „Sama veniturilor poștale pe ianuarie 1862" reiese că biroul Tg. Ocna are venituri: 342 lei, 15 parale, din scrisori (franco-porto) și 79 *lei parale din vînzare de mărci*, total 422 lei 15 parale. Căpitanul se scade cu 42 lei 15 parale „plată lefi". Cifrele zecimale, la venituri, de 15 parale, ar corespunde la expedierea de ziare. (ICC. dos. 23/1861, f. 309 și PM. dos. 236/1862 f. 219)[21]. Dintr-o notă reiese că veniturile centralizate pe luna ianuarie cuprind și „restanțe din 1861" (să zicem din noiembrie-decembrie). Păcat că nu mai avem documente poștale cu „sama veniturilor' pe următoarele trei luni (februarie, martie, aprilie) din care am fi putut concretiza totalitatea sumelor realizate din vînzarea mărcilor la biroul Tg. Ocna în perioada 1 ianuarie 1861 — 31 mai 1862, deși operații de manipulare scrisori și gropuri sînt frecvent întîlnite Un lucru este cert: din mărcile primite nu a restituit nimic în mai-iunie 1862 de unde se deduce că toate mărcile avute s-au vîndut. Reconstituind distribuirea și consumul mărcilor la acest birou pe o perioadă posibilă de 16 luni, reiese suma de 256 lei. Aceasta ar corespunde, la relația 2 : 1 între valorile de 40 P. și 80 P., cîte 128 mărci (4 coli) din mărcile albastre și 64 mărci (2 coli) din cele roșii.

Concluzie. Se consideră că biroul de expediție Tg. Ocna a primit și a vîndut în perioada 1 ianuarie 1861 — 1 mai 1862 mărci în valoare de 256 lei, aprecîind un număr de 128 mărci din 40 P. și 64 mărci din 80 P., mărci.

Încheind contribuția cu privire la circulația mărcilor Cap de bour emisiunea a doua la birourile controversate, concretizez în premieră datele obținute pînă acum în situația recapitulativă ce urmează:

Biroul de expediție	Data livrării	40 P.	80 P.	LEI
1. Tg. Adjud .	26 ianuarie 1859	160	64	160
2. Tg. Frumos .	6 mai 1859	128	—	256
3. Tg. Neamț .	9 martie 1859	50	25	100
4. Tg. Ocna . .	1 ianuarie 1861	(128)	(64)	(256

Consider totuși că problema în sine nu este închisă. Descoperiri eventuale de noi documente vor putea întregi peste timp studiul de față, dînd posibilitatea scoaterii din paranteze a cifrelor prezentate acum sub aspect de provizorat.

KIRIAC DRAGOMIR

NOTE

[1] Reproducerea ștampilelor din acest studiu aparține colaboratorului ing. Leonard Pașcanu, după piesele originale din fondul său de expertiză.

[2] Ing. Kiriac Dragomir, Contribuții cu privire la circulația primelor mărci poștale românești Cap de bour, Almanah Filatelic, 1984, pag. 125.

[3] Ibidem, pag. 135. Azi se cunosc patru exemplare din astfel de mărci, obliterate cu ștampilă rotundă de zi M1. FOLTISCHENI/MOLDOVA, din care două din 54 P, și două din 108 P.

[4] Este vorba de birourile nerezidențiale din 1856—1862: Tg. Adjud, Tg. Frumos, Tg. Neamț, Tg. Ocna.

[5] La 2 iulie 1857, primul cureir austriac, Franz Kir. face cursa Galați — Adjud — Poiana Sărată — Brașov, utilizînd conform protocolului, mijloace de transport ale poștei române, o căruță de poștă cu doi cai, cu schimbul în fiecare stație (Galați, Adjud, Caiuți, Filipeștii), pe bază de blanchete eliberate de Ministerul de finanțe, prin Prefectura de Tutova (Galați), care se achitau de către K. K. Agenție. Din ord. nr. 1257 din 10 februarie 1858 al Ministerului de finanțe către Direcția poștelor se face cunoscut introducerea diligențelor austriece în locul căruțelor; „K. K. Agenție prin poșta No. 915 face cunoscut acestui Departatament, că de la 27 ianuarie 1858 începînd cursul diliianșului austriicesc, între Brașov și Galați purtători de bani și alte obiecte prețioase, curierul acelui delijans va porni din Brașov în fiecare simbătă și va sosi în Galați lunea dimineața la 6 ceasuri, iar din Galați va urma pornirea în fiecare miercuri dimineața la 6 ceasuri și sosirea în Brașov vinerea; de asemenea, spre conducerea delijansului s-a rînduit expeditor, care după sosirea în Galați, va continua cursul său pînă la Brăila, în fiecare luni, de unde se va întoorce la Galați miercuri, spre a-și continua drumul la Poiana Sărată, cînd se vor slobozi caii trebuincioși, după regula statornicită". p. Șef Departament, ss. K. Bălon (1018/58). În perioada 2 iulie 1875 — 14 februarie 1858, diferiți curieri ai poștei austriece (Franz Kir, Ioan Bobu, Zaharia Agache și Ion Buhăescu, din care numai primul cetățean austriac) au efectuate 129 curse dus și întors, cu cai de poștă, fapt consemnat din „Documentul dumnealui ișpătar Kostache Gusti, antreprenorul poștei Căiuțu" prin care se cere „plata progonului poștei austriecești" însumînd 1608 lei și 39 parale cursul haznalei" Ministerul de finanțe cu nr. 1620 din 24 februarie 1858 „dispozează îndestularea Dumisale antreprenorul cu citații bani, conform listei cuprinzătoare în anexă, întocmită de căpitanul poștei Căiuțu, pentru stația sa". (1018/58). Desigur, plăți asemănătoare, corespunzător aceleași perioade, s-au făcut și pentru fiecare din următoarele 10 stații. Interesant de consemnat tot acum „Raportul nr. 77 din - omprilie 1859 al căpitanului stației Căiuțu" prin care face cunoscut că „este cu neputință ca brașoveanca ce umblă din Galați la oPiana Sărată și întoarcere, să se poarte numai cu patru cai. Curierul austriac este întovărășit totdeauna de un soldat și de multe ori și de alte persoane, afară de soldat, cerînd ca în viitor a se purta o asemenea trăsură cu un număr de 6 cai, mai ales că drumul de la Adjud la Poiana Sărată este destul de rău" (872/).

[6] Adeverința s-a găsit în „Inventarul Costin". întocmit al tragicul deces al acestuia (4 februarie 1859), prin care se arată primirea de către expeditorul de Adjud (Ioan Ghizdavățu) a mărcilor citate. (ASB, dos. 886/1859).

[7] În conformitate cu prevederile art. 13 din contractul de arendarea poștelor „În fiecare poștă se va afla întotdeauna un căpitan, om cu chezășie și vrednic, nu numai a ține poșta în bună stare, precum și contabilitatea după cum s-a urmat pînă acum, dar să fie în stare a îndeplini și slujba de expeditor, care în drumul poștal este nedespărțită de la slujba de căpitan, și numai în capitalile ținutale vor fi și expeditor rînduiți și plătiți de Direcția Poștelor". (v. condițiile pentru darea în antrepriză a poștelor din despărțirea I-a, a II-a a IV-a și cinci poște din despărțirea a V-a ASB, PM, dos. 1003/58).

[8] Tg. Frumos, comună urbană în jud. Iași Reședința subprefecturii Cîrligătura cu 4215 locuitori (1875). Bilci la 12 iulie și în fiecare lună o dată. Birou telegrafo-poștal din 1864.

[9] Tîrgu Neamț jud. Neamț (ocîrmuirea Piatra) cu 9.940 locuitori (1872). Veche localitate istorică. Bilci la 9 mai, 6 august și 6 decembrie. Stația terminus de poștă pe drumul Neamtului, cu două releuri : Tg. Neamț (munte) și Cristești, jud. Suceava (pe lunca Siretului), cu ultmul legîndu-se de despărțirea Fălticenilor. Între 1 septembrei 1858 — 1 mai 1859 birou de expediție independent, după care atribuțiile de expeditor trec în sarcina căpitanului de poștă, din localitate, iar de la 1 august 1862 birou telegrafo-poștal. Consumă mărci din toate emisiunile clasice (și următoare), începînd din septembrie 1858.

[10] Se revolvă astfel și sesizarea Departamentului din Năuntru nr. 17874 din 11 august 1858 din care extragem : „...cele raportate de către Sfatul orășănesc din tîrgul Neamț, prin care arată ,că deși s-au regulat înființarea poștei în acel tîrg, încă plicurile, gazetele și buletinele pînă acum se primese și expediesc, tot prin privighetoriu și admnistrație, din întîrzierea cărora chiar acum s-ar fi prilejuit suspendarea temenelor antreprizei pitarilor, mijlocind ca în viitor (poșta) să se îndrepte pe la Cristești ,de unde să se expeduiască acolo... (1014/58, f. 495).

[11] Buletinul oficial no. 78 din 28 octombrie 1858, pag. 362,

[12] Kiriac Dragomir, Contribuții cu privire la circulația primelor mărci poștale românești, „Cap de bour", Almanah Filatelic, 1984, pag. 132. Au fost distribuite 32 mărci de 27 P. (1 coală), 128 mărci din 54 P. (4 coli) și 32 mărci din 108 P. (1 coală). Au fost restituite : 23 mărci din 27 P., 113 dni 57 P. și 30 din 108 P. Diferența reprezintă mărciela vîndute.

[13] Din acest raport reiese că veniturile biroului expediției din Tg. Neamț pe perioada septembrie 1858 — martie 1859 au fost de 341 lei și 11 parale, iar cheltuelileile de 900 lei (leafa expeditorului pe 8 luni), cu un deficit de 54 lei și 29 parale, inclusiv banii încasați după mărcile poștale, care au rămas nedecontate pînă la urmă.

[14] De altfel, la 10 iulie 1859, noul însărcinat cu expediția din Tg. Neamț nu mai ia cunoștință de întîrziatul răspuns, de oarece încă de la 19 iunie își prezentase la rîndul său demisia sa : „În privire cu subscrisul este demisionat din îndatorirea de expeditor al stației T. Neamț, pe lîngă care au purtat și îndatorirea de expeditor de la 1 mai contenit, cu supunere se face rugăminte onor. Direcții să binevoiască a însărcina cu aseminea îndatorire pe noul numit etc., apoi îndată îi va comunica onor. Direcții sama de venitul expediției pe aceste două luni în care am figurat ca expeditor, adică pe lunile mai și iunie. ss. G. Soldănescu (877/59, f. 169). Reiese că nu a dat nici soocteala mărcilor gestionate de dînsul.

[15] *Tîrgul Ocna*, județul Bacău, reședința plășii Tortuș, cu 8400 olcuitori (1872), pe lunca Trotușului. Are munți bogați în sare, cu saline în expolatare (1860), penitenciar (1856), spital (1852), exploatări petroliere (la Mosoare, prima sondă din România (18). Stațiune climaterică (parcul Nagasachi), în apropiere fiind Băile Slănci cu ape minerale pentru cură (1800). Bilciuri anuale : 17 august, 21 mai, 27 iuile și 8 noembrie, precum și săptămînale. Casa părinteasă a lui Costache Negri (n. 1812+ 1876) în care s-a născut, a trăit și a purtat corespondență timp îndelnugat, cu scrisori francate (1858/875). Din veniturile poștale din 1862, rezultă importanța expediției Tg. Ocna, oare se înscrie pe locul întîi, cu venitul total de 2288 lei, după care urmează tîrgurile Neamțu (1549 lei), Tg. Frumos (259 lei) Adjud (193 lei), Mărășești (44 lei) etc. (44/1862).

[16] Raportul nr. 1 din 16 iunie 1858, al căpitanului de poștă Iorgu Botez (originar din satul de răzeși Filipești, releu de poștă pe drumul Adju-Filipești-Tg. Ocna), numit în acest post cu ord. Direcției poștelor nr. 1464 din 1 iunie 1858, la recomandarea antreprizei și a prefecturii de Bacău (1040/58, vol. I, f. 256).

[17] Raportul poartă rezoluția : „După tocmeala ce am săvîrșit cu —) Jancu pecetariu, costul unei asemenea peceți este de un galben, ca și acele ce s-au făcut de mai înainte (...)". Șef secție, Gh. Vamiș Plicul rațortului poartă două ștampile : M2 .T OKNEI/MOLDOVA 3/30 tuș verde, cu data inversată, și de sosire M1. JASSY/MOLDOVA 1/4 tuș negru.

[18] Cu ord. nr. 1404 din 6 iunie 1860 i se scrie în spiritul referatului și a rezoluției directorului (539/60, 7. 171).

[19] Ordniul poartă nr. (1895 din 14 iulie 1860 (539/60, f. 330).

[20] În legătură cu corespondența reclamată de un destinatar din Comănești (cca 20 km. nord-est de Tg. Ocna), Direcția poștelor reproșează căpitanului-expeditor al releului Tg. Ocna : „Nu este îngăduit a nu primi scrisori pentru alte localități care n-au stație(...)". Reținem în mod deosebit această dispoziție, pentru prima dată întîlnită, din care reiese existenta unei activități de poștă rurală" în 1861. De altfel căpitanul-expeditor cunoștea acest fapt, ceea ce-l face să răspundă cu raportul Nr. 25 din 6 martie 1861 : „Conform oficiei onoratei Direcții Nr. 827 crt. pentru o scrisoare recipisată pe adresa K. Strătulescu la Comănești ; iscălitul în mai multe rînduri am trimis atît scrisoarea cît și cunoștință persoanei prin adresă, însă adeverința cu iscălitura nimica unde trebuie iscălit de persoană. Odată cu aceasta se înapoiază onor. Direcției scrisoarea No. 11 cu recepisă". Expeditor ss Jancu Karavian (ASB. PM. dos 241/1862. f. 70)

[21] Contul de venituri s icheltuieli este întocmit de Direcția postei din Iași (semnat V. Grigortiu) și înaintat la Direcția generală a poștelor București cu raportul Nr. 2620 din 1 iulie 1862)ASB. PM. dos .236/1860, f. 127).

Bibliografie arhivistică

Arhivele Statului București, fondul Poșta Moldovei (ASB.PM). Dosare din 1858 : 887, 1003, 1014, 1015, 1018, 1040, 1051, 1066 ; din 1859 : 415, 812, 827, 867, 870, 871, 872, 877, 972 ; din 1860 : 110, 236, 537, 539 ; din 1861 : 478, 532 ; din 1862 : 217, 241. Fondul Oficiului de control al Moldovei (OCM), dos. 7349/59. Fondul Înalta curte de conturi (ICC), dos. 23/61. Fondul Visteria Moldovei (VM), dos. 110/62 etc.

IN MEMORIAM

75 de ani de la moartea lui

AUREL VLAICU

1913 - 1988

Aurel Vlaicu, unul din cei opt copii ai lui Dumitru și Ana Vlaicu, cel ce avea să devină primul aviator român care a proiectat, construit și zburat cu un avion în România, s-a născut la 19 noiembrie 1882 în satul Binținți (azi A. Vlaicu).

Clasele primare le urmează în satul natal, apoi, primele șase clase de gimnaziu la Colegiul reformat al liceului calvin din Orăștie ,unde profesorul Onisifor Ghibu avea să facă mai tîrziu următoarea remarcă : „Geniul lui scăpăra de nerăbdare și pe ce punea mîna, în adevăr se și cunoștea", pentru că Vlaicu era neîntrecut în a meșteri tot felul de mecanisme simple.

Încă din liceu Vlaicu era fascinat de ideea construirii unui aparat de zbor cu stabilitate în aer și care să poată transporta o greutate. Poate pentru că lui Vlaicu nu-i erau străine o serie de încercări de zbor realizate pînă atunci în țara noastră, unele dintre ele figurînd în tradiția populară sau ca însemnări pe diferite cărți bisericești de la sfîrșitul secolului XVII și începutul secolului XVIII.

(„De pre Mogoșa, Pintea au zburatu cu zburătoarea făcută de elu pînă la Dănești. Elu îi învăța pe pandurii săi să zboare scris-amu io Petre Fătu în anul 1701").

Periodicul românesc „România aeriană" în 1941 preia o știre din ziarul turc „La République" conform căruia, țăranul român Nestor Kostic construise la 1765 și executase unele zboruri cu un planor.

În 1875 la Cristești profesorul ieșean de gimnastică Spinzi, încearcă o lansare dintr-un foișor cu planorul construit de Grigore Sturdza.

În 1884, țăranul Stoica din Ormindea Zarandului, construiește o mașină de zburat care imita zborul păsărilor iar la 1901, un model de aeroplan acționat de un resort și un zmeu cu care a încercat să zboare, dar cu care s-a accidentat.

Apariția primelor figurine de francare imprimate în procedeul mai sus arătat, avînd caracteristici tehnice mult asemănătoare cu cele ale mărcilor adezive, repune pe tapet întreaga problemă a caracterizării lor și — mai ales — a modului cum vor figura în cataloagele filatelice. Credem că nu greșim anticipînd că marile cataloage le vor înscrie în capitole distincte, rezervate „Mărcilor pentru automate". În felul acesta se va tranșa și controversa privind denumirea ce urmează a li se da în limbajul filatelic.

Oricum, apariția figurinelor descrise mai sus deschide un capitol nou în filatelie. Pe lîngă prezența lor în colecțiile de istorie poștală sau în cele specializate, li se deschid și porțile filateliei tematice, în funcție de imaginile pe care le vor prezenta și care — fără îndoială — vor începe a fi diferențiate. Ocazia de a valorifica și filatelic o nouă categorie de piese potșale nu va fi desigur pierdută de administrațiile poștale!

Interesul pe care se pregătesc să li-l arate mulți colecționari rezultă și din faptul că pe piața și în literatura filatelică (reviste, prospecte, reclame) au început să fie prezentate francaturi mixte alcătuite din figurine de francare automate, cuplate (pentru întregirea taxei de francare) cu mărci adezive. În cazul mașinilor putînd marca diversele trepte de taxare tarifară, astfel de „compoziții" nu pot avea decît caracter de „făcături".

Oricum, ne aflăm în pragul afirmării unui nou capitol în filatelie. Acesta nu va putea și nu trebuie să afecteze supremația mărcilor adezive propriu zise, dar nu se poate să nu-și aibă evoluția în perspectiva schimbărilor și modernizărilor ce intervin în exploatarea poștală.

CENTENARUL „VULTURI"

Anul 1888 este ultimul în care s-a emis o marcă nouă din emisiunea Vulturi fără filigran și un an premergător apariției emisiunii Vulturi cu filigran „Stema mică" prilej de a aniversa centenarul unei emisiuni, mult îndrăgită de înaintașii noștri, care o alintau cu diminutivul „Vulturașii".

Din punct de vedere istoric perioada de stabilitate dintre proclamarea independenței și izbucnirea primului război mondial a favorizat rapida dezvoltare a economiei, în timpul circulației emisiunii Vulturi promulgîndu-se, între altele, legea pentru încurajarea industriei (12/24 mai 1887) și lichidîndu-se ultima exploatare străină (L.Cz.J.E.).

Dezvoltarea economiei a atras după sine și o importantă creștere a corespondenței, implicit tiraje de masă a emisiunii Vulturi.

Mărcile din emisiunea Vulturi au apărut, în noi condiții istorice, pentru a înlocui pe cele ale emisiunii București II incomode pentru public și oficianți, datorită indicației faciale cu cifre mici, greu lizibile, atît datorită dimensiunilor lor cît și uzurii planșelor. Ne referim la valorile de 1,1/2; 5; 10 și 50 bani scoase din circulație după apariția valorilor corespunzătoare din emisiunea Vulturi. În ceea ce privește valorile de 15 și 25 bani „Paris", acestea erau în curs de epuizare.

Data apariției diferitelor valori din emisiunea Vulturi este controversată, ca și data timpurie, care, se pare, este anterioară zilei de 7 iunie 1885.

Numele gravorului nu este menționat în literatura noastră de specialitate. Există totuși o informație în ILLUSTRIRTER BRIEFMARKEN JOURNAL" din 6 octombrie 1888 de unde rezultă că matrițele au fost realizate de „cunoscutul gravor FESSLER" (3). În nici unul din dicționarele care mi-au stat la dispoziție nu am întîlnit acest nume și nici o altă sursă cunoscută nu se referă la numele gravorului acestei emisiuni.

Mărcile emisiunii au fost tipografiate la Fabrica de Timbre din București în coli de 130 de mărci, cu 13 rînduri a 10 mărci.

În literatura de specialitate sînt menționate numeroase eseuri ale acestei emisiuni. În (1) sînt detaliate nu mai puțin de 99 eseuri în diferite culori, în planșe de 4, 6, 8, 30 și 130 mărci, fiecare planșă conținînd de la două la șapte

valori, între care și valoarea de 1 leu care nu a apărut. Sînt sesizate însă și alte eseuri dintre care în fig. nr. 1 prezint marca dantelată de 5 bani cu indicația „SPECIMEN".

Fig. 1

Emisiunea propriu zisă s-a constituit dintr-un număr de 19 mărci cu 7 7 valori nominale, concepute, în special, pentru următoarele utilizări:

- *— 1,1/2 BANU pentru ziare.*
- *— 3 BANI pentru imprimate și mostre.*
- *— 5 și 10 BANI pentru cărți poștale și scrisori locale.*
- *— 15 BANI pentru scrisori în interiorul țării.*
- *— 25 și 50 BANI pentru taxe (recomandare, aviz de primire și corespondență externă).*

Ținînd seama că imprimatele și scrisorile se taxau și în funcție de greutate (3 bani pt. fiecare 40 g., respectiv 15 bani pt. fiecare 15 g.) se pot întîlni numeroase și spectaculoase francaturi.

Mărcile din emisiunea Vulturi au circulat pînă la 1/13 iulie 1890 primele 6 valori și pînă la 1/13 aprilie 1891 valoarea de 50 bani. Această situație a înlesnit apariția unor francaturi mixte atît cu emisiunile Buc. II și Perle cît și cu emisiunea Cifra în patru colțuri. (3,4).

Emisiunea Vulturi prezintă un mare număr de varietăți:

Varietățile de dantelură după (2) sînt ușor de reținut căci toate cele 19 mărci ale emisiunii se găsesc în toate cele patru danteluri clasice A,B,C,D.C.M.P.R. 1974 (7) are un alt punct de vedere.

Varietățile de hîrtie sînt controversate, unii autori (6) stabilind adevărate punți între hîrtia albă și cea colorată.

Varietățile de desen sînt practic nesemnificative, poate cu excepția valorii de 3 bani cu o pată verticală, bine conturată, în fața cifrei din colțul drept. Tipurile sugerate în (7) sînt controversate datorită numeroaselor tipuri intermediare. Se menționează grosimi diferite la cuvinte BANU și BANI.

Varietățile spectaculoase sînt perechile nedantelate la mijloc din valorile de 3,5 și 15 bani, în diferite tiraje precum și perechile în care unei mărci îi lipsește filigranul „stemă mică".

Mărcile nedantelate parțial sau total, chiar și valoarea de 15 bani, sînt controversate.

Au fost falsificate atît eseurile cît și mărci ale emisiunii.

Cele mai multe falsuri sînt ușor de recunoscut după formele conturului capului cît și după diferențe de desen.

Amănunte despre falsuri sînt date în (8) care citează lucrările lui BILLIG și SERRANE iar în (3) se spune că asemenea falsuri ar fi fost realizate de FOURIER, GENF și CHRISTMANN. În mîna mea nu au ajuns pînă în prezent decît falsuri ale valorii de 50 bani. Valoarea facială mare sugerează că ele ar fi putut fi folosite și în dauna poștei.

Numeroase sînt însă „făcăturile" pe care le-am întîlnit. Este vorba de mărci înjumătățite, pe fragmente, cu ștampile originale (de cele mai multe ori). În (7) asemenea făcături sînt denumite, pe bună dreptate, „produse cu scop speculativ". Tot în (7) se amintesc falsuri periculoase ale filigranelor, mai ales la valoarea de 15 bani.

Așa cum reiese din cele de mai sus foarte multe date sînt astăzi la îndemîna cercetătorului pentru un studiu aprofundat al acestei emisiuni.

Mai puțin și-au îndreptat cercetătorii atenția asupra ansamblului obliterărilor. Aceste obliterări includ o gamă largă de ștampile, ca ștampilele oficiilor urbane, rurale, ștampile cu inscripția „Gara", ștampilele de serviciu ale stațiilor C.F.R. utilizate poștal, ștampile poștale de serviciu, etc., Pentru a da un singur exemplu de vastitatea cimpului de cercetare în fig. 2, 3 sau 4 prezint, pe emisiunea

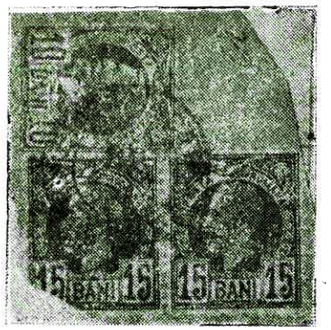

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

centenară, ștampile rurale clasice, post-clasice și ulterioare acestora. Tot pe emisiunea Vulturi apar pentru prima oară tipuri caracteristice de ștampile din care citez doar ștampilele dip Daguin.

La ora actuală, în cercurile noastre, încă se mai găsesc, la prețuri accesibile, mărci ale emisiunii Vulturi.

Sper că prin acest articol comemorativ să hotărăsc cel puțin cîțiva tineri să continue tradițiile noastre filatelice, să studieze și să îndrăgească această emisiune, să-i reînvie vechiul diminutiv : VULTURAȘII.

MARCEL SAPIRA

Bibliografie.

1) E. Cohen. Contribution à létude des essais des timbre-poste de Roumanie Lisabona 1945.
2) Barbu Popescu. Dantelurile mărcilor poștale românești post-clasice. Revista Filatelia no. 9/1979.
3) Otto Binder. Monographie der „Adler = Vultur" Ausgabe 1885—1889 In Rumäniesammler no. 58 din oct. 1985.
4) D. Pașalega. Datele retragerii din circulație a emisiunilor de mărci poștale din perioada postclasică Rev. Filatelia no 5/1981.
5) O. Gh. Boehm Renei. Emisiuni uzuale românești 1880—1889 Rev. Filatelia no. 9-10/1966.
6) Alfred Nicolau. Contribuții la studiul emisiunii „Vultur" 1885—1889. Rev. Filatelia no. 9/1970 și 3/1972.
7) K. Dragomir, C.M.P.R./1974 parte I-a.
8) P-Leibowitz.-Index of Romanian forgeries. R. Ph. St. no 1/1978.

SFATURI PENTRU TINERII FILATELIȘTI, DAR NU NUMAI

Unul dintre impedimentele activității filatelice este — din păcate — și acela că tinerii filateliști sînt adeseori nevoiți să-și cîștige propria lor experiență, pornind practic de la zero. Am simțit aproape cu toții acest lucru și ajunși la o oarecare „maturitate filatelică" am constatat că, nu rareori, bagajul nostru de cunoștințe în domeniu s-a format din mers : ba trăgînd cu coada ochiului la procedeele mai vîrstnicilor, ba refăcînd unele experimente doar din auzite. Iar toate astea cu o mare risipă de timp și — mai grav — cu unele pierderi de materiale.

De aceea voi căuta să dau cîteva sfaturi care să-i ajute pe tineri (dar nu numai pe ei) să capete o mai mare experiență.

PIESE FILATELICE ÎMBĂIATE !

Toți filateliștii care colecționează mărci obliterate, dar mai ales amatorii de ștampile deosebite, întreguri poștale, plicuri tematice sau de istorie filatelico-poștală etc., cunosc febra căutărilor de noi piese, ca și bucuria completării golurilor din colecție. Se întîmplă din păcate, ca atunci cînd — în fine — găsesc piesa mult rîvnită, aceasta să fie într-o stare mai mult sau mai puțin precară : prăfuită, murdară, boțită, iar nu de puține ori, chiar călcată în picioare. Cu toată strădania de a îmbrăca o asemenea piesă în celofanul cel mai strălucitor, sau de a o monta „în fereastră" pentru a-i mai ascunde din multiplele-i defecte căpătate printr-o îndelungată ședere prin pivnițe sau poduri, aspectul ei va rămîne același : de piesă anostă, „prăfoasă", jalnică. Expunerea ei alături de alte piese mai slabe, dar aflate într-o stare impecabilă, s-ar putea să indispună nu numai pe unii dintre vizitatorii neavizați, dar și pe unii membri ai juriilor.

Pentru asemenea cazuri apelăm la unicul remediu care să asigure un circuit filatelic normal pieselor devenite necompetitive prin așa numita uzură fizică (noi le zicem în limbaj curent „obosite") și anume : o baie !

Această baie nu este chiar atît de simplă pentru a porni nepregătiți la efectuarea ei (riscînd să degradăm mai tare piesa în cauză) dar nici prea complicată pentru a renunța la recuperarea propusă. Trebuie să dispunem de o tavă fotografică, o pensulă cu firul lung și moale, un săpun care să nu conțină sodă (la nevoie săpun de bărbierit), mașină de călcat, apă și... puțină atenție. Pregătim piesa/piesele și cîteva foi albe la îndemînă. Încălzim apa necesară la 36—40°C și o turnăm în tavă. Dizolvăm puțin săpun în apă, pînă aceasta devine ușor lăptoasă. Scufundăm piesa în baie și începem imediat să o pensulăm în sistem du-te-vino, în ambele sensuri, fără să apăsăm prea tare și avînd grijă să o întoarcem pe amîndouă fețele, fie că este nevoie, fie că nu (dar pentru uniformizare). Curățirea se face prin plimbarea pensulei în sistemul du-te-vino, iar nu rotit, pentru a se evita ca firele acesteia să apese în răspăr fie mărcile, fie neregularitățile hîrtiei și astfel să le degradeze. Se recomandă utilizarea unei pensule și nu direct a mîinii pentru a se evita formarea de cocoloașe. Baia nu trebuie să dureze mai mult de 1—1,5 minute. Dacă în acest răstimp se dezlipesc mărcile, se va pensula bine și în locul lor, iar mărcile desprinse vor fi la rîndul lor curățate pe ambele fețe. După terminarea operației de îmbăiere se prinde ușor piesa, se ridică în poziție verticală deasupra băii pentru a se scurge apa și se așează între două foi de hîrtie albă, din cele pregătite din timp. La fel se procedează și cu timbrele dacă acestea s-au desprins. Se trece ușor cu palma peste

O contribuție deosebită la înființarea și organizarea acestor cercuri au avut-o ing. Tarnavschi Traian, Tolokan Eugen, dr. Balogh Edmund, Lazăr Emil, Aramă Vasile, Uliu Gheorghe și alții.

Începînd din anul 1967 au fost organizate de către filateliștii mureșeni 71 de expoziții filatelice dintre care vom enumera pe cele mai importante și anume:

— 50 de ani Octombrie roșu — 1967.
— Exfitem — 1972.
— Expoziția și simpozionul republican de maximafilie din anul 1974.
— Centenarul UPU — 1974 (Reghin).
— Expoziția republicană Studentfila — 1977.
— Expoziția națională, Cravatele roșii cu Tricolor — 1979.
— Sighișoara '700 — 1980 (Sighișoara).
— Expoziția republicană Spartacus — 1980.
— Expoziția republicană de filatelie tematică 1981.
— Medfila — 1982.
— Expoziția republicană „El Mundial" — 1982.
— Cosmofila '83 Hermann Oberth — expoziția republicană de astrofilie (Sighișoara).
— Expoziția internațională „Olimpiada albă" cu participarea filateliștilor din 15 țări — 1984.
— Expoziția internațională de maximafilie „Intermax '85" — cu participări din 12 țări.
— Expoziția republicană de marcofilie „Marcofila '86".
— Expoziția '87 — expoziție cu participare internațională exclusiv feminină.
— Aerosocfilex — 1987 — expoziție de aero și astrofilatelie a țărilor socialiste.

În cadrul celor 12 simpozioane organizate au prezentat comunicări și referate unele personalități marcante ale vieții filatelice românești.

Au fost organizate de asemenea, expoziții bi și trilaterale ca: Mureș — Maramureș — Suceava; Mureș — Brașov; Sighișoara — Făgăraș — Odorhei; Mureș — Dolj — Timiș și altele.

Cu ocazia acestor manifestări filatelice filiala Mureș a editat 18 cataloage de expoziții, 187 de ștampile speciale și publicitare, precum și 132 de plicuri speciale și ilustrate maxime.

Deși filiala Mureș este de mărime medie (între 1500—2000 membri) participările ei la diverse expoziții a fost numeric apreciabilă și bine cotată de juriile respective.

Filateliștii mureșeni au avut 76 participări la expoziții internaționale, și la expoziții naționale, la 133 expoziții republicane, 156 interjudețene obținînd printre altele 2 medalii de aur mare, 15 medalii de aur, 69 medalii de vermeil etc.

În centrul preocupărilor filialei un loc important l-a constituit atragerea unui cît mai mare număr de tineri, elevi, copii.

Au fost perioade cînd ponderea tinerilor și a copiilor a fost de peste 50% din membrii.

Tineretul filialei a participat la toate edițiile expozițiilor „Cravatele roșii cu Tricolor" (199 participări).

Au fost organizate grupări filatelice în principalele școli generale și licee, cu sprijinul cadrelor didactice. S-a tipărit un pliant intitulat „Ce este filatelia" în limbile română, maghiară și germană. Au fost organizate concursuri filatelice gen „Cine știe cîștigă cu ocazia unor importante evenimente istorice și politice.

Filiala A.F.R. Mureș a avut în permanență un sprijin deosebit acordat de către organele locale de partid și de stat, de Dir. județeană de Poștă și Tc. Conducerea filialei se va strădui ca și în viitor să desfășoare activități filatelice care să contribuie la propășirea filateliei pe aceste meleaguri.

TÎRNĂVEANU NERVA
președintele filialei A.F.R. Mureș

ȘTAMPILE DE SERVICIU ALE CĂILOR FERATE ROMÂNE UTILIZATE POȘTAL PENTRU OBLITERAREA UNOR MĂRCI POSTCLASICE

1) CADRUL ISTORIC, ORGANIZAREA MATERIALULUI

Cadrul istoric

Perioada în care ștampilele de serviciu ale Căilor Ferate Române au fost utilizate poștal pentru obliterarea unor mărci postclasice este delimitată de două date precise: 11/23 aprilie 1880 și 15/28 august 1910.

La 11/23 aprilie 1880 sistemul concesiunilor feroviare a fost desființat și s-a intrat cu adevărat în era românească a transportului feroviar (1). Rînd pe rînd au trecut sub o conducere unică atît liniile de stat exploatate de direcții diferite, cît și liniile diferitelor societăți particulare, ultimei exploatări feroviare străine, pe teritoriul vechii Românii, punîndu-i-se capăt în 1888 (Compania L.Cz.J.E.).

Tot de la data de 11/23 aprilie 1880 datează și inițialele C.F.R.

La 15/28 august 1910 au fost retrase oficial din circulație ultimele mărci poștale românești postclasice, aparținînd tipului „Spic de grîu". Bineînțeles că această dată nu prezintă în nici un fel o dată limită pentru utilizarea ștampilelor de serviciu C.F.R. pentru obliterarea unor trimiteri poștale. Într-adevăr se pot întîlni asemenea obliterări atît pe mărci moderne din perioada 1903—1910 cît și după această dată. Atîta doar că aceste oblitărări nu fac obiectul cercetărilor expuse în acest articol.

În ceea ce privește istoricul oficiilor poștale din gările căilor ferate, acesta începe imediat după darea în folosință la 19/31 octombrie 1869 a căii ferate dintre București-Filaret și Giurgiu și se desfășoară concomitent cu darea în funcțiune a diferitelor tronsoane de cale ferată. Pe măsura acestei dezvoltări apar și oficile poștale rurale din stațiile de cale ferată. Urmărirea acestei dezvoltări se poate face pas cu pas prin parcurgerea „Dărilor de seamă" ale Direcției generale a Telegrafu'ui și Poștelor. Rezultă că la începutul perioadei analizate, serviciul poștal din gări, indiferent de numele sub care era prezentat în „Dările de Seamă" (5) avea o tradiție de peste 10 ani.

Analizînd raporturile dintre administrația C.F.R. și Direcția Telegrafelor și Poștelor rezultă că acestea au fost stabilite și apoi modificate ori de cîte ori dezvoltarea serviciilor de poștă a cerut-o, cele mai cunoscute acte administrative fiind „Convenția" din 12 aug. 1888 și „Regulamentul pentru fixarea raporturilor de serviciu între organele administrației poștale și telegrafelor și ale administrațiunii C.F.R. și efectuarea serviciului poștal și telegrafic de către stațiunile de căi ferate", document publicat în Monitorul Oficial No. 169/1891.

Ambele acte administrative sînt reproduse în Istoria Poștelor Române de C. Minescu (3).

În art. 5 al „Convenției" din 1888 se precizează că „Direcția Generală a telegrafelor și poștelor va procura pe spesele sale tot materialul, sigiliurile, ștampilele și imprimatele necesare la manipu-

lația serviciului poștal de care vor avea gările necesitate" iar în capitolul VI „Materialul și obiectele de serviciu" din „Regulamentul" din 1891, la art. 10 se menționează că „imprimatele și obiectele necesarii" se vor procura de către Direcțiunea telegrafelor și poștelor.

În această situație de ce s-au folosit totuși ștampilele de serviciu C.F.R. ?

Afirmația unor cercetători cum că aceste ștampile au fost folosite în lipsa unor ștampile poștale s-ar putea să fie adevărată în anumite cazuri. În alte cazuri o asemenea afirmație nu corespunde realității.

Astfel, stații de cale ferată ca Dolhasca, Ghergani, Golești, Hanu Conachi, Ianca, Liteni, Monteor, Sascut, etc. aveau ștampile cu un singur cerc și inscripția „Gara" cu mult înainte de 1880 (B-36 și B-37 după -6-). Începînd cu emisiunea „Cifra în patru colțuri" se întîlnesc curent ștampile dublu cerc cu inscripția GARA și data pe trei rînduri ca Burdujeni, Bușteni, Azuga, Galbini, Ghidigeni, Olteni, Rebricea, etc. Pe emisiunile „Spic de grîu" se întîlnesc ștampile dublu cerc cu inscripția GARA, cu data pe o linie, aproape a tuturor gărilor care efectuau servicii poștale.

Cu piesele din colecțiile noastre demonstrăm categoric că ștampilele de serviciu C.F.R. au fost folosite concomitent cu ștampilele poștale cu inscripția GARA.

Nici afirmația că ștampilele de serviciu C.F.R. au fost utilizate accidental nu poate fi acceptată, atîta timp cît numai autorii dețin sute de asemenea obliterări a unui număr impresionant de gări.

Ținînd seama că toate încercările noastre de a găsi documente care să justifice utilizarea ștampilelor de serviciu C.F.R. pentru obliterarea corespondenței poștale au fost infructuoase, în prezentul articol nu vom prezenta ipoteze ci vom constata doar că ele au fost utilizate, concomitent cu ștampilele Poștei Române, pe scară largă și de către un mare număr de gări.

Organizarea materialului.

În cele de mai jos sînt prezentate obliterările, de cele mai multe ori inedite, existente în colecțiile autorilor.

Atunci cînd în literatura de specialitate au fost sesizate și alte ștampile ele au fost menționate în afara tabelelor ținînd seama de faptul că nu au fost cunoscute amănuntele dimensionale.

Organizarea materialului s-a făcut pe tipuri de ștampile după criterii pe care autorii le-au considerat ca fiind cele mai semnificative. Au fost și alte încercări de clasificare a acestor ștampile, una din aceasta fiind prezentată în (7).

Clasificarea propusă este următoarea :

A) Ștampile liniare fără dată.
- *a) Fără cadru ;*
- *b) Cu cadru.*

B) Ștampile cu inscripția C.F.R. și data în interiorul cadrului.
- *a) Cu cadru dreptunghiular ;*
- *b) Cu cadru oval.*

C) Ștampile cu inscripția C.F.R. cu data în exteriorul cadrului ;

D) Ștampile C.F.R. rotunde cu diferite inscripții.
- *a) Cu inscripția „Șeful stațiunei" ;*
- *b) Cu inscripțiile „Predat" sau „Sosit".*

Menționăm că ștampilele înscrise în tabele aparțin unor obliterări pe plicuri, fragmente sau mărci individuale luate în considerație numai atunci cînd determinarea gării emitente a fost univocă.

În toate cazurile s-a menționat emisiunea mărcii suport astfel încît să poată fi făcută o localizare în timp, în anumite limite, chiar atunci cînd lipsesc inscripțiile privind data obliterării.

În tabelele prezentate emisiunea mărcii suport a fost indicată prescurtat astfel :

B = București II ; P = Perle ; V = Vulturi ; C = Cifra în patru colțuri ; S = = Spic de grîu ; T = Taxa de plată.

A) ȘTAMPILE LINIARE FĂRĂ DATĂ

Neavînd indicație de dată și nepurtînd inscripția C.F.R., cercetările efectuate pînă în prezent nu au putut elecida problema existenței și utilizării lor înainte de 11/23 aprilie 1880.

A-a Ștampile fără cadru.

Este un tip de ștampilă mult mai rar întîlnită decît semena ei, cu cadru. Pînă în prezent nu a fost publicat nici un plic sau fragment care să poarte integral o ștampilă de acest gen, toate informațiile sintetizate în tabelul Nr. 1 provenind de pe mărci individuale cu fragmente de ștampilă.

În legătură cu acest tip de ștampilă și cu datele prezentate în tabelul No. 1 se fac următoarele observații :

— Gr. Racoviceanu în (6) menționează existența ștampilei BERHECI.

— În aceiași lucrare (6) este menționată și ștampila BEREȘTI. Presupunem că această semnalare este urmarea unei reconstituiri greșite, gara Berești fiind pe linia Galați-Berești dată în funcțiune în anul 1899.

— Ortografia poziției 11 ar putea fi VALEA-SECA.

— Primele 11 ștampile prezentate au denumirea înscrisă pe o linie, iar ultima are inscripția pe două rînduri.

— Literele au caracter „grotesc" în afara ștampilei UNGHENI care are caractere „anticva".

— Tușul utilizat este albastru, în diferite nuanțe, cu excepția celui utilizat pentru GARA DOROHOI care este violet.

— Deși au o formă asemănătoare, ștampilele descrise în acest capitol nu au nimic comun cu ștampilele tip „Baston" ale oficiilor telegrafice, B-26, după clasificarea Gr. Racoviceanu (6).

— Ștampile de același gen, lineare fără dată, fără cadru, au fost folosite în aceiași perioadă de către societatea Lemberg-Czernowitz-Jassy-Eisenbahn (L.Cz.J.E.) fiind cunoscute obliterările gărilor Bucecea și Mircești.

— Marca de la poz. 9 — ULMENI — aparține colecției Ing. H. Riesenberg.

— În fig. nr. 1 sînt prezentate o serie de obliterări cu acest gen de ștampilă.

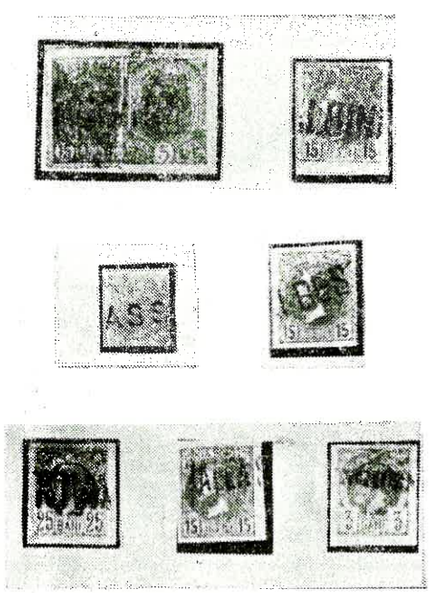

Fig. 1

A-b Ștampile cu cadru.

Elementul nou intervenit este cadrul, a cărui lungime este determinată de numărul literelor ce compun denumirea stației. În toate cazurile cadrul este teșit la colțuri.

În tabelul no. 2 sînt inserate ștampilele de acest gen aflate în colecțiile autorilor.

În legătură cu acest tabel menționăm :

— Prezentarea denumirilor stațiilor s-a făcut în ordine alfabetică pentru a permite cititorului cu acces rapid la tabel.

— Denumirea stației, înscrisă în tabel, este cea considerată de autori ca avînd ortografia cea mai probabilă.

— Literele folosite sînt în toate cazurile majuscule. După caracterul literelor ștampilele pot fi împărțite în două grupe :
- — Cu caractere „anticva" notate cu „A" ;
- — Cu caractere „grotești" notate cu „G".

— Există stații care au folosit două tipuri de asemenea ștampile : ALBEȘTI, BRĂILA, CRASNA, etc. Acest lucru poate fi explicat prin lunga perioadă de folosire a acestui tip de ștampile.

— De regulă culoarea tușului folosit a fost albastru în diferite nuanțe. Sînt totuși folosite și tușuri de alte culori ca violet — DOROHOI, ELENA, GALATZ, MEDGIDIA, MUNTENI, negru — MIHĂIESCI și chiar roșu — PRUNIȘORU.

— În literatura de specialitate acest gen de ștampile a fost menționat în diferite articole identificîndu-se și ștampilele unor stații ca SEGARCEA, COMANA (8) și GHERGANI (9).

— Exemple de obliterări cu asemenea ștampile sînt prezentate în fig. nr. 2.

B. ȘTAMPILE CU INSCRIPȚIA C.F.R. ȘI DATA ÎN INTERIORUL CADRULUI

Purtînd inițialele C.F.R. aceste ștampile au fost date în folosință, în mod cert, după data de 11/23 aprilie 1880.

B-a Ștampile cu cadru dreptunghiular.

În tabelul no. 3 sînt menționate ștampilele de acest gen aflate în colecțiile autorilor. În legătură cu acest tabel se fac următoarele mențiuni :

— Din punct de vedere al modului în care este prezentată data, ștampilele pot fi grupate astfel :
- — Cu indicația de timp a zilei („A" = antemeridian și „P" = = postmeridian) ;
- — Fără indicația de timp a zilei.

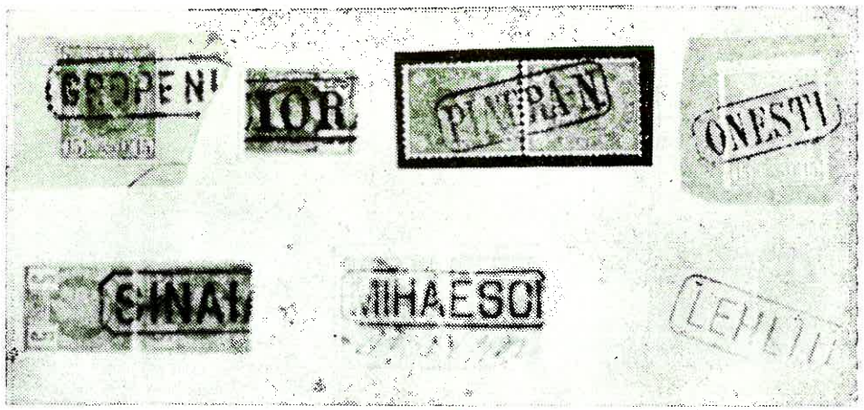

Fig. 2

Remarcăm că în multe cazuri, aceiași ștampilă se întîlnește atît cu indicația de timp a zilei cît și fără ea. Este cazul ștampilelor stațiilor ARCEȘTI, AZUGA, COMANA, BUDEȘTI, FUNDULEA, FURNICOȘI, GHIMPAȚI, HAGIENI, PUFEȘTI, ROSNOV, UNGHENI, ROMAN, VLĂDULENI, ZAVIDENI care sugerează că nu există premize sigure pentru a putea clasifica acest gen de ștampilă și în funcție de existența sau lipsa indicației de timp a zilei.

— Locul unde este amplasată indicația de timp a zilei variază de la ștampilă la ștampilă. Ex. MIROȘI 4.P.7.91, PUFEȘTI 23.3.A.86.

— Anul este prezentat în general prin ultimele două cifre dar există și ștampile cu anul prezentat numai prin ultima cifră. Ex. PERIȘU — 15.11.A.3 pe un străif de 4 mărci „Cifra în patru colțuri" cu două ștampile complete. Sînt și cazuri în care anul lipsește sau este înlocuit cu un dreptunghi de culoare. Ex. STREJEȘTI — 14.A.10.

— O serie de stații C.F.R. au utilizat cîte două tipuri de ștampile ;

— Ștampile cu litere „anticva" și ștampile cu litere „grotești", BANCA, CIORA, MIROȘI, SALCIA, etc.

— Ștampile cu ortografii diferite a numelui stației. Ex. DUDESCI și DUDEȘTI.

Așa cum este cunoscut, o asemenea ștampilă, se compune dintr-o parte fixă și una mobilă, cu ajutorul căreia oficiantul fixează data. Subiectivitatea fixării datei corelată cu obliterările alternative de genul celor menționate mai sus au condus la apariția unor varietăți.

— Există și cazuri în care data este completată parțial cu cerneală precum și numeroase curiozități din care vom menționa doar o ștampilă a gării MĂRCULEȘTI care are litera „R" (atenție : pe partea fixă a ștampilei) inversată pe orizontală,(„Я").

Tot în acest subcapitol am dori să menționăm și un gen de ștampilă inedit. Este vorba tot de o ștampilă dreptunghiulară cu data în interior dar care nu poartă inscripția C.F.R., cu dimensiuni asemănătoare cu cele prezentate în tabelul no. 3. Posedăm fragmente ale unor asemenea ștampile ale gărilor BUCECEA (pe Buc. 2 și Perle) și HECE-LESPEDI (pe Perle).

În fig. no. 3 sînt prezentate exemple de obliterări cu asemenea ștampile iar în fig. 4, 5 și 6 trei plicuri plecate din diferite stații.

B-b. **Ștampile cu cadru oval.**

În tabelul no. 4 sînt prezentate ștampilele de acest gen aflate în colecțiile autorilor. Menționăm :

— Spre deosebire de celelalte ștampile de serviciu C.F.R. utilizate poștal acest gen de ștampilă are un caracter regional toate stațiile care le-au utilizat găsindu-se amplasate pe linia ferată Pitești-Costești-Piatra-Olt-Craiova-Filiași-Verciorova.

— Toate ștampilele menționate utilizează litere cu caractere „anticvă" pentru denumirea stației.

— Culoarea tușului e albastră în diferite nuanțe cu excepția ștampilei STREHAIA — neagră și IȘALNIȚA — roșu.

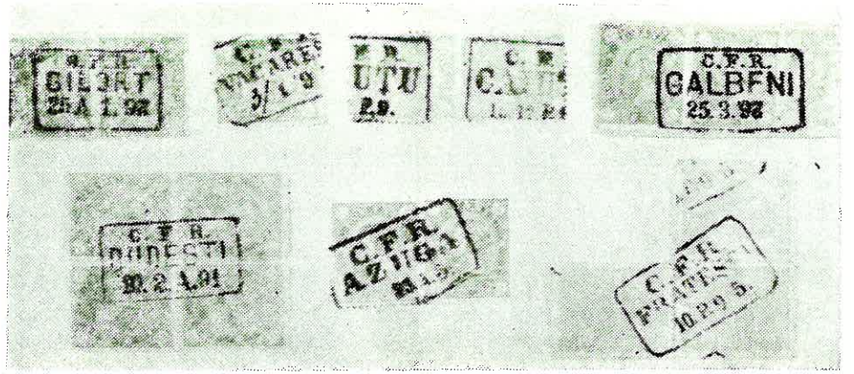

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

— Unele ștampile poartă indicația de timp a zilei, BALȘU, CÎRCEA iar ștampila stației STREHAIA se întîlnește cu și fără această indicație.

— Ștampila BALȘU se întîlnește cu și fără dată.

— Datele limită sînt 31.03.90 — ȚIMNEA și 22.1.97 — STREHAIA.

— În literatură (8) este menționată și stația PRUNIȘOR ca utilizînd o ștampilă de acest gen.

— În fig. nr. 7 sînt prezentate exemple de obliterări.

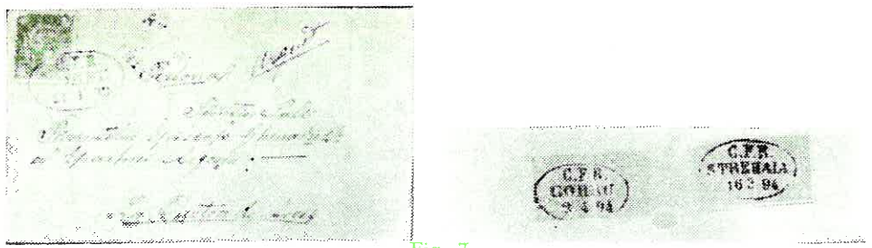

Fig. 7

C. ȘTAMPILE CU INSCRIPȚIA C.F.R. CU DATA ÎN EXTERIORUL CADRULUI

Ștampilele poartă în interiorul cadrului inscripția C.F.R. iar dedesupt denumirea stației.

În exteriorul cadrului sînt informații privind data.

În stînga, ziua în cifre arabe, în dreapta luna în cifre romane, dedesupt anul în cifre arabe iar deasupra indicația de timp a zilei: „AM" (antemeridian) sau „PM" (postmeridian).

Ca dimensiuni sînt cele mai mari ștampile utilizate în perioada posclasică cu valori medii ale cadrului de 20/45 mm. Dacă se ține seama și de inscripțiile exterioare rezultă că ștampilele aveau o suprafață care se apropia de 25 cm².

Corespunzător, înălțimea literelor denumirii stației este mare, dimensiunile de 9 și 10 mm fiind absolut curente. Toate aceste litere au caracter „grotesc".

Legat de piesele existente în colecțiile noastre, în tabelul no. 5 sînt prezentate stațiile care au utilizat ștampile de acest gen și amănuntele aferente.

Așa cum reiese și din tabelul no. 5 ștampile le-am găsit numai pe mărci aparținînd emisiunilor Cifra în patru colțuri și Spic de grîu cu data timpurie (Early date) 15.V.91 — HECE-LESPEDI și data tîrzie (Late date)... 906 — GOLEȘTI. Data timpurie, chiar cu serioase amendamente, duce la concluzia că acest gen de ștampilă este ulterior, ca apariție, ștampilelor cu data în interior.

Și numărul stațiilor care au utilizat poștal acest gen de ștampilă este relativ redus, putîndu-se identifica numeroase linii pe care nu au fost folosite. Ex. București-Predeal.

În ansamblul lor aceste ștampile dau o impresie de unitate astfel încît autorii privesc cu rezerve comunicări privind lipsa parțială sau totală a datelor exterioare presupunînd că această lipsă este fie o urmare a unui defect temporar fie a unei manipulări greșite, ținînd seama de suprafața mare a ștampilei.

În fig. no. 8 sînt prezentate exemple de obliterări iar în fig. no. 9 un plic cu ștampila LITENI.

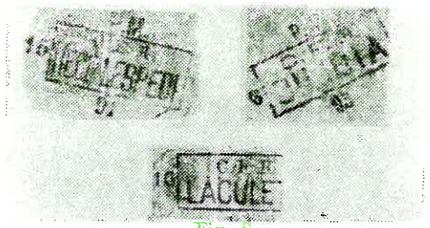

Fig. 8

Fig. 9

D. ȘTAMPILE C.F.R. ROTUNDE CU DIFERITE INSCRIPȚII

Cu toate eforturile lor autorii nu au putut stabili motivele pentru care aceste ștampile au fost utilizate la obliterarea corespondenței și mai ales dacă aceste motive sînt cumva legate de un anumit gen de corespondență; „Recomandat", „Poste-restante", „Ștampilă de tranzit", etc. De altfel putem aprecia că apariția lor este meteorică, doar stația GALBINI utilizîndu-le mai larg.

D-a. **Ștampile cu inscripția** „ȘEFUL STAȚIUNEI"

În fig. no. 10 este prezentat un fragment dintr-o asemenea ștampilă, a stației MERIȘANI. Așa cum se vede ștampila

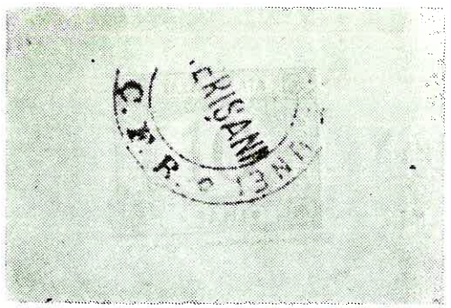

Fig. 10

este dublu cerc 30/20 mm cu caractere „anticva" pentru C.F.R. și caractere „grotești" pentru „ȘEFUL STAȚIUNEI". Ștampila nu poartă dată.

Avem fragmente cu același gen de ștampilă pentru stațiile CÎRCEA și LEORDENI. În (8) se menționează ca existînd ștampile de acest gen ale stațiilor CAIUȚU și MEDGIDIA-SUD.

D-b. Ștampile cu inscripțiile „Predat" sau „Sosit"

În fig. no. 11 este prezentat un plic francat cu o marcă de 15 bani din emisiunea Vulturi obliterată cu o ștampilă C.F.R. PREDAT a stației GALBENI. Dimensiunile ștampilei sînt 30/17 mm, iar data 28/7 P/M fără indicarea anului. Dimensiuni asemănătoare au și ștampilele stațiilor LEORDENI și MUFTIU. Ștampila LEORDENI este aplicată pe o marcă de 25 bani din emisiunea „Cifra în patru colțuri" iar ștampila MUFITU pe o marcă de 50 bani din emisiunea Vulturi cu data 9.8.89, scrisă manual.

Asemănătoare cu ștampilele menționate mai sus este cea de pe o marcă de 15 bani Vulturi și data 10/9 A/M pe frag-

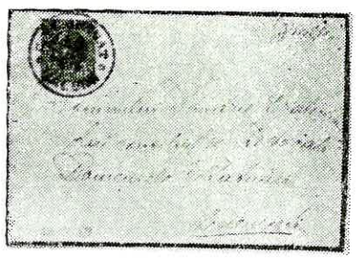

Fig. 11

ment deslușindu-se „C.F.R. SOSI..." și „GA... I". Cu rezerva de rigoare am presupus că este vorba de „SOSIT" și „GALBINI" (Fig. 12).

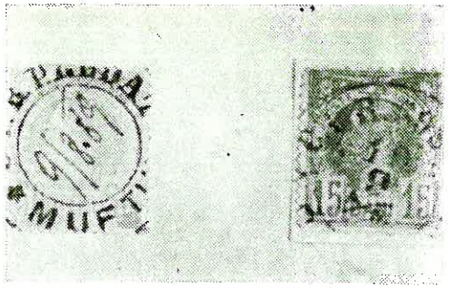

Fig. 12

6. CONCLUZII

Istoria ștampilelor de serviciu ale Căilor Ferate Române, utilizate poștal în perioada postclasică, acoperă o perioadă de cc. 30 ani și se poate presupune că, exceptînd ștampilele rotunde, ordinea de prezentare este și cea a apariției lor.

Și după anul 1910 se întîlnesc obliterări de acest gen. Spre exemplu pe o marcă din emisiunea Timbru de ajutor (CMPR-74-TA-7) 1915 este aplicată ștampila GOLEȘTI, tip „Data în afara cadrului".

Pentru a ușura aprofundarea materialului prezentăm un tabel cu gările care asigurau în anul 1899 serviciu de telegraf, poștă ușoară etc. (2).

Deși articolul prezintă în premieră numeroase ștampile, convingerea autorilor este că aceasta nu este o limită ci doar un început al unei monografii în acest domeniu. Speranța noastră este legată de un impuls în acest domeniu pe care prezentul articol ar putea să-l declanșeze.

În legătură cu materialul colecționat se apreciază că trebuie culese și fragmente din asemenea ștampile și că o ștampilă reconstituită, corect și în întregime, este o piesă aptă să fie inclusă chiar și în cel mai pretențios exponat.

Se atrage atenția că ștampilele analizate în acest articol se întîlnesc curent pe diferite documente ale stațiilor C.F.R. Aceste documente nu pot fi în nici un caz legate de preocupările filatelice și existența lor nu poate fi extrapolată în sensul că respectivele ștampile s-ar fi utilizat și pentru obliterarea efectivă a corespondenței.

Deoarece o colaborare de acest gen este rar întîlnită în literatura noastră filatelică autorii menționează că și-au adus contribuții egale atît în ceea ce privește materialul filatelic inclus în articol cît și în ceea ce privește redactarea.

SAPIRA MARCEL
SABIN BRĂTAN

BIBLIOGRAFIE

1) Ing. I. Popescu. „Căi ferate, transporturi clasice și moderne" București 1987.

2) Monitorul Oficial no 232 din 21 oct/2 nov. 1986

3) C. Minescu „Istoria poștelor române" București 1916

4) „Căile Ferate Române" album de statistică grafică 1[illegible]—1930 Buc. 1891. (Bibl. Acad. R[illegible]

5) Dările de Seamă asupra mersului serviciilor de poștă telegraf și telefon pe perioada 1872—1907. (Arhivele Statului-Buc.)

6) Gr. Racoviceanu. Ștampilele poștale folosite în Țările Române pînă în anul 1881. Buc 1963.

7) D. Pașsalega „Principalele aspecte ale poștei feriovoare în vechea Românie-Octombrie 1986' august 1916" în Catalogul expoziției filatelice „EXPOTRANS 84" — Timișoara.

8) D. Pașsalega „Ștampile de serviciu feroviar utilizate poștal în gările din România în ultimile decenii ale secolului XIX-lea" Rev. Filatelia no. 2/1982 precum și alte articole anterioare, din rev. Filatelia, a autorului.

9) R. Popescu „Serviciul poștal în gările și pe liniile din județul Dîmbovița" Rev. Filatelia no. 6/1981

ȘTAMPILE LINIARE FĂRĂ CADRU

Tabelul nr. 1

Nr. crt.	Denumirea stației	Linia C.F.R. pe care este amplasată stația	Înălțimea literelor	Emisiunea pe care a fost găsită
1	ALBEȘTI	Ploiești-Buzău	7,5	P
2	CRIVINA	București-Ploiești	7	S
3	GALBINI	Bacău-Roman	7,5	P
4	JASSY	București-Iași	7	C
5	LEHLIU	București-Ciulnița	8	V,C
6	LEURDENI	Titu-Pitești	7,5	P
7	PUFEȘTI	Adjud-Mărășești	7,5	C
8	TUTOVA	Tecuci-Bîrlad	9,5	V
9	ULMENI	Mizil-Buzău	7,5	P
10	UNGHENI	Iași-Ungheni	4,5	V
11	VALEA SEACĂ	Adjud-Bacău	7,5	P
12	GARA DOROHOI	Verești-Dorohoi	5/5	C

ȘTAMPILE LINIARE CU CADRU

Tabelul nr. 2

Nr. crt.	Denumirea stației	Linia C.F.R. pe care este amplasată stația	Dimensiuni			Caracterul literelor	Emisiunea pe care a fost găsită ștamp.
			Litere stație	Cadru			
				Lățime	Înălțime		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	ALBEȘTI	Ploiești — Buzău	7,2		11,5	A	V
2	ALBEȘTI	Ploiești — Buzău	8,2		13	G	S
3	AFUMAȚI	Craiova — Calafat	10		13	G	S
4	ALEXANDRIA	Roșiori — Zimnicea	7		12,5	A	V
5	AZUGA	Ploiești — Predeal	6,5		12,5	A	B ; P; V
6	BĂICOI	Ploiești — Predeal	7,5		12	A	B ; P; C
7	BALACIU	Pitești — Roșiori	8		12,5	A	C
8	BARBOȘI	Brăila — Galați	6		10,5	A	S
9	BERHECI	Tecuci — Bîrlad	6,5		12,5	G	T
10	BERLAD	Tecuci — Bîrlad	8,5		13	G	V
11	BIBEȘTI	Filiași — Tg. Jiu	8		12,5	G	C
12	BOBOC	Buzău — Rm. Sărat	8		13,5	A	T
13	BRĂILA	Făurei — Brăila	6,5		11,5	A	C
14	BRĂILA	Făurei — Brăila	8,5		12,5	G	C; S
15	BUCECEA	Botoșani — Verești	8,2		13,5	G	C
16	BUFTEA	București — Ploiești	8		12,5	A	C
17	BUTOESCI	Filiași — Tr. Severin	7,5		13	A	C
18	CĂLĂRAȘI	Ciulnița — Călărași	7,2		12,5	G	C; S
19	CARACAL	Piatra Olt — Caracal	7,5		12	A	C
20	CARCEA	Caracal — Craiova	7,2		12,5	G	C
21	CHITILA	București — Ploiești	7,5		12	A	V
22	CERNAVODĂ	Fetești — Constanța	8,5		12	G	V
23	CIORA	Făurei — Fetești	8		13	A	V
24	COMARNICU	Ploiești — Predeal	7		12	A	V
25	CORABIA	Caracal — Corabia	7,5		13	G	V; C
26	COTEȘTI	R. Sărat — Focșani	7		12	A	T
27	CRASNA	Bîrlad — Vaslui	8		13	G	V
28	CRASNA	Bîrlad — Vaslui	8		12,5	A	V
29	DOICEȘTI	Tîrgoviște — Petroșița	7,5		12,5	G	C
30	DOROHOIU	Leorda — Dorohoi	8	37	13	G	C
32	ELENA	București — Fetești	8		13	A	V
33	FARAOANI	Adiud — Bacău	8		13	G	C
34	FĂUREI	Buzău — Brăila	7,5		15	A	S
35	FILARET	București — Giurgiu	7,2		13,5	G	S
36	GALATZ	Brăila — Galați	6,6		12	A	V
37	GĂLBENI	Bacău — Roman	7,2		12,5	A	C
38	GHIMPAȚI	București — Fetești	8		11,5	G	S
39	GROPENI	Golești — Cîmpulung	7	37	12,5	G	S
40	GUGEȘTI	R. Sărat — Focșani	7,2		11,5	A	S
41	HANU CONACHI	Tecuci — Barbosi	6		11	G	C
42	HECE LESPEDI	Pașcani — Verești	7,5		12,5	G	C; S
43	HUȘI	Crasna — Huși	7,5		12,5	A	C
44	INDEPENDENȚA	Tecuci — Barbosi	7,2		11,5	A	C
45	INOTEȘTI	Ploiești — Mizil	8	37	12,5	G	C
46	IVEȘTI	Tecuci — Galați	7		12	A	V
47	JASSY	Vaslui — Iași	8		11,5	G	C; S
48	LARGA	Iași — Dorohoi	7,7		12,5	G	S
49	LACULETE	Tîrgoviște — Pietroșița	7,7		12,5	G	C; S
50	LEHLIU	București — Fetești	8		13,5	G	V; C
51	MĂRĂȘEȘTI	Focșani — Mărășești	5,5		10,5	A	V
52	MARIA	Galați — Bîrlad	8		13	G	S
53	MEDGIDIA	Fetești — Constanța	7,5		12,5	G	V; S
54	MIHĂEȘCI	Golești — Cîmpulung	7,7	42	11,5	G	S
55	MIROȘI	Costești — Roșiori	6		10,5	A	C
56	MIZIL	Ploiești — Buzău	7,5		12	A	S
57	MUFTIU	Făurei — Brăila	8,2		12,5	G	S
58	MUNCELU	Roman — Pașcani	7,7		13	G	C
59	MUNTENI	Crasna — Vaslui	8		12,5	A	V
60	ONEȘTI	Adjud — T. Ocna	7,2	31	12	A	C
61	PERIȘU	București — Ploiești	7,5		13	A	V; C
62	PIATRA N.	Bacău — Piatra N.	8	35,5	12	A	C
63	PIATRA N.	Bacău — Piatra N.	8,2	36	13	G	C
64	PITEȘTI	București — Pitești	8		12,5	A	S
65	PLOIEȘTI	București — Ploiești	8		12	A	V
66	PRUNIȘORU	Filiași — Tr. Severin	7,5		12,5	G	C
67	PUFEȘTI	Mărășești — Adjud	7,5		13	A	C

Tabelul nr. 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7
68	PUTNA SECA	Focşani — Mărăşeşti	7		12	A	P
69	RĂCARI	Craiova — Filiaşi	9		13	A	B; P
70	RÎURENI	Piatra Olt — Rm. Vîlcea	7,5		13	G	C
71	R. VÎLCEA	Piatra Olt — Rm. Vîlcea	8		13	G	C
72	ROMULA	Piatra Olt — Caracal	7,5		12,5	G	V
73	ROSESCI	Bîrlad — Vaslui	8	36	12,5	A	V; S
74	ROSNOV	Bacău — Piatra N.	7		11,5	A	P
75	RUGINOASA	Paşcani — Iaşi	8,2		13,5	G	V
76	SARCA	Paşcani — Iaşi	8,2		13	G	S
77	SIHLEA	R. Sărat — Focşani	7,5		12	A	V
78	SINAIA	Ploieşt — Predeal	8,5		13	G	V
79	SINAIA	Ploieşti — Predeal	8	35	12,5	A	C
80	SLATINA	Piteşti — Piatra Olt	6		12	A	C
81	SLANICU	Ploieşti — Slănic	7,5	35	12,5	A	B; V
82	STOLNICI	Piteşti — Piatra Olt	7,5		11,5	A	C
83	STREJEŞTI	Piatra Olt — Rm. Vîlcea	8		12,5	A	V
84	TECUCIU	Mărăşeşti — Tecuci	7,5		11	G	C
85	TECUCIU	Mărăşeşti — Tecuci	6		10,5	A	C
86	T. OCNA	Adjud — T. Ocna	8	37	12	G	C; S
87	ŢIGĂNEŞTI	Roşiori — Zimnicea	7,2		11,5	G	C
88	ULMENI	Ploieşti — Buzău	6		10	A	P
89	URECHEŞTI	Adjud — T. Ocna	7		12	G	V
90	VALEA LARGĂ	Ploieşti — Predeal	5		12,5	G	V; C
91	VALEA SACĂ	Adjud — Bacău	7		12,5	A	V
92	VAMEŞU	Tecuci — Barboşi	7,5		12	A	S
93	VASLUIU	Crasna — Vaslui	8		13	G	P
94	ZORLENI	Crasna — Vaslui	7,5		12	A	S

ŞTAMPILE DREPTUNGHIULARE CU DATA ÎN INTERIORUL CADRULUI

Tabelul nr. 3

Nr. crt.	Denumirea staţiei	Linia CFR pe care este amplasată staţia	Dimensiuni			Caracterul literelor	Emisiunea pe care a fost găsită ştampila
			Literele staţiei	Cadru			
				Lăţimea	Înălţimea		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	ALBEŞTI	Ploieşti — Buzău	6,5			A	B
2	ARCEŞTI	P. Olt — R. Vîlcea	4,5	30	17,5	G	V; C
3	AZUGA	Ploieşti — Predeal	4,0	33	18	A	V; C
4	BANCA	Bîrlad — Crasna	5,0		17,5	A	C
5	BALACIU	Piteşti — Roşiori	4,0		18	G	V
6	BASSARABI	Dorohoi — Fălticeni	4,5		18	G	C
7	BĂBENI	P. Olt — R. Vîlcea	4,0	30	18	G	V; C
8	BĂICOI	Ploieşti — Predeal	3,5		19	A	P;C
9	BĂNEASA	Bucureşti — Giurgiu	3,5		18,5	A	C
10	BĂRBĂTEŞTI	Filiaşi — Tg. Jiu	4,0	29	18	G	V
11	BERHECI	Tecuci — Bîrlad	5,0		22	G	C
12	BEUCA	Costeşti — Roşiori	4,5		18	G	C
13	BIBEŞTI	Filiaşi — Tg. Jiu	4,5	29	17,5	G	V; C; S
14	BRĂNEŞTI	Bucureşti — Ciulniţa	4,5	30	17,5	G	V; C
15	BUFTEA	Bucureşti — Ploieşti	4,5		18	G	C
16	BUHUŞI	Bacău — Piatra Neamţ	6,0		19	A	S
17	BUŞTENI	Ploieşti — Predeal	4	33	19	A	B; V; C
18	CAIUTU	Adjud — Tg. Ocna	5,0	32	19	A	V; C; S
19	CĂRBUNEŞTI	Filiaşi — Tg. Jiu	4,0		17	G	C
20	CHITILA	Bucureşti — Ploieşti	5,0		19	G	C; S
21	CILIBIA	Buzău — Brăila	3,5		18	A	V; C
22	CIORA	Făurei — Feteşti	3,5		17,5	G	C
23	CIULNIŢA	Bucureşti — Feteşti	5,0	30	17,5	G	C
24	CLUCEREASA	Goleşti — C. Lung	5,0		17	G	V
25	COMANA	Bucureşti — Giurgiu	4,0		19	A	B; V; C
26	COMARNIC	Ploieşti — Predeal	3,5	40	19	A	V; C; S
27	CONSTANŢA	Bucureti — Constanţa	5,0			G	V; C
28	COPACIOSA	Filiaşi — Tg. Jiu	4,5		18	G	C; S

Tabelul nr. 3 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7
29	COSTEŞTI	Piteşti — Slatina	5,5	33	18,5	A	V; T
30	COTFEŞTI	Rm. Sărat — Focşani	5,0			G	C
31	CRASNA	Bîrlad — Vaslui	5,0		17,5	G	C
32	CREŢEŞTI	Crasna — Huşi	4,5		18	G	C;S
33	CRIVINA	Bucureşti — Ploieşti	3,5		18	A	V;C;S
34	DALGA	Bucureşti — Ciulniţa	5,0		17,5	G	V;C
35	DUDEŞTI	Făurei — Feteşti	4,5	30	18	G	V;C
36	ELENA	Bucureşti — Feteşti	5,0		17,5	G	C
37	FĂUREI	Buzău — Brăila	5,0	32	18,5	A	C
38	FETEŞTI	Bucureşti — Constanţa	5,0		18	G	V;C
39	FRĂSINET	Caracal — Corabia	4,0	30	18	A	V;C;S
40	FRĂTEŞTI	Bucureşti — Giurgiu	4,0	33,5	19,5	A	C;S
41	FUNDULEA	Bucureşti — Feteşti	4,5	31,5	18	G	V;C;S
42	FURNICOŞI	Goleşti — Cîmpulung	4,5	30	17,5	G	C;S
43	GALBENI	Bacău — Roman	5,0	32	18	G	V;C
44	GALATZ	Brăila — Galaţi	4,0		19	A	V
45	GĂEŞTI	Titu — Piteşti	4,0		18,5	A	C
46	GHERGANI	Bucureşti — Titu	4,0	37	20	A	C;T
47	GHIDIGENI	Tecuci — Bîrlad	4,0		17	G	V;C
48	GHIMPAŢI	Bucureşti — Ciulniţa	4,0	30	17	G	V;C;S
49	GILORT	Filiaşi — Tg. Jiu	4,0	28	18	G	V;C
50	GOLEŞTI	Titu — Piteşti	5,0	30	17,5	G	V
51	GUGEŞTI	R. Sărat — Focşani	3,5		18	A	V
52	HAGIENI	Făurei — Feteşti	4,0		18	G	V;C
53	HANU CONACHI	Tecuci — Bîrboşi	5,0		19	G	C;S;T
54	INDEPENDENŢA	Tecuci — Bîrboşi	3,0		18	A	C
55	JANCA	Făurei — Brăila	5,0	33	18	G	V;C;S
56	JONESCI	P. Olt — Rm. Vîlcea	3,5		18	G	C
57	JILAVA	Bucureşti — Giurgiu	3,5		18,5	A	C
58	LEHLIU	Bucureşti — Feteşti	5,0	30	17,5	G	V;C
59	LITENI	Paşcani — Vereşti	5,0		17,5	G	V
60	MĂRCULEŞTI	Ciulniţa — Feteşti	4,5	31	18	G	C
61	MIHĂEŞTI	Goleşti — Cîmpulung	4,0	31	18	G	T
62	MIROŞI	Costeşti — Roşiori	5,0	29	18	A	P;V;C
63	MOGOŞOAIA	Bucureşti — Urziceni	4,5		17,5	G	C
64	MONTEORU	Mizil — Buzău	3,5		18	A	V;C
65	MUNTENI	Crasna — Vaslui	5,0	30	17	A	V;C;S
66	NUCET	Titu — Tîrgovişte	4,0		18	A	V
67	OLTENEŞTI	Crasna — Huşi	4,5	30	18	G	V;S
68	OLTENIŢA	Bucureşti — Oltenita	5,0		18	G	C
69	ONEŞTI	Adjud — T. Ocna	6,0	33	20	A	C;S
70	PANTELIMON	Bucureşti — Ciulniţa	5,0		18	G	T
71	PERIŞU	Bucureşti — Ploieşti	3,5	33	18,5	A	V;C;S
72	PLOPENI	Ploieşti — Slănic	4,0		18	A	V;S
73	POIANA	Ploieşti — Slănic	3,5		19	A	V;C
74	PUFEŞTI	Mărăşeşti — Adjud	3,0		17	A	V;C
75	PUTNA SECA	Focşani — Mărăşeşti	5,5		18,5	G	V;C;S
76	ROMULA	P. Olt — Caracal	5,0		18	A	C
77	ROSNOV	Bacău — Piatra N	5,0	32	18,5	A	C
78	R. VALCEA	P. Olt — Rm. Vîlcea	4,0		18	G	V; C
79	SALCIA	Roşiori — T. Măgurele	5,0		18	G	V
80	SĂRULEŞTI	Bucureşti — Ciulniţa	5,0	31	17	G	C
81	SCHITU GOLEŞTI	Goleşti — Cîmpulung	4,5		17	G	C
82	SEGARCEA	Craiova — Calafat	4,5		17,5	G	V
83	SIHLEA	R. Sărat — Focşani	4,5		18	A	S
84	SLATINA	Piteşti — Piatra Olt	4,0		18	A	C
85	SLANICU	Ploieşti — Slănic	3,5		19	A	C
86	SLOBOZIA	Ciulniţa — Slobozia	4,0		18	A	C
87	STALPENI	Goleşti — Cîmpulung	4,5	30	18	G	C;S
88	STRAJEŞTI	Piatra Olt — Rm. Vîlcea	4,5		18	G	C
89	TITU	Bucureşti — Piteşti	5,5		19	G	V;C
90	TÎRGUL JIU	Filiaşi — Tg. Jiu	4,5		18	G	C
91	TROIANU	Roşiori — T. Măgurele	4,5		18	G	C
92	T. MĂGURELE	Roşiori — T. Măgurele	4,0		18	G	V
93	T. SEVERIN	Filiaşi — Vercîorova	5,0		19	G	C
94	TUTOVA	Tecuci — Bîrlad	6,0		19	A	C
95	ŢĂNDĂREI	Făurei — Feteşti	5,0		18	G	C
96	ULMENI	Mizil — Buzău	3,0		18	A	C;S
97	UNGHENI ROMAN	Iaşi — Ungheni	4,0	33	18	G	C
98	VALEA CĂLUGĂREASCĂ	Ploieşti — Mizil	3,5		19	G	C
99	VALEA SEACĂ	Adjud — Bacău	5,5		19	G	C
100	VAMEŞU	Tecuci — Galaţi	3,0		19	A	C
101	VĂCĂREŞTI	Titu — Tîrgovişte	3,5		19	A	C
102	VACULEŞTI	Leorda — Dorohoi	5,5		19	G	C

Tabelul nr. 3 (*continuare*)

0	1	2	3	4	5	6	7
103	VIŞINA	Caracal — Corabia	4,5	29	17	G	C
104	VIDRA	Bucureşti — Giurgiu	4,0		17,5	G	C
105	VLĂDULENI	Caracal — Piatra Olt	5,0	28	18	G	C;S
106	ZĂVIDENI	Piatra Olt — Rm. Vîlcea	4,5		18	G	C
107	ZORLENI	Bîrlad — Vaslui	6,0	31	18	A	V;C;S
108	CONSTANŢA-Oraş	Bucureşti — Constanţa	5		22	G	V
109	BANCA	Bîrlad — Crasna	5			G	V;C
110	CIORA	Făurei — Feteşti	4,5			A	C
111	DUDEŞTI	Făurei — Feteşti	4,5	30	18	G	C
112	MIROŞI	Costeşti — Roşiori	4		17	A	P;V
113	SALCIA	Roşiori — T. Măgurele	5,5		18	A	S
114	SIHLEA	R. Sărat — Focşani	6	34	18	G	C
115	VIŞINA	Caracal — Corabia	4,5			A	C

ŞTAMPILE OVALE CU DATA ÎN INTERIORUL CADRULUI

Tabelul nr. 4

Nr. crt.	Denumirea staţiei	Linia C.F.R. pe care este amplasată staţia	Dimensiuni			Emisiunea pe care a fost găsită
			Literele staţiei	Axa mare	Axa mică	
1	BALŞU	Piatra Olt — Craiova	4		21	V;C
2	BUTOESCI	Filiaşi — Balota	3,5		20	P
3	CIRCEA	Piatra Olt — Craiova	3,5	32	21	C
4	CORBU	Piatra Olt — Piteşti	4	33	21	V;C
5	COŢOFENI	Craiova — Filiaşi	3,5			C
6	IŞALNIŢA	Craiova — Filiaşi	3		21	C
7	PELLESCI	Piatra Olt — Craiova	3		20	V
8	STREHAIA	Filiaşi — Balota	3,5	34	21	C;S
9	STOLNICI	Piatra Olt — Costeşti	3,5		21	V
10	TIMNEA	Filiaşi — Balota	3,5	32	21	V

ŞTAMPILE DREPTUNGHIULARE CU DATA ÎN EXTERIORUL CADRULUI

Tabelul nr. 5

Nr. crt.	Denumirea staţiei	Linia C.F.R. pe care este amplasată staţia	Dimensiuni			Caracterul literelor	Emisiunea pe care a fost găsită ştampila
			Literele staţiei	Cadru			
				Lăţimea	Înălţimea		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	ALBEŞTI	Ploieşti — Buzău	7			G	S
2	BUCECEA	Vereşti — Botoşani	9		21	G	C
3	BUHĂEŞTI	Vaslui — Iaşi	7,5			G	S
4	BUTOEŞTI	Filiaşi — T. Severin	9		19,5	G	C;S
5	CILIBIA	Buzău — Brăila	8,5	45	19	G	C;S
6	CIREŞU	Făurei — Feteşti	7			G	S
7	DEDULEŞTI	Făurei — Brăila	8,5		20	G	S
8	DOICEŞTI	Titu — Pietroşiţa	8	45	19	G	C;S
9	DRĂGĂŞANI	Piatra — Olt — Rm. Vîlcea	8		20	G	C
10	FETEŞTI	Bucureşti — Feteşti	8		20,5	G	C;S
11	GHIDIGENI	Tecuci — Bîrlad	10			G	C
12	GRAJDURI	Vaslui — Iaşi	8		20	G	S
13	HĂLĂUCEŞTI	Paşcani — Roman	9			G	C
14	HECE LESPEDI	Paşcani — Vereşti	9	46	21	G	C

Tabelul nr. 5 (*continuare*

0	1	2	3	4	5	6	7
15	LACULETE	Titu — Pietroşiţa	8		19	G	C;S
16	LEORDENI	Piteşti — Găeşti	10		21	G	C
17	LITENI	Paşcani — Vereşti	10	46	20	G	C
18	MIRCEŞTI	Roman — Paşcani	9			G	C
19	MONTEORU	Mizil — Buzău	8			G	S
20	PALOTA (Balota)	Filiaşi — T. Severin	9	44	21	G	C
21	PIATRA N.	Bacău — Piatra N.	10		20,5	G	C
22	REBRIGEA	Vaslui — Iaşi	8			G	C
23	RUGINOASA	Paşcani — Tg. Frumos	10	44	21	G	C;S
24	VĂCULEŞTI	Leorda — Dorohoi	8			G	C
25	VEREŞTI	Paşcani — Vereşti	9			G	C
26	ZOIŢA	Buzău — R. Sărat	9,5		21	G	S

TABLOU

cu gările care fac serviciu de telegraf, Poştă uşoară, mandate poştale, ramburseri interne, şi mesagerii

Adjud*, Agaş, Albesci, Arcesci, Asău, Azuga, Afumaţi, Alexandria*(1-8).

Băbeni, Bascov, Bacău*, Băilesci, Balaci, Balş, Banca, Barboşi, Bârzesci, Barcea, Basarabi, Băicoiu, Balteni, Balca, Băneasa, Bărbătesci, Bârnova, Banca, Berbeci, Bârlad*, Bibesci, Boboc, Botoşani*, Borcea, Brazi, Brăila*, Brăila-port*, Brănesci, Bucegea, Bucureşti*, Buda, Buftea, Buhăesci, Buhuşi, Burdea, Buşteni, Butoesci, Buzău* (9-46).

Calafat*, Căiuţ, Caracal*, Carasu, Călăraşi*, Câmpulung*, Cîmpina,* Cărbunesci, Cârcea, Cerna Vodă*, Cernavodă-pod*, Cilibia, Ciocănesci, Cioara, Cireşu, Ciulniţa, Ciumesci, Ciurea, Chitila, Clucereasca, Comana*, Comarnicu, Constanţa*, Conţesci, Comăneşti*, Copăcioasa, Corbu, Corabia*, Costesci*, Cosmesci, Cotesci, Coţofeni, Craiova*, Crasna, Cristesci, Creţesci, Crivina, Curtea de Argeş*, Cucuteni (47-85).

Dâlga, Dângeni, Dârmănesci, Dealu-Spirei*, Dedulesci, Dobrina, Doftana, Doicesci, Dorohoiu, Dolhasca, Drăgăşani*, Dudesci, Dunărea (86-98).

Elena (99).

Făurei, Faraoani, Folticeni*, Fântânelele, Fetesci, Filaret*, Filiaşi*, Florica, Focşani*, Foltesci, Frătesci, Frăsinet, Frumuşiţa, Fundulea, Fulgeresci, Furnicoşi (100-115).

Galaţi*, Galbeni, Găesci*, Găgeni, Gârleni, Ghergheni*, Ghibărţeni, Ghidigeni, Ghimpaţi, Giurgiu*, Gilort, Goioasa, Golăşei, Golesci, Govora*, Grădiştea, Grajduri, Gropeni, Golenţi, Gugesci* (116-135).

Hagieni, Hanu-Conachi, Hălăucesci, Heci-Lezpezi, Huşi* (136-140).

Independenţa, Inotesci, Ionesci, Işalniţa, Ivesci*, Iaşi*, Ianca (141-147).

Jilava, Jiblea* (148-149).

Lăculeţe, Larga, Lehliu, Leorda, Leordeni*, Liteni, Liţa, Livezile (150-157).

Maria, Mărăşesci, Mărculesci, Mătăsaru, Medgidia*, Merişani, Mihăesci, Mircea-Vodă, Mircesci, Miroşi, Mizil*, Mogoşoaia, Monteoru, Moţăţei, Movileni, Munteni, Muncel, Muftiu, Murgeni, Murfatlar (158-177).

Nucet, Negri (178-179).

Ocnele Mari*, Oltenesci, Onesci, (180-182).

Palanca, Palota, Pantelimon, Papa, Paşcani*, Păţesci, Piatra Olt, Piatra Neamţu*, Pielesci, Periş, Pitesci*, Ploesci*, Plopeni, Plosca, Podoleni, Podu-Iloaei*, Poiana (linia Buda — Slănic), Potcoava, Predeal*, Prunişor, Pufesci, Putna-Seacă, Pucioasa*, Portăresci, Pietroaia (183-208).

Radu-Negru, Răcari, Răcăciuni, Rădeasa, Râmnicu-Sărat*, Râmnicu-Vâlcea, Râureni, Rebricea, Rediu, Roman*, Romula, Rosnov, Roseti, Roşiori*, Roşiesci, Ruginoasa (209-224).

Salcia, Săscut*, Sărulesci, Scânteia, Serbesci, Secueni, Seliştea, Silistraru, Sihlea, Sinaia*, Sârca, Schitu-Golesci, Soldana, Slatina*, Slănic (Ph)*, Slobozia*, Smârdioasa*, Stâlpeni, Stolnici, Strehaia*, Strejesci, Saligny, Sălcuţa, Segarcea (225-248).

Tăbăresci, Tecuciu*, Târgu-Frumos*, Târgu-Ocna*, Târgu-Jiu*, Târgu-Vestei*, Timnea, Titu*, Todireni, Troian, Trusesci, Tulucesci, Turnu-Severin*, Turnu-Măgurele*, Tutova, Turnu Măgurele (port)*, Ţăndărei, Ţigăneşti* (249-266).

Ulmeni, Ungheni, Ungureni, Urechesci, Urleasa, Uzu (267-272).

Valea Călugărească, Valea Largă, Valea Seacă, Vameş, Vasluiu*, Vădeni, Văcăresci, Văculesci, Vârciorova*, Veresci, Vlădeni, Vlăduleni, Vidra, Vintileanca, Vişina, Vorniceni (273-289).

Zăvideni, Zoiţa, Zorleni, Zlătinoaia (289-292).

conform BTP nr. 24/1899

*: staţii c.f. care fac numai serviciu de telegraf la data apariţiei.

marca de 2 lei, iar în emisiunea „Trofee de vînătoare — 1965“ se prezintă patru peisaje de munte și de pădure cu animale sălbatice : capra neagră, ursul brun, cerbul carpatin și porcul mistreț.

Fără a le prezenta în totalitate, se desprinde în mod limpede cît este de largă aria peisagisticii românești în care se poate afirma corespunzător și maximafilia, amplificînd conținutul mărcilor respective pe această temă complexă, ce se impune a fi mereu în atenția pasionaților săi.

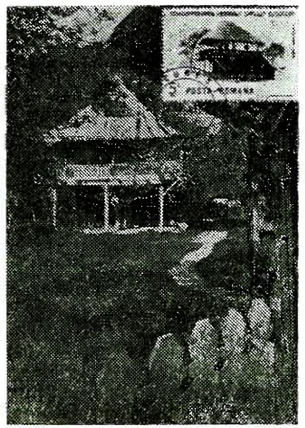

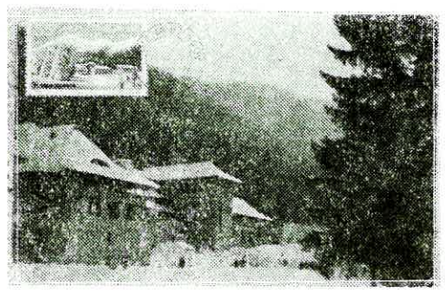

...Și în măsura în care maximafilii vor fi în pas mereu cu marca românească, asigurîndu-i amplificarea de semnificație umanistă ce i se cuvine, prin tripla concordanță în crearea cît mai reușită a maximelor, pe de o parte, precum și prin nuanța tematică adecvată scopului realist, peisagist, turistic al exponatelor, ei vor avea de bună seamă satisfacția împlinirii, respectiv a aprecierii exponatelor lor. Dar acesta și cu sprijinul tuturor factorilor organizatorici determinanți în crearea de ilustrate maxime cît mai tentante în peisagistica umanistică românească.

ION UNGUREANU

Poștaș

Între localitățile CHACWA și CUCHWA din BOTSWANA nu există nici telefon și nici vreun alt mijloc de comunicație modernă. Pentru a rezolva totuși problemele comunicațiilor între aceste două localități situate la circa 20 km una de alta, locuitorii au recurs la un procedeu original folosind . . . resursele locale. Ei au dresat un struț, căruia îi atîrnă de gît o geantă cu scrisori. „Poștașul“ duce cu promptitudine în circa un sfert de oră corespondența pînă la destinatar.

O VARIETATE RARĂ LA ASISTENȚA SOCIALĂ

Între emisiunea de mărci uzuale Ferdinand 1919—1928 și supratașa sa obligatorie, Asistența socială 1920—1929, există numeroase asemănări (tipografiate, unele culori sau varietăți de culoare asemănătoare, unele valori comune, danteluri asemănătoare și machetator necunoscut), dar și unele deosebiri (destinație diferită, desene diferite, unele culori și valori deosebite).

Dintre acestea cea care ne interesează în prezent lucrare este că nu se cunoaște machetatorul la ambele emisiuni.

La emisiunea uzuală se bănuiește de către regretatul ing. Ilie Demetrescu, că ar fi Ludovic Basarab, după un anunț dintr-un ziar din 1915. Dar nici această supoziție nu poate fi sigură, existînd argumente și pro și contra. Examinînd desenul bustului de la uzuale (identice la modelul doi cu timbrul statistic din 1920), acesta este complet deosebit de cel din 1926 (60 de ani Ferdinand), care sigur este făcut de L. Basarab și care seamănă cu fiscalele din aceeași dată. Și totuși o oarecare asemănare cu figura din Alba-Iulia, din 1922, executată sigur de L. Basarab, este un argument în favoarea supoziției lui Ilie Demetrescu. Dar dacă sînt machetatori diferiți pentru cele două modele ? Idee de loc fantezistă, pentru că bustul este clar diferit desenat.

Mai curioasă este situația la Asistența socială, unde deși sînt tipărite inițialele machetatorului, acesta nu este cunoscut.

În stînga jos, sub chenar, se observă trei inițiale : sînt trei litere și după fiecare un punct (se disting mai bine la 25 b, negru și 2 L albastru și mult

mai greu la celelalte), dar sînt atît de mici încît ridică mari probleme în descifrarea lor chiar cu lupa sau microscopul. Sigură este numai litera a doua A, celelalte sînt dubitabile. Prima poate fi mai degrabă P (sau F), iar cea de a treia G, C, Z sau o alta. Supoziția că cea de a treia literă ar fi S (după Odo Boehm) sau I trebuie să cadă pentru că se vede clar o linie oblică în jos și spre stînga, ceea ce nu se poate găsi în aceste litere.

Trecerea în revistă a machetatorilor sau desenatorilor din acea perioadă nu lămurește problema (J. Pompilian, G. Popescu, Horațiu Sava Dumitriu, Ludovic Basarab, Octav Rogalschi, G. Chirovici și Audisio). După cum se vede

singura literă certă care se potrivește este A la Audisio (de aceea am expus această supoziție într-o lucrare anterioară). Taxa de plată/timbru de ajutor are înscris numele lui Audisio, dar taxa de plată/asistența socială nu. Deoarece ambele au același desen, la prima vedere s-ar putea crede că este același autor, totuși lipsa semnăturii este prea flagrantă. Dacă e același autor cum de a renunțat să-și pună numele. Considera că de acum încolo se știe autorul? Este greu de crezut că a trecut așa de ușor peste propriul orgoliu profesional.

La „Asistența socială", atunci cînd sînt ancrasate de cerneală se vede o linie groasă mai lungă sau mai scurtă, alteori trei litere, două sau una, la celelalte exemplare.

Am întîlnit și o varietate de tipar foarte rară legată de aceste litere, numai la 25 b negru și numai pe hîrtie bavareză din 1928, pe care lipsesc inițialele. Probabil clișeul era uzat și de aceea nu apar literele. În nici un caz nu e vorba de prea puțină cerneală pentru că în rest imaginea este foarte gros tipografică (și este singurul exemplar așa) dintr-un bloc de patru).

Găsirea numelui complet a lui Audisio poate că ar mai lămuri ceva din problemă.

Deocamdată asupra autorului sigură este numai incertitudinea.

TRAIAN ATAMAN

Carnete

Încă din 1895, Luxemburgul lansează o inovație. Carnetele. Dealtfel, tot el emite în 1924 primul bloc de mărci poștale. Deci Luxemburgul a emis două prime carnete din lume. Unul conține 24 mărci de 5 cts., iar celălalt 12 mărci de 5 cts. și 12 timbre de 121/2 cts.

Cele două noutăți nu au stîrnit senzație la vremea respectivă. Cei ce le-au cumpărat au avut fler. Astăzi ele sînt cotate între 6 000 și 12 000 de franci. Iată, în ordinea cronologică, datele la care au fost emise carnete de către diferite țări :

1895 Luxemburg.
1900 Canada, Statele Unite, Filipine.
1901 Ungaria, Noua Zeelandă.
1902 Capul Bunei Speranțe, Cuba, Olanda.
1903 Egipt, Mexic, Sudan.
1904 Australia, Ceylon, Marea Britanie, Indiile Olandeze, Federația Malaeză, Natal, Norvegia, Suedia, Elveția.
1905 Curaçae, Portugalia, Transval.
1906 Germania, Fidji, Franța, Indiile engleze, Italia, Japonia, România...

Ultima zi cunoscută de utilizare a poștei austriace în România

Desființarea oficiilor poștale străine de pe teritoriul țării era un deziderat major al Poștei române.

Prin funcționarea poștelor străine pe teritoriul țării, era știrbit prestigiul național și totodată Poșta română era lipsită de o importantă sursă de venituri. Din aceste motive prin numeroase demersuri diplomatice s-a reușit ca începînd de la 20 martie/1 aprilie 1869 Birourile Poștale străine să-și înceteze activitatea pe teritoriul României. Poșta română preia monopolul de stat al serviciului Poștal Internațional.

Fig. 1

Fig. 2

În figura 1 și 2 prezentăm un plic expediat din Elveția, francat cu 5 C + 10 C + 50 C avînd ca ștampilă de plecare LAUSANNE 13 III 69, adresat la Bakeu, Moldavie, Principautés Unies. Urmărind ștampilele de pe spatele plicului se poate constata traseul parcurs de această scrisoare. În ordinea aplicării lor, semnalăm următoarele ștampile :

— LAUSANNE — BERNE 13 III 69.24 ; ZURICH — BERN 2.41 13 III 69 ; ROMANSHORN 14 III 69 IV ; NAGY SZEBEN (SIBIU) 18 III 69 ; JASSY (ștampilă consulară austriacă) și în final BAKEU (idem ștampilă consulară austriacă).

Se poate observa că plicul a ajuns la Bacău prin poșta austriacă cu patru zile înainte de a intra în vigoare Convenția Poștală pentru încetarea funcționării Poștei Austriece în România. Această piesă reprezintă cea mai tîrzie dată de utilizare a poștei austriace în România pe care am întîlnit.

Este semnificativ de remarcat și faptul că la acea dată scrisoarea a făcut doar 13 zile pînă la destinație.

LEONARD PAȘCANU

DIN ISTORIA FILATELIEI ROMÂNEŞTI

CAPITOLUL 6

LITERATURA FILATELICĂ

În conceptul actual al cercetării filatelice nu poate fi, în nici un caz, acceptată ideea de a promova studii exhaustive (începînd cu studiul pe marcă şi terminînd cu istoria poştală) fără a sonda literatura filatelică de specialitate apărută la zi. Materializarea acestei orientări trebuie să se reflecte în bibliografia cercetată pentru a aborda într-un context cît mai larg studiul în cauză. Or, pentru a beneficia de o bibliografie corectă şi completă, trebuie să existe o bibliografie a literaturii filatelice la care să poată apela toţi cei dornici să se adape la izvorul cunoştinţelor dobîndite de antecesorii noştri.

Care este situaţia la ora actuală ?

Literatura filatelică, cuprinzînd întregul ansamblu de publicaţii apărute referitor la marca poştală şi la istoricul ei, nu a fost reflectată la noi într-o lucrare bibliografică editată. Este adevărat că o asemenea întreprindere solicită un volum enorm de muncă, iar finalizarea lucrării – prin publicarea ei – nu prezintă garanţii, ceea ce descurajează încercările de abordare a problemei. Referitor la volumul de muncă, amintim doar cartea lui Victor Suppantschitsch „Bibliografia întregii literaturi filatelice germane de la începuturile ei şi pînă la sfîrşitul anului 1891", lucrare ce se desfăşoară pe parcursul a nu mai puţin de 750 de pagini (!).

Presa filatelică, cuprinzînd totalitatea periodicelor consacrate filateliei (reviste, buletine, îndrumare, almanahuri, cataloage etc.) a avut din punct de vedere bibliografic o soartă ceva, ceva mai bună. Încercările de bibliografie au fost destul de numeroase, dar din păcate caracterul lor ocazional şi-a pus asupră-le amprenta impreciziei, generată desigur de o informaţie grăbită, insuficientă sau preluată necritic datorită fenomenului că – trecută din autor în autor şi îndepărtîndu-se de sursele primare de documentare – însăşi informaţia corectă a suferit alterări pe parcursul succesivelor ei utilizări. O abordare ştiinţifică a problemei a avut loc odată cu publicarea articolului „Un veac de presă filatelică românească" (F. nr. 8/1981), lucrare care a făcut „şcoală" şi a suscitat completări la fel de probante, făcute de cercetători ca : Th. Ville, L. N. Williams, G. Sassower, Teodor Cutlic etc.

Datorită acestei situaţii, ne propunem ca în cele ce urmează să trecem în revistă întreaga literatură filatelică românească, anume : în capitolul prezent să arătăm totalitatea presei filatelice româneşti, iar în capitolul următor să arătăm – pe probleme şi teme – o cuprinzătoare selecţie din literatura filatelică românească, în speţă articole şi studii care au influenţat structural orientarea filatelică de la noi.

Punem astfel la dispoziţia tuturor cercetătorilor filateliei un cadru ştiinţific care să le permită o vastă documentare atît în multitudinea vieţii filatelice din trecut, cît şi asupra cercetărilor deja întreprinse în domeniu.

6.1. REVISTE

6.1.1. SECOLUL XIX

1-1881 – BUCUREŞTI

TIMBROPHILO. Jurnal philathelisticu român. Redacţiunea şi administraţiunea la Librăria Steinberg et Wortmann, calea Victoriei 16. Apare lunar (nr. 1-1/13 ianuarie 1881, nr. 2-1/13 februarie şi nr. 3-1/13 martie). Format 240/330 mm. Editată în română şi franceză. Tipografia Ştefan Mihăilescu (nr. 1) şi Dor P. Cucu .nr. 2-3). B.A.R. P.II-983. Articole mai importante : Erorile din 1879", „Timbrele Moldovei" (încercare de acreditare a falsurilor Moroiu), anunţuri, noutăţi etc.

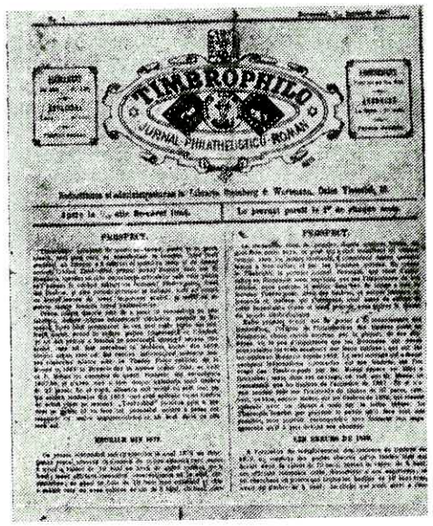

1890-1893 – BUCUREŞTI

TIMBOFILUL. Organ al timbrologiei în România. Revistă manuală. Ed. Căp. Const. M. Moroiu. Apare cu unele intermitenţe : 4/noe. 1980, 5/ian 1891, 6/feb. 1891, 7/mar. 1891, 8/apr. 1891, 9/mai 1891, 10/iun. 1891. 12/oct. 1891, 13/noe.-dec. 1891, 14/mar. 1892, 15/aug. 1892, după care apare cu subtitlul schimbat : *Organ al Societăţii române de Timbrologie,* 16/noe. 1892, 17/ian. 1893, şi ultimul număr 18/mar. 1893. La B.A.R. lipsesc nr. 2, 3, 5, 7, care se găsesc însă la Biblioteca A.F.R. Articole mai importante : „La Philatélie en Roumanie", „Les anciens Timbres taxe de Roumanie", „Les musée postal de Bucarest", „Les timbres de Moldavie émis á Bucarest en Avril 1862" etc. Toate numerele în cîte 4 pagini.

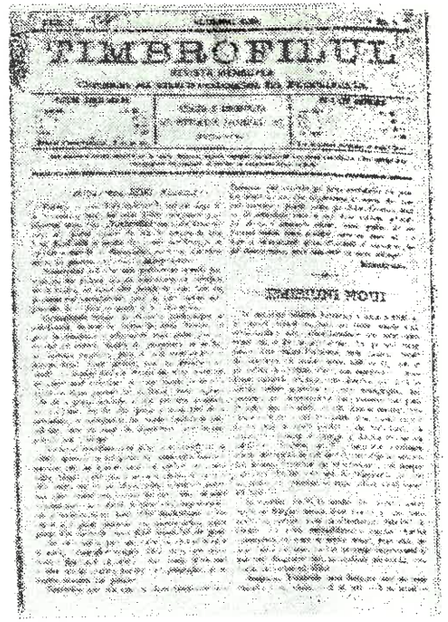

2-1885 – BUCUREŞTI

DER BUCARESTER PHILATELIST. Internationales Fachblatt fur den Briefmarkenhandel. Ed. A. G. Pancu şi Jacques A. Marcus. Apare lunar, nr. 1 în ianuarie 1885, după care îşi schimbă titlul :
DER PHILATELIST. Internationales Fachblatt fur den Briefmarkenhandel. Ed. Jacques A. Marcus. Se cunoaşte doar nr. 2 din februarie 1885.

3-1891 – PITEŞTI

CURIERUL MĂRCILOR POŞTALE.. Revistă timbrologică. Ed. T. M. Lazăr. Apare lunar (1/ian. 1891, 2/feb. 1891 şi 3/mar. 1891). Semnalare din „Catalogue of the Philatelic Library of the Earl of Crawford, K.T.". În ţară a fost doar semnalată în ziarul „Alarma" din 11.11.1890, Ploieşti, ziarul „Adevărul din 04.01 şi 01.02.1891, Bucureşti şi ziarul „Naţiunea" din 01.02.1891, Bucureşti.

4-1892 – BUCUREŞTI

MONITORUL SOCIETĂŢII FILATELICE ROMÂNE. Le moniteur de la société philatélique roumaine. Administraţia şi direcţia : „Comitetul dirigent al societăţii filatelice

române : D-nii C. Butculescu deputat, președinte ; T. Oteteleșeanu, deputat, vice-președinte ; I. Thorand, colonel în r., secretar ; A. Pancu, negociant, casier ; S. Bascovici, offic. sup. post. ; A. Klenck, propriet. ; D. Antoniu, funcționar ; Șt. Elefterescu, fost casier general ; P. Obedener, jude ; colonel G. Gorjan, fost director general poșt. telegr. ; I. Cesianu ; Șt. I. Nicolau, inginer". Apare lunar, timp de patru luni, din sep. 1892, pînă în dec. 1892. Formatul 220/280 mm, în cîte 10 pagini în afara nr. 3 (6 pag.). Editat în română și franceză. Tipografia Dor. P. Cucu. B.A.R. P. II-985. Începînd din luna octombrie își schimbă subtitlul în : *Organ filatelic special pentru România.* Articole mai importante : „Istoricul Societății filatelice române", „Cum se stabilește valoarea mărcilor", „Despre ale noastre filigrane", „Despre erori" etc., majoritatea scrise de Alex. Șt. Klenck.

5-1893 – IAȘI

ROMÂNIA PHILATELICĂ. (Revistă lunară ilustrată). Organ al Societății filatelice din Jassy. Ed. Alfred A. Rothemberg. Se cunoaște doar nr. 1 din septembrie 1893, care pare să fie și singurul. Format 240/330 mm. Tipografia Petu C. Popovici. Editată în română, deși prezintă și subtitlul în germană : *Monatliche illustrierte Zeitschrift.* Se află la biblioteca „The Royal Philatelic Society" din Londra. Conține opt pagini. Numărul următor este anunțat pentru 8/20 oct. 1893. Conținut variat cu știri interesante pentru viața filatelică ieșeană.

6 – 1894-1895 – FOCȘANI

ECOUL MĂRCILOR. Jurnal philatelic român. Moniteur official de la Société phil. „Moldova" et de la „Mercour de Focșani". Ed. Garabet Aslan. Apare cu intermitențe : 1/iul. 1894, 2/sep. 1894, 3/?, 4-5/mai 1895. Editată în fanceză. Tipografia I. Codreanu. La B.A.R. se află doar nr. 4-5 (P.III-1500 vol. 3).

7-1895 – BRĂILA

LE PHILATÉLISTE ROUMAIN. Organe spécial d'insertions pour timbrophiles, paraissant le 15 de chaque mois (style vieux). Director Virgil Budescu, administrator N. G. Budescu. Apare lunar (nr. 1/ian. 1895, 2/feb. 1895 și 3/mar. 1895. Nu se păstrează nici un număr în țară. Preluată din „Cataloque af the Philatelic Library of the Earl of Crawford. K.T.".

8-1895 – FOCȘANI

POȘTA ROMÂNĂ. Ziar Philatelic Național. Dir. Garabet Aslan. Urma să apară lunar, dar se păstrează doar nr. 1 din 15/27 aprilie 1895 la B.A.R. (P.II – 1500 vol. 2). Format : 240/320 mm. Tipografia : „M. J. Cremnitzer".

9-1896 – BUCUREȘTI

RUMÄNISCHER PHILATELIST. Insertions-Organ für Briefmarken-Händler und Semmler. Ed. Oscar D. Perlmann. Apare lunar (nr. 1/ apr. 1896 și nr. 2/mai 1896). Format : 240/330 mm. În țară se cunoaște numai nr. 2 la B.A.R. (P. II – 1500, vol. 4).

10-1897 – BÎRLAD

LE TIMBROPHILE ROUMAIN. Organe spécial des collectionneurs de timbres-poste. Ed. Georges K. Panaitescu. Urma să apară lunar, dar se cunoaște doar nr. 1/feb. 1897.

11-1897 – IAȘI

ANUNCIATORUL MĂRCILOR (Jurnal filatelic lunar) pentru colecționari și comercianți de mărci. Director I. Șaraga, strada Lozonski nr. 6, Jassy .Se cunoaște doar nr. 1 din 3/15 martie 1897, aflat la B.A.R. (P.II – 40.357). Format : 240/320 mm. Editată în română, franceză și germană. Tipografia „Miron Costin". Conținea opt pagini, în marea lor majoritate cuprinzînd anunțuri, știri, lista agenților reprezentanți din străinătate, lista revistelor sosite la redacție etc.

12-1898 – BÎRLAD

FILATELIA ROMÂNĂ. Jurnal filatelic lunar pentru colecționari și comercianți de mărci. Apare la 25 a fiecărei luni. Singurul jurnal filatelic român. Directori proprietari : Théodoresco et C-ie. Cunoscute nr. 1/25 sep. 1898 și nr. 2/25 oct. 1898 Format : 170/240 mm. Editată în română și franceză. Tipografia „George Cotofany", ulterior „S. Gross".

În afara acetor 12 reviste filatelice apărute în secolul trecut, unele periodice au mai fost semnalate fără însă a fi atestate în mod cert. Astfel :

– *POȘTA*, Galați 1892 ;
– *PHILATELIST ORIENTAL*, Galați 1893, Ed. David Steiner ;
– *VOCEA FILATELICĂ*, Iași 1894, Ed. Sch. Marcu ;
– *ORIENTALISCHES OFFERTENBLATT*, Iași 1894, Ed. J. Gartenlaub.

Asemenea semnalări trebuiesc privite cu scepticism pînă la o verificare a lor, întrucît un exemplu de semnalare falsă am găsit

și în publicația ieșeană „Ecoul Moldovei" din 12 mai 1894 în care se menționa că „la data de 1 iunie viitor va apare la Iași o revistă lunară filatelică ce va avea de titlu – Poșta română – și este redactată de un comitet compus din cei mai distinși filateliști ai localității. O asemenea revistă e de mare utilitate și sperăm că va fi primită cu bucurie de publicul nostru". Revista anunțată a rămas însă doar la stadiul de prezumție.

Observăm deasemenea caracterul efemer al vechilor noastre reviste filatelice, caracteristică dealtfel netrecută cu vederea nici de contemporani. Astfel I. Șaraga scria la 15 martie 1897 în preambulul său la „Anunciatorul mărcilor" : „Durata revistelor noastre filatelice a fost efemeră, pe cînd aiurea astfel de reviste apar de mulți ani încoace și vor apărea încă ,mărindu-și într-una tirajul, răspîndindu-se prin toate continentele".

Dar caracterul efemer al apariției vechilor periodice filatelice mai este subliniat și de lipsa unor colecții complete de reviste, ceea ce ne redă trunchiat situația lor. Așa de exemplu este și cazul revistei „Anunciatorul Mărcilor" (anul 1897, Iași) care de fapt reprezintă continuarea revistei „România Philatelică" ce apăruse în anul 1893 la Iași. O notă din anul 1897 ne informează : „La 1 februarie 1897, Directorul nostru D-nul I. Șaraga s-a înțeles cu D-nul P. Agagen directorul jurnalului „România Philatelică" că acest din urmă jurnal să treacă asupra D-lui I. Șaraga sub titlul „Anunciatorul Mărcilor", Direcțiunea". Rezultă așadar că în locul a două efemere reviste care în evidențele noastre sînt trecute că ar fi apărut în cîte un singur număr la distanță de cinci ani, se pare că a fost vorba de o singură revistă – e drept, cu titlul schimbat – care a apărut pe parcursul a cel puțin cinci ani, neîntrerupt, și că locul lui Alfred A. Rothenberg a fost preluat între timp de către P. Agagen la conducerea revistei „România Philatelică".

6.1.2. SECOLUL XX – PERIOADA ANTEBELICĂ

13-1900 – CONSTANȚA

TIMBRU. Ziar timbrologic și literar. Ed. T. Mantu. Numărul 1, singurul aflat la B.A.R. (P. II-1500, vol. 2) nu indică modul de apariție. Se pare că ar fi apărut cu intermitențe pînă în anul 1902. Formatul : 200/290 mm. Tipografia „Română" (Marin Purea). Apare la 08.03.1900.

14-1901 – IAȘI

RUMÄNISCHES BRIEFMARKEN OFFERTENBLATT. Organ für Postewertzeichen Kunde. Ed. Solomon Spiegler. Apare lunar. Se cunoaște nr. 1 din 15 martie 1901. Formatul : 170/290 mm. Editată în limba germană. Opt pagini, avînd un conținut destul de variat.

15-1904–1905 – BUCUREȘTI

LA ROUMANIE PHILATÉLIQUE. Directeur, Etienne Constantinovitch. Apare lunar, cunoscîndu-se la B.A.R. (P. I-2530) numerele : 1/dec. 1904, 2/ian. 1905 și 3/feb. 1905. Formatul : 160/240 mm. Revista conține 10 pagini cu articole de îndrumare, prezentarea emisiunilor noi, anunțuri și reclame. În nr. 3, căpitanul Moroiu susține din nou falsurile din 1852. Începînd cu nr. 2 din 31 ianuarie 1905 revista are subtitlul : *Organe officiel de la Société philatélique roumaine*

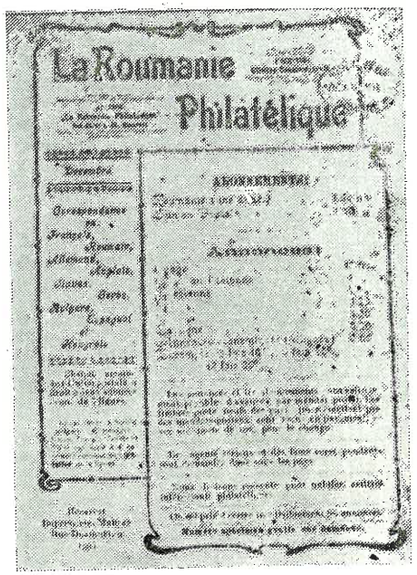
La Roumanie Philatélique

16-1905 – BRĂILA

FILATELIA. Revistă pentru colecțiuni. Apare odată pe săptămînă, sub direcțiunea unui comitet de colecționari. Ed. Filip Guttmann. Se cunosc la B.A.R. (P. I și II-2083) următoarele numere : 1/21 feb. 1905, 2/27 feb. 1905, 3/7 mar. 1905 și 5/21 mar. 1905. Revista conține patru pagini, în afara nr. 5 care conține șase pagini. Sînt publicate diverse știri filatelice, semnalări de mărci rare, schițe și umor.

FILATELIA

17-1905 – BACĂU

LA ROUMANIE TIMBROPHILE. Journal mensuel d'Annonces. Directeur-Editeur Hermann Rosenberg. Apare lunar, fiind cunoscute numerele : 1/mar. 1905, 2-3/apr. mai 1905, 4-5/iun. iul. 1905, 6/aug. 1905, 7/sep. 1905, 8-9/oct. noe. 1905. Formatul : 240/330 mm. Editată în limba franceză și conținînd în cele patru pagini numai reclame și anunțuri de schimb. Numerele duble au apărut în cite șase pagini. Tipografiată la Imprim. „I. Nazu", iar ulterior la tipografia „Margulies". B.A.R. – P. II-2528.

18-1906–1907 – BUCUREȘTI

LE MONITEUR PHILATÉLIQUE. (Monitorul Filatelic). Revue philatélique et cartophile mensuelle. Paraît du 15 au 25 de chaque mois. Editor Armand Lerner. În anul 1906 au apărut 10 numere, dar la B.A.R. sînt numerele : 1/15 ian., 2/19 feb., 3-4/20 apr., 5/25 mai, 9-10/25 oct. Începînd cu anul II revista își schimbă titulatura :

L'ANNONCE CARTO-PHILATÉLIQUE. (Suite du Moniteur Philatélique). Revue mensuelle internationale carto-philatelique. Directorul nou este Jean KATT. Numere existente la B.A.R. (P. I-2290) sînt următoarele : 11/25 mai 1907 și 12/28 iun. 1907. Formatul : 170/210 mm. Tipografiată la Tipogr. „Grivița" (M. M. Antonescu). Nr. 2-4 la Tipogr. „V. Munteanu". De la 25 mai 1906 Tipogr. „Dacia", iar de la 25 oct. Tipogr. Kaliber. Editată în română și franceză. Nr. 2-4 au suprimată partea română din titlu, iar de la nr. 5 se adaugă la subtitlu și cuvîntul *„internationale"*. Conținut variat constînd din anunțuri de schimb, prezentarea noilor emisiuni, articole din istoria timbrelor poștale, prezentări de cataloage cu semnalări de modificări ale cotelor etc.

La Roumanie Timbrophile

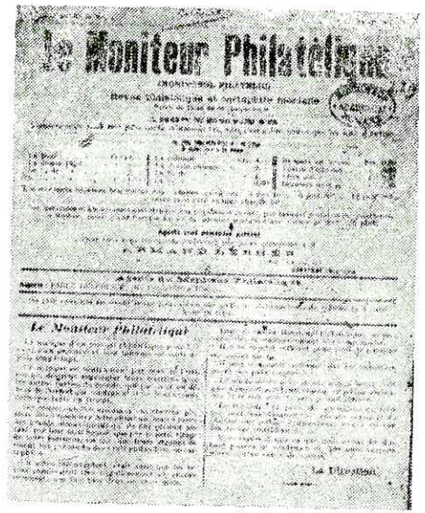
Le Moniteur Philatélique

19-1906–1907 – BRĂILA

LA POSTE. Revistă filatelică bilunară. Revue Philatélique bimensuelle. Red. Victor Goutman, adm. Menelas Kostomyris. Vădit caracter de specimen. Apare, probabil, în octombrie 1906. Conține patru pagini. Formatul : 230/240 mm. Tipografiată la „Minerva".

LA PHILATÉLIE Revue bimensuelle Philatelique. (Revistă Filatelică bilunară). Parait le 15 et 30 de chaque mois. Numere aflate la B.A.R. (P. I-2421) ; 2/16 noe. 1906, 3/16 dec. 1906, 4/ian. 1907, 5/feb. 1907, 6/mar. 1907. Nr. 2, 3, și 4 apare în opt pagini, nr. 5 în zece pagini și nr. 6 în 16 pagini. Începînd cu martie 1907 se înlocuiește cuvîntul „bimensuelle" cu acela de *„mensuelle"*. Conținut foarte variat. Tipografia „Artistică". Apare ca director Menelas Kostomyris.

LA POSTE

20-1907 – BUCUREȘTI

LE PHILATÉLISTE ROUMAIN. Este cunoscut nr. 1 din ianuarie 1907, dar numai în străinătate.

21-1908 – RÎMNICU SĂRAT

LA TRIBUNE DES COLLECTIONNEURS D'ORIENT. Revue mensuelle de publication et d'annonces. Comitet de redacție format din I. L. Ciomac (director) și N. I. Marinescu. Nr. 1 apare la 1 oct. 1908.

1908 – IAȘI

LA TRIBUNE DES COLLECTIONNEURS D'ORIENT. Revue mensuelle de publication et d'annonces. Nr. 2, noiembrie 1908. Același comitet de redacție, la care s-a adăugat I. Bogdan. Revista nu s-a găsit în țară și este comunicată din străinătate. Tipărită la „Dacia" din Iași. Editată în română și franceză. Conținut bogat și variat. Un vast studiu al lui C. Moroiu, ca ultimă încercare (?) de a acredita falsurile emisiunii fantomă „1852. Moldova. Cap de bour". Elios Saraga scrie un documentat studiu despre organizarea poștei române înainte de 1858. Sînt publicate studii fundamentate și despre pasiuni colaterale filateliei, cum ar fi „Expoziția de cărți poștale ilustrate" prin care se dau relații despre o amplă expoziție la R. Sărat, dar și despre pasiunea respectivă, cartofilia (Em. Riegler – Luigi, în nr. 1). În nr. 2 se publică deasemeni un amplu studiu despre colecționarii și colecțiile de „Ex-libris"-uri, în redactarea lui Emilio de Budan. Se constată o revistă serioasă, cu un program bine gîndit, cu studii exhaustive (Er. „Marca, un monument istoric", de Carl Beck). Revista poate să fi continuat și în afara celor două numere care s-au păstrat la biblioteca „The Roeal Philatelic Society" din Londra.

22-1908–1909 – GĂEȘTI

LA ROUMANIE PHILATÉLIQUE. Revue mensuelle. Administrateur Iancu D. Dinescu. Numere apărute : 1/20 noe. 1908 și 2-3/20 ian. 1909, care se găsesc la B.A.R. (P. I-3439). Tipărită la București, în tipografia „Kalber" din str. Sft. Vineri nr. 12. Fiecare număr conținea 16 pagini cu informații filatelice generale și încercări de studii (Istoria timbrelor poștale, Colecții și colecționari etc.)

23-1909 – IAȘI

L'ANNONCE INTERNATIONALE. Journal mensuel de publicité pour collectionneurs et marchands de timbres-poste et cartes-vue. Directori frații Grünberg. Redactor șef Solo Clecner. Nr. 1 (singurul cunoscut) apare la 1 oct. 1909, păstrat la „The Royal Philatelic Society" din Londra. Acest număr conținea 16 pagini în limba franceză. Se publică foarte multe anunțuri, se face o inventariere (parțială) a revistelor apărute în epocă, se dau o listă a colecționarilor de „Ex-libris"-uri, ecouri din presa filatelică etc.

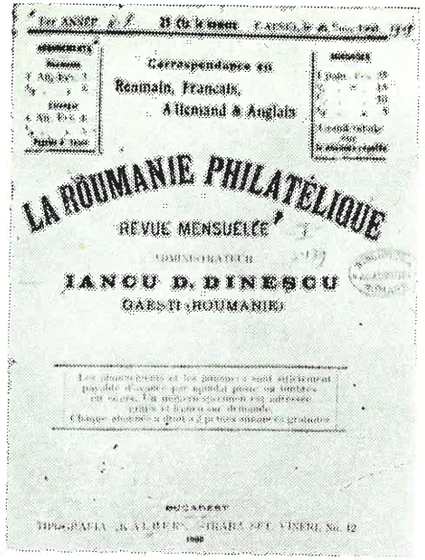

24-1910 – BRĂILA

L'ANNONCE PHILATELIQUE D'ORIENT. Journal bimensuel de publicité pour marchands et collectionneurs de timbres-poste et cartes postales illustrées. Organe officiel de l'Union philatélique d'Orient. Dir. Leo Jacobson. Nr. 1/?, nr. 2/iun. 1910.

Cu această publicație se încheie suita revistelor filatelice cunoscute pînă la primul război mondial. Cauza efemerelor apariții de revistă rămîne în continuare controversată, chiar dacă și în epoca respectivă s-au încercat explicații dintre care, unele, frizează absurdul. Rămînem la părerea noastră, anume că publicarea unei reviste cere o anumită maturitate nu numai din partea editorului, ci mai ales a filateliștilor colecționari cărora ea li se adresează.

6.1.3. SECOLUL XX – PERIOADA INTERBELICĂ

25-1920–1926 – TIMIȘOARA

DER BANATER PHILATELIST. Zeitschrift für Postwertzeichenqunde. Schriftleiter : Dipl. Ing. Manó Leipnik. Verantwortl : dr. Desideriu Ürmenyi. Revistă lunară, din care la B.A.R. (P.I-5972) se pot consulta numerele : 1/mai 1920, 2/iun. 1920, 5/sep. 1920, 6/oct. 1920, 7–8/dec. 1920, 1/ian. 1921, 2/feb. 1921 și 2/feb. 1924. Formatul : 160/230 mm. Redactată în germană și română. S-au publicat materiale și în franceză sau engleză. Articole tehnice, foarte documentate, orientate pe linii directoare.

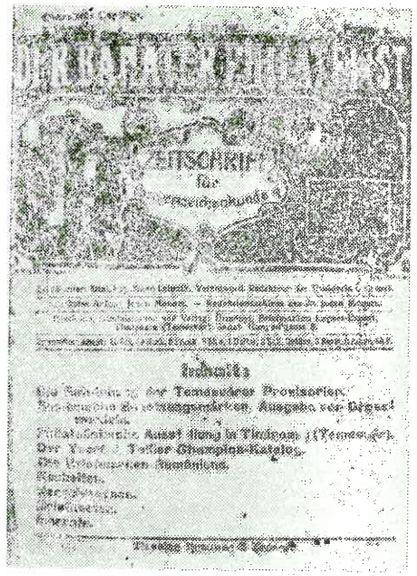

26-1920–1921 – PLOIEȘTI

L'ORIENT TIMBROLOGIQUE. Club pour faciliter l'échange de timbres poste entre collectionneurs. Director I. A. Georgescu. Tipografiată la tip. „Comerțului". La B.A.R. (P.I-5516) sînt următoarele numere : 1/1iul. 1920, 2–3/aug.-sep. 1920 și 4/1 oct. 1920. Titlu schimbat : *CLUBUL „ORIENTUL FILATELIC", pentru facerea de schimburi de mărci între colecționari.* Conducerea revistei apare și ea schimbată : director I. A. Georgescu, redactori-administratori George Georgescu și C. Alexiu. Nr. 5/ian. 1921 se află sub aceeași cotă la B.A.R. Titlu schimbat :

BULETINUL SOCIETĂȚII „ORIENTUL FILATELIC". Fără subtitlu. Director I. A. Georgescu. Tipografia „Minerva". Numerele apărute în continuare 6/apr. 1921 și 7–9/mai 1921.

27-1921–1922 – BUCUREȘTI

FILATELISTUL ROMÂN. Organul Societății Timbrofile Române. Direction, Rédaction et Administration : Bucarest, Calea Moșilor nr. 82. Adresa corespunde cu locuința filatelistului-cercetător Carol Schafhütl. Pentru relații se mai dau adresele următorilor filateliști : H. Birner, S. Lupovici, Michailovici și Jean Tribel. Apare lunar. Redactată în română și franceză. La B.A.R. (P.I–6257) există numerele : 1/apr. 1921, 2/mai 1921, 3/iun. 1921 4/iul. 1921, 7–8/noe. dec. 1921, și 1/mai 1922.

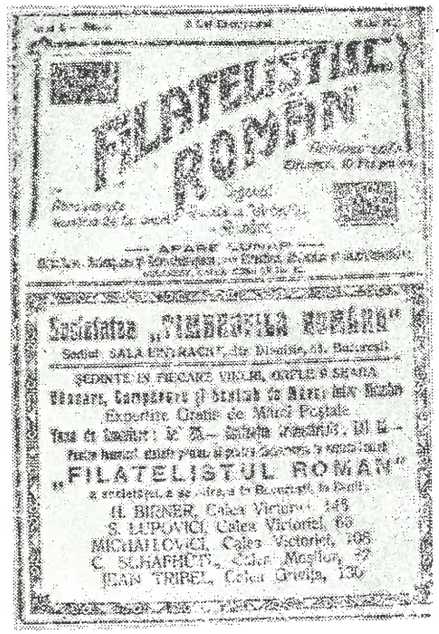

Revista publică articole, studii, noutăți, anunțuri de schimb etc. Nivel foarte bun, putîndu-se întîlni semnăturile unor cunoscuți filateliști ca : Rudolf Zoscsak, Prof. Univ. I. Peretz, Eamuel Lupovici, P. Ștefaniu etc.

28-1922 – BUCUREȘTI

ELITA. Revue illustrée universelle d'échange et correspondance. Director Sebastian Constantinescu. Apare lunar. Sînt cunoscute doar două numere de revistă (1/1 ian. 1922 și 2/1 mai 1922) care se află la B.A.R., cota P.I–9778. Revista conținea cîte 16 pagini. Numărul 2 are subtitlul schimbat în : *Revue universelle d'échange correspondance dediée à ous les collectionneurs.*

29-1922 – CRAIOVA

LA REVUE CARTOPHILE ET TIMBROPHILE. Revue trimestielle des collectionneurs de cartes-vues, timbres-poste, photos, monnaies, livres, jurnaux, curiosites etc. et de publicité internationale. Organe officiel de l'Association Timbrophile et carto(p)hile de Roumanie (A.T.C.R.). La B.A.R. (P.I–6384) se găsesc numerele : 1/20 ian. 1922, 2/20 apr. 1922 și 3/1922, dintre care primele două numere conțin cîte 20 de pagini, iar numărul 3 conține *doar 4 pagini.*

30-1922–1924 – CARACAL

ROUMANIE ÉCHANGE. Organe Officiel de la R.P.I. Directeur : Nicolae Steriopol. Apare trimestrial. La B.A.R. (P.I–7900) se găsesc numerele : 1/noe. 1922, 2/mar. 1923, 3/mar. 1924 și 4/mai 1924, care conțin cîte 8 pagini fiecare. Semnificația abrevierii R.P.I. din subtitlul revistei este : *Réunion Philatélique internationale.* Redactată în franceză și română. Tipografia „Unirea".

31-1922–1923 – PLOIEȘTI

CURIERUL FILATELIC. Organ oficial al „Uniunei Carto-Filatelice Române". Director : I.G. Vermont. La B.A.R. se găsesc numerele 1/1 noe. 1922 (18 pagini, tipografiată la „Progresul") și 2/1 ian. 1923 (16 pagini, tipografiată la „Concurența". Redacția și administrația : Calea Romană nr. 12 Ploiești.
NOUL CURIER FILATELIC. Editat de H. Freiberg din Ploiești, tipografiat la „Minerva", B.A.R. (P.II–1500, vol. VII), se pare că este continuatorul „Curierului Filatelic". Este doar semnalată, cu anul (probabil) de apariție 1924. Se află la B.A.R. sub cota P.II–1500 vol. VII.

32-1923 – BUCUREȘTI

FILATELIA ROMÂNĂ. Publicație lunară a Societății române filatelice „THE ROMANIAN EXCHANGE". Directori : Solo Galery și Jean Negrea. Redacția și administrația : Str. Uranus, nr. 32, București. La B.A.R. (P.I–6256) se cunoaște doar nr. 1 din 1 mar. 1923. Tipografiată la „Steaua Culturei".

33-1923–1925 – BUCUREȘTI

ÉCHANGE CLUB ROUMAIN. E.C.R. Organe officiel. Revue trimestrielle. Directeur : Isidor S. Bercovici, rédacteur : I. Zaharescu. La B.A.R. (P.I–7877) se păstrează numerele : 1/1 ian. 1923 (24 pag.), 2/15 sep. 1923 (16 pag.), 3/1 ian. 1924 (12 pag.), 4/1 apr. 1924 (14 pag.), 5/1 iul. 1924 (14 pag.), și nr. 7/1 ian. 1926 (24 pag.). Editată în română, franceză și germană. În nr. 7 nu mai apare I. Zaharescu drept redactor. Tipografiată la Imprimeriile „Hașdeu" din Str. Șelari nr. 10. În nr. 5 sînt publicate pregătiirle pentru cea de a doua expoziție filatelică românească. În nr. 7 se publică o dare de seamă asupra expoziției filatelice din a. 1924.

34-1923–1926 – BRĂILA

ROMÂNIA FILATELICĂ (La Roumanie Philatélique). Organe officiel de la „Societé Philatélique de Brăila". Directeur-propriétaire : Anghel Stoian. La B.A.R. (P.I–7569) se păstrează numerele : 1/1923 (10 pag.), 2/1923 (12 pag.), 3–4/1924 (16 pag.), 5–6/1924 (20 pag.), 7/1924 (16 pag.), 8/1924 (16 pag), 9/1924 (16 pag.), 10/1925 (20 pag., număr festiv închinat expoziției din anul 1924), 12/1925 (12 pag.), 13/1926 (8 pag.). În nr. 1 este indicat ca redactor, Victor Gutman.

35-1924 – PLOIEȘTI

LE PHILATELISTE MONDIAL. Organe international de publicité. Rédaction et Administration Rue Regală 40, Ploiești, Roumanie. Diector N. C. Stavride. Tipografia Românească. Apare lunar. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I–7465) sînt : 1/1 mar. 1924 și 2/15 apr. 1924. Numărul 1 s-a tipărit în 16 pagini, iar nr. 2 s-a tipărit în 14 pagini. Editată în română. Conține în special anunțuri de schimb și reclame.

36-1925 – CRAIOVA

LA REVUE POUR TOUS. Organe officiel du „SCHIMBUL ROMÂN". Paraissant tous les trois mois. Editată de Traian Turtureanu și I. B. Stoiculescu. Apare trimestrial. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I–9123) sînt : 1/ian. 1925, 2/apr. 1925, 3–4/sep. 1925, 5/ian. 1926, 6–7/sep. 1926 și 8/ian. 1927. Numerele 1–5 sînt tipărite în cîte 12 pagini ,în timp ce nr. 6–7 are 20 pagini, iar nr. 8, 14 pagini. In septembrie 1926 clubul ajunge la 136 membri din 37 de țări. Ulterior titlul devine :
Buletinul Carto-Filatelic AL CLUBULUI INTERNAȚIONAL „SCHIMBUL ROMÂN". Editată de astă dată numai de Traian Turtureanu. Revista se află sub aceiași cotă la B.A.R. unde se găsesc numerele : 9–10/mai 1927, 11/iun. 1927 și 12/feb. 1928. Revista este editată în română, franceză, italiană și engleză. În ianuarie 1927 sînt inventariați 166 de membri din 45 de țări. Ulterior, revista își schimbă din nou titlul :
SCHIMB CLUB ROMÂN. Revistă trimestrială de corespondență internațională. Inscrisă la „Sindicatul Presei Oltene". Editată în continuare de Traian Turtureanu. La B.A.R. se află sub altă cotă (P.I–11.584) la care se găsesc numerele : 15/apr. 1929, 16/iul .1929, 17/oct. 1929, 18/ian. 1930, 19/iul. 1930, 20/oct. 1930, 21/ian. 1931, 22/apr. 1931, 23/iul. 1931, 24/ian .1932, 25/apr. 1932 și 26/iul. 1932. În ultimele numere apar note și în germană, spaniolă, ba chiar... esperanto. La Biblioteca A.F.R. se află ,în plus, nr. 41 din sep. 1936. Restul numerelor lipsesc.

37-1928 – BUCUREȘTI

BULLETIN OFFICIEL DU „ROUMANIE". ÉCHANGE-CLUB-INTERNATIONAL. Editată de Joseph H. Leibowitz. Tipografia Institutului de arte grafice „Rapid" București. La B.A.R. se află doar nr. 2/1 Apr. 1928, la cota P.I–4792, care conține 20 de pagini. Se pare că nr. 1 nu a apărut decît sub fomă de specimen, deoarece la B.A.R. (P.I–1500, vol. 3) se află *BULLETIN PROVISOIRE OFFICIEL DU „ROUMANIE", ÉCHANGE CLUB INTERNATIONAL.* Editor același Joseph H. Leibowitz ; materialele scrise tot în trei limbi : română, franceză și germană. Apărută la 1 Ian. 1928.

38-1928–1929 – BIRLAD

BAZARUL FILATELIC. Organ pentru răspîndirea Reclamelor și Informațiunilor Filatelice. Editată de S. Zilberstein. Tipografia „Lupașcu". Apare la inceput bilunar (primele trei numere) după care apare lunar .La B.A.R. (P.II-8841) se află numerele : 1/1apr. 1928, 2/15 apr. 1928, 3/1 mai 1928, 4/1 iun. 1928, 8, 9, 10/ian. 1929, 11/mar. 1929 și 12. Formatul : 225/330 mm. A apărut în patru pagini, în afara nr. 2 (6 pag.) și nr. 5 (8 pag.). În nr. 1o interesantă statistică a filateliștilor : 2.325.000 pe glob. 14.000 în țară. În nr. 2 se anunță participarea lui Matheescu-Sinaia la expoziția din Monaco, unde acesta obține prima medalie de aur a unui român în străinătate.

39-1928–1932 – CRAIOVA

LA. ROUMANIE. ORGANE OFFICIEL DE „L'ASSOCIATION PHILATÉLIQUE ROUMAINE paraissant tous les trois mois. Directeur : I. B. Stoiculescu, Blvd. Carol 107. Craiova – Roumanie. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I–11460) sînt : 1/ian. 1928, 2–3/oct. 1928, 4–5/mar. 1930, 6/apr. 1931, 7–8/apr. 1932, 9/sep. 1932. Revista s-a tipărit în cîte 12 pagini. Tipografia „Biruința" din Craiova.

40-1929 – BUCUREȘTI

COLECȚIONARUL DE MĂRCI POȘTALE. Revistă filatelică lunară. Apare la 15 ale fiecărei luni. Organ al filateliștilor din România. Director S. Lupovici, secretar G. Hohler, șef redactor M. Herariu și administrator D. Stoenescu. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I–9311) sînt : 1/5 apr. 1929, 2/15 mai 1929, 3/15 iun. 1929 și 4–5/25 aug. 1929. Tipografia „Scrisul românesc". Nivelul revistei este foarte bun. exemplificăm cu sumarul nr. 2 : M. Herariu – Mărcile „Unirii Ardealului", S. Lupovici – Poșta aeriană română, M. Herariu – Mărcile românești ale oficiului din Constantinopol. M. Herariu – Măcile jubiliare române, Ed. Cohen – Oficiile poștale străine pe teritoriul Principatelor Române, D. Minceff – Esperanto și filatelia, etc. Mai colaborează Elias Saraga etc.

41-1930 – TIMIȘOARA

BALKAN POST. Zeitschrift für Postwertzeichenkunde und Inserationsorgan für Sammler und Händler. Offizielles Organ des „Club Philatelic in Timișoara. Editată de Ing. Emanuel Leipnie și Oskar Schwager în limbile română, germană și ungară. Apare bilunar, cu intermitențe. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-10.167) sînt : 1/20 apr. 1930, 2/15 mai 1930, 3/1 iun. 1930, 4/16 iun. 1930, 5-6/16 iul. 1930 și 7-8/25 aug. 1930. Primele trei numere au apărut în 16 pagini, următoarele nouă în 20 de pagini, iar ultimul număr cunoscut (7-8) în 24 de pagini. Tipografia „Gutenberger" – Timișoara.

42-1931 – TULCEA

COLECTIONNEUR DE TIMBRES-POSTE. Organ al Soc. Club „Dobrogea filatelică". Editată de frații A. și S. Kurtzbing. La B.A.R. este cunoscut un singur număr din aprilie 1931, păstrat la cota P.I.-1500 vol. IV.

43-1931–1933 – BUCUREȘTI

TRIBUNA FILATELICĂ. Revista colecționarilor de mărci poștale. Apare lunar sub îngrijirea D-lui Alexandru Dojan-Aldo.- Numere cunoscute la B.A.R. (P.I-13.040) sînt : 1/dec. 1931, 2/ian. 1932, 3-4/feb.-mar.1932, 5/apr. 1932, după care se schimbă coperta și subtitlul (Publicațiune consacrată problemelor filatelice) 6/iul. 1932, 7-8/sep. 1932, 9-10/noe. 1932, după care se revine la vechea copertă pentru Anul III nr. 1/ian. 1933 și nr. 2-3/feb.-mar. 1933. Tipărită la „Tipografia Modernă", în cîte 16 pagini. Nivelul revistei foarte bun. Colaborează Rudolf Zoscsak, J. W. Witzeleben, Dr. A. Szalay etc.

44-1932–1934 – BUCUREȘTI

FILATELIA PENTRU TOȚI. Publicație lunară a colecționarilor de mărci poștale din România. Apariție lunară, fără intermitențe, fiecare număr avînd circa 16 pagini. La B.A.R. (P. I-11.885) se găsesc primele 22 de numere între 1 ian. 1932 și 1 oct. 1933, de format 160/230 mm. Editată (nedeclarat) de S. Lupovici. Pentru prima dată apare la noi un supliment special pentru tineret. Nivelul revistei foarte bun. Colaborează Ed. Cohen, Rudolf Zoscsak (Catalogul mărcilor poștale), Toma Comănescu, Dr. A. Szalay, J. W. Witzleben, etc. Tipografiată la „Reforma Socială" și apoi la „România Nouă". Din noiembrie 1933 revista își schimbă formatul (235/310 mm) și editorul, apărînd sub direcția lui Jaslowitz (Dr. Arnold) și devenind bilingvă (română și germană).
FILATELIA PENTRU TOȚI. Din această serie, fără subtitlu, se cunosc numerele : 23/noe. 1933, pînă la 36/dec. 1933, între care numere duble 30-31, 32-33, 34-35. Nivelul revistei, în continuare, foarte bun. La biblioteca A.F.R. se mai află un set din această revistă, cu numere duble, anume : anul VI, nr. 1-2, 3-4, 5-6, și 7-8 între ian. 1943 și aug. 1943, apoi anul VII, cu nr. 9-10 (sept.-oct.) și 11-12 (noe.-dec.).

45-1932 – BUCUREȘTI

LA COURRIER MONDIAL. Revue internationale d'échange et correspondance. Editată de C. Catea. Apare trimestrial, în 16 pagini. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-11.881) sînt : 1/15 apr. 1932 și 2/iun. 1932. Tipografiată la tipografia „Stroilă" din București, apoi la „Gutenberg" din Cîmpina.

46-1934–1935 – PLOIEȘTI

JURNALUL FILATELIC. Publicație mondială de filatelie. Apare lunar. Editată de Adolf Iscovici. Numere cunoscute : 1/15 dec. 1934, 2/15 ian. 1935 și 3-4/15 feb.-mar. 1935. Revistă bine informată, la curent cu toate noutățile. Atinge cel mai mare tiraj cunoscut pînă atunci : 10.000 exemplare, într-o masă de filateliști apreciată la 100.000 de colecționari, dintre care 30.000 erau considerați „serioși"(!).

48-1935–1937 – ARAD

UNIVERSAL COURRIER. Internationale Philatelistiche Verbindung. Editată de A. Mátás, Calea Șaguna, nr. 53, Arad. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-17.174) sînt : 1/1 ian. 1935 (24 pag.), 2/mar. 1935 (24 pag.), 3-4/apr. 1935 (32 pag.), 5/feb. 1936 (24 pag.), 6/sep. 1936 (8 pag.), 7/dec. 1936 (8 pag.) și 8/mar. 1937 (12 pag.). Revista a căutat să-și onoreze primul apel : „L'organe de société „Universal Courrier", paraissant toutes les 8 semaines, richement illustré et contennant la liste complète des membres et des articles instructifs, vous tient en courant des nouvelles émissions".

continuare la pag. 187

O propunere

Este cred incontestabil faptul că Poșta noastră a adus un mare aport în popularizarea, prin emisiuni filatelice, a personalităților marcante ale istoriei și culturii românești.

Totuși — cum se spune adesea, ar fi loc de mai mult. Astfel știm foarte bine că aportul femeii în cultură, precum și în alte domenii, este remarcabil. Cu toate acestea, urmărind aparițiile de mărci poștale de-a lungul vremii, n-am putea spune că s-a acordat o prea mare atenție — prezenței feminine în emisiuni filatelice, pentru a le cinsti meritele și sub acest aspect. În acest sens. poate că ar fi cazul ca Poșta noastră să ia în considerare — o eventuală emisiune de mărci poștale care să cuprindă deocamdată unele personalități feminine — din literatură. Mă refer la Veronica Micle (1850—1889), „muza inspiratoare a Luceafărului poeziei românești", ea însăși poetă. Mă gîndesc de asemenea și la Hortensia Papadat Bengescu (1876—1955), autoarea unor romane de introspecție a sufletului feminin, dar și la Cella Delavrancea, fiica mărelui dramaturg Barbu Delavrancea și ea o prodigioasă autoare și om de vastă cultură.

Am lăsat mai la urmă — poate pentru un grupaj în cadrul emisiunii "Colaborări culturale" — unele nume feminine de mare notorietate culturală și literară. E vorba de Iulia Hașdeu (1869—1888), Anne Elisabeth de Noailles — Brîncoveanu (1876—1933), Elena Văcărescu (1866—1947), Martha Bibescu (1889—1973), care aparțin literaturii românești, dar și universale. Iar, printre acestea, mai putem numi femei de mare patriotism, de dragoste fierbinte pentru țara lor de baștină. Este suficient, cred, că amintesc cît suflet a pus Elena Văcărescu pentru susținerea și apărarea drepturilor noastre, acolo, în capitala Franței adoptive, cînd se hotărau destinele României. Nici patriotismul Marthei Bibescu nu a fost mai prejos și nici aportul în același scop, în apărarea pămîntului strămoșesc.

Iată gîndurile care mă frămîntă, de care se leagă speranța unor cinstiri meritate.

Eugen PANIGHIANȚ

AF/1988

PERECHI NEDANTELATE LA MIJLOC

– Mărci poștale românești –

VARIETĂȚI

Dintre diferitele categorii de varietăți existente, una dintre cele mai spectaculoase pare să fie perechea nedantelată la mijloc.

Menționată în cataloagele de specialitate imediat ce este cunoscută, bine cotată și mai ales greu de falsificat (mai puțin în cazurile în care respectiva marcă există atît dantelată cît și nedantelată) perechile nedantelate la mijloc sînt mult căutate de cei ce colecționează „România — specializat".

În cele ce urmează încerc să fac o trecere în revistă a perechilor nedantelate la mijloc care se cunosc.

Pentru început cîteva precizări :

1) În tabel sînt trecute numai perechile compuse din două mărci, nedantelate între ele și care au dantelură pe toate părțile exterioare. Toate celelalte varietăți, ca perechi nedantelate cu dantelură exterioară pe două sau trei părți, tripticuri sau grupuri mai mari nedantelate între ele (chiar dantelate exterior pe toate părțile) vor face obiectul unei alte lucrări.

2) Lucrarea se bazează pe piesele existente în colecția mea. Atunci cînd marca a fost sesizată și nu se află în colecția mea este indicată sursa de informare. Fac excepții de la regula de mai sus 3—4 perechi, văzute de mine a căror proprietari doresc să rămînă anonimi.

3) Autorul nu consideră lucrarea exhaustivă cu atît mai mult cu cît numeroși colecționari păstrează asemenea varietăți pentru a le publica în cadrul unor articole proprii, originale.

4) O serie de poziții nu sînt completate. Cititorul urmează să înscrie în aceste lăcașuri noi informații, pe măsură ce acestea apar, astfel încît să poată avea oricînd un tabel la zi.

5) Observațiile de la sfîrșitul lucrării se referă în special la informații pe care autorul nu le-a putut verifica.

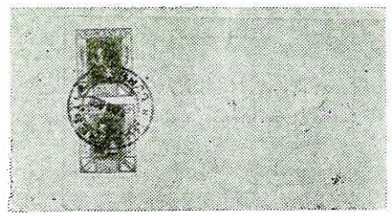

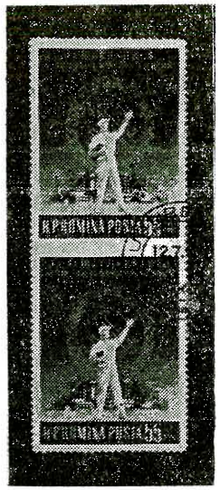

I. MĂRCI POȘTALE

Nr. crt.	Nr. CMPR/74	EMISIUNEA	Val.	Lat. nedant.	Sesizat de	Obs.
1	2	3	4	5	5	7
1	31	Carol barbă	5 b.	O.V.	CMPR-74	Obs. nr. 1
2	32	„ „	10 b.	O.V.	CMPR-74	Obs nr. 1
3						
4						
5						
6						
7	51	Buc. II	10 b.	V.		Col. E. Săvoiu
8						
9						
10	55	Perle	15 b.	O,V.	CMPR-74	
11	56	„	25 b.	O,V.	CMPR-74	
12	57	Vulturi h. alb.	1,1/2 b	V.		
13	58	„ „	3 b.	V.	CMPR-74	
14	60	„ „	15 b.	V.	CMPR-74	
15						
16	63	„ „ h. col.	3 b.	O,V.	CMPR-74	
17	65	„ „	5 b.	O,V.	CMPR-74	
18	71	„ „ Stemă	3 b.	V.	R. Zoscsak	
19						
20						
21	76	Cifră stemă	1,1/2 b		CMPR-74	
22	80	„	15 b.		CMPR-74	
23	83	Cifră f. f.	1,1/2 b		CMPR-74	
24	84	„	3 b.		CMPR-74	
25	85	„	5 b.	O.		
26	86	„	10 b.	V.		
27	87	„	15 b.		CMPR-74	
28	88	„	25 b.	V.		

1	2	3	4	5	6	7
29	89	Cifră f. f.	50 b.		CMPR-74	Obs. nr. 2
30						
31	92	Cifră PR mic	25 b.	O,V.		
32						
33	96	Emis. Jub.	5 b.	O V.	CMPR-74	Obs. nr. 3
34						
35	101a	Spic PR mic	3 b.	O.	CMPR-74	
36	102a	„	5 b.	O.	CMPR-74	
37	104a	„	15 b.	O,V.		Col. Răzvan Popescu
38	105a	„	50 b.	V.		
39	109a	„	2 l.	V.		
40						
41	99c	Spic PR mare	1 b.	O.		
42	100c	„	1,1/2 b	O.		
43	101c	„	3 b.	O,V.		
44	102c	„	5 b.	O.		
45	104c	„	15 b.		CMPR-74	
46	105c	„	25 b.	O.		Obs. nr. 4
47						
48	99d	Spic PR mij.	1 Bani	O.		Dant D.
49	104d	„	15 b.	O,V.		
50	105d	„	25 b.	V.		Obs. nr. 5
51						
52	101g	Spic PR întors	3 b.	V.		
53						
54						
55	124	Spic f. f.	1 Bani	O.		Dant B.
56	125	„	3 b.		CMPR-74	
57	127	„	10 b.		CMPR-74	
58	128	„	15 b.		CMPR-74	
59	123	„	25 b.	V.		Dant B.
60	133	„	15 b.		CMPR-74	Obs. 6
61						
62						
63	166	Mama rănit.	5 b.	O.		Dant. B.
64						
65	193	Expoz. Gen.	5 b.	O.	CMPR-74	
66						
67	211	Gravate	25 b.	O.	R. Zoscsak	
68						
69						
70	216	Tipografiate	1 b.	V.		Dant. D.
71	219	„	10 b.	V.		Dant. D.
72						
73	351	Sant. PTT.	1 b.	O.		H. alb. dant. D.
74						
75	354	1920 Bust mare	1 b.	O,V.		Dant. B. hr. g.
76	355	„	5 b.	O.		Dant. B. hr. g.
77	356	„	10 b.	V.		h. albă
78	357	„	15 b.	O.		h. albă
79	357	„	15 b.	O,V.		Dant. G.
80	359	„	40 b.	O.		h. gri. Dant. D.
81	361	„	1 l.	V.		h. alb. Dt. B,D.
82	386	1921 Bust mare	2 l.	O.		Dant. A.
83						
84						
85						
86	367	1925 Bust mic	3 b.	O,V.		Dant. A,D.

1	2	3	4	5	6	7
87	372	1925 Bust mic	5 b.	V.	CMPR-74	
88	377	„	10 b.	V.		Dant. A
89	371	„	25 b.	V.		Nuanțe
90	386	„	25 b.	O,V.	CMPR-74	
91	368	„	30 b.	V.		Dant. A.
92	368	„	30 b.	O.		H. scame
93	373	„	50 b.	O,V.		Dant. A.
94	374	„	60 b.	V.		Dant K.
95	369	„	1 l.*	V.		Nuanțe
96	375	„	2 l.	V.		
97	376	„	3 l.	V.		
98	381	„	10 l.	V.		Obs. 7
99						
100						Dant. A.
101	389	Alba Iulia	5 b.	O.		Dant. K.
102	391	„	50 b.	O.		Obs. 8
103	392	„	1 l.		CMPR-74	
104						
105				V.		
106	425	Uzuale 1928	1 l.	O.	CMPR-74	
107	458	„ 1930	30 b.			
108						
109						
110	469	Post. Aer. 8 Iun.	2 l.	O.		
111						
112	475	Uz. 1930 PTT.	3 l.	V.		
113	477	„	6 l.	V.		
114						
115	523	Uz. 1932 CC.	1 l.	O.		
116	524	„	2 l.	V.		
117						
118	537	Jamb. Sibiu	6+6 l.	V.		
119	542	Sanat. PTT.	6+1 l.	V.		
120						
121	569	Uz. 1934 f. Pot.	50 b.	O.		
122	571	„	4 l.	O.		
123	572	„	6 l.	O.		
124						
125	586	Uzuale 1935	1 l.	O.		
126						
127	664	Centenarul	7 l.	O.		
128						
129						
130			25 b.	V.		
131	723	Uzuale 1940	1 l.	V.		
132	724	„	5 l.	V.		
133	726	„	10 l.	V.		
134	727	„	20 l.	V.		
135	730	„	100 l.	V.	CMPR-74	
136	733	„	4+1 l.	V.		
137	738	„	6+1 l.	V.	CMPR-74	
138	739	„	4 l.	V.		
139	780	Uzuale 1942				
140						
141	895	Uzuale 1945	0,5 l.	V.		
142	903	„	35 l.	V.		
143	906	„	80 l.	V.		
144						
145	963	Gaz. Matemat.	2 l.	O.		

1	2	3	4	5	6	7
146	964	Gaz. Matemat.	80 l.	O.		
147						
148	996	Uzuale 1945	80 l.	O.		
149	1000	„	160 l.	O.		
150	1013	„	3700 l.	O.		
151						
152	1031	Filarmonica	160 l.	O.		
153						
154	1569	Uzuale 1955	10 b.	V.		
155	1570	„	20 b.	V.		
156						
157	1960	III Cong. PCR	55 b.	O.		
158						
159						

II. MĂRCI DE SERVICIU

1	2	3	4	5	6	7
1	S 13	Oficial 1929	50 b.	V.		
2	S 14	„	1 l.	V.		Obs. 10
3						
4						
5						
6	G 1	Scutit 1913	—	O.		
7						
8	F 3	Factagiu 1898	25 b.	V.		
9						
10	P 7	Taxa de plt. 1885	20 b.	O,V.	CMPR-74	
11						
12	P 11	Idem 1887	10 b.	O,V.	CMPR-74	
13						
14	P 17	Idem 1890	2 b.	O,V.	CMPR-74	
15	P 18	„	5 b.	O,V.		
16	P 19	„	10 b.	V.		
17	P 20	„	30 b.	O.V.	CMPR-74	
18						
19	P 34	Idem 1898	60 b.	O,V.	CMPR-74	
20						
21	P 68	Idem 1922	10 b.	O.		
22	P 69	„	20 b.	O,V.		Dant. A.
23	P 71	„	50 b.	V.		Dant. A.
24						Dant. A,B.
25	P 75	Idem 1924	1 l.	V.		
26	P 76	„	2 l.	V.		Dant. A.
27						Dant. A.
28	P 80	Idem 1926	2 l.	V.		
29	P 87	Idem 1930 — PTT	2 l.	O.		Dant. A.
30						Dant. A.
31	P 89	Idem 1942	100 l.	V.		
32						Dant. A.
33	P 91	Idem 1932/38	2 l.	O.		
34	TA 5	Ajut. Traian	10 b.	O.		
35	TA 27	Ajut. Torcăt.	50 b.	V.		

1	2	3	4	5	6	7
36	AS 1	Asist. Socială	10 b.	V.		
37	AS 2	„	25 b.	O,V.		
38	AS 3	„	50 b.	O,V.		
39	AS 4	„	1 l.	V.		
40	AS 5	„	2 l.	V.	CMPR-74	
41	AS 6	„	5 l.	V.	CMPR-74	
42	AS 7	„	50 l.	O.		
43						
44	PF 25	Tx. Pl. T. Aviaț.	1 l.	V.		
45						
46	FA 3	Timb. Aviație	50 b.	O.		
47	FA 4	„	1 l.	O.		
48	FA 13	Fond. Aviație	50 b.	O.		Dant. R.
49	FA 14	„	1 l.	O.		Dant. P.
50						

III. POȘTE LOCALE

1	2	3	4	5	6	7
1	PN 1	Poșta Năsăud	2 P.	V.	Col. M. Popovici	Rev. F. 1/85
2	PSL-67	Poșta Sălaj	50 F.	O.		
3	PSL-68	„	1 P.	V.		

OBSERVAȚII

1) Informațiile privind existența acestor perechi nedantelate la mijloc sînt contradictorii. Astfel unii specialiști afirmă că ar fi vorba de perechi din emisiunea corespunzătoare nedantelată, fals dantelate.

2) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc din toate valorile emisiunii „CIFRA ÎN 4 COLȚURI" cu pseudo-filigranul STEMA MICĂ.

3) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc și din valoarea de 1, 1/2 b, CMPR-74 nr. 94.

4) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc și din valoarea de 10 b, 103 c.

5) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc și din valoarea de 3 b, 101 d.

6) CMPR-74 susține la pag. 162 că din emisiunea SPIC DE GRÎU fără filigran „există perechi nedantelate la mijloc, vertical sau orizontal din toate valorile nr. 124—141 afară de nr. 130/40 bani".

7) CMPR-74 notează ca existînd și perechi nedantelate oriz.

8) Sînt informații că din emisiunea „Alba Iulia" ar exista și perechi nedantelate la mijloc 5 b. V, 25 b. O, 50 b. V, 1 leu O, V, 3 lei O.

9) Sînt informații că din seria Uzuale filigran PTT-1930 ar exista perechi nedantelate la mijloc orizontal din valoarea de 30 b și vertical din valoarea de 2 și 10 lei.

10) Sînt informații că din emisiunea TIMBRU OFICIAL 1929 ar exista perechi nedantelate la mijloc vertical din valorile de 6,10 și 50 lei.

ȘAPIRA MARCEL

Cărți poștale supratipărite în anul 1947

La 15 august 1947 a avut loc o stabilizare monetară, prilej cu care s-a procedat la supratipărirea CP. 119 (CMPR. 74) cu trei francaturi mecanice diferite, cu valoarea nouă a tarifului poștal de 7,50 lei. Supratiparul la toate cele trei tipuri cunoscute este roșu.

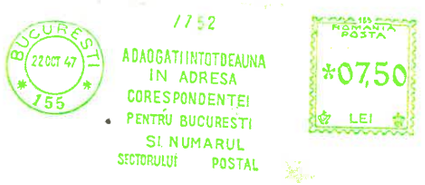

Foto. 1—3 reproduc desenele celor 3 tipuri de francaturi mecanice.

Aceste cărți poștale sînt rare. Raritatea acestora a făcut să nu fie cunoscute de autorii CMPR 74 și ai altor cataloage care tratează întregurile poștale românești.

Din datele deținute pînă în prezent, aceste cărți poștale au circulat în perioada octombrie 1947 — martie 1948.

SĂVOIU EMANOIL

Un test pentru anul 1988

Răspunsuri

1) Noi vă oferim trei premiere din care Dv. puteți alege :

— Mărcile emisiunilor Principatele Unite (valorile de 3, 6 și 30 parale) se găsesc în perechi tête bêche numai „Cap la cap" în emisiunea „Tipar de mașină" (1862) cît și numai „goarnă la goarnă" emisiunea „Tipar la mînă" (1864).

Menționăm că în toate cataloagele filatelice cele două emisiuni poartă același număr de bază.

— Mărcile emisiunii Principatele Unite, tipar de mașină, 1864, există în perechi vertical/orizontal.

— În mai 1891 este emisă de Poșta română prima emisiune jubiliară din lume

2) Această bunicuță s-ar putea numi FLORICA dar la fel de bine ELENA sau MARIA.

Toate acestea sînt numele unor stații de cale ferată care executau serviciul de poștă și a căror ștampile sînt mult căutate de colecționarii specializați. FLORICA se afla pe linia Golești-C.-Lung, ELENA pe linia Ciulnița-Fetești iar MARIA pe linia Galați-Bîrlad. Astăzi nici una din aceste gări nu mai poartă denumirea inițială. (fig. nr. 1).

Fig. 1

3) După cîte știm nici una... dacă facea abstracție de marca CMPR-74 nr. 1074 din seria PACEA 1947, prezentată în fig. nr. 2.

Fig. 2

4) Nu știm exact înălțimea construcției dar... vîrful ei ajunge pînă la nori... așa cum se poate vedea pe varietatea prezentată în fig. nr. 3.

5) Este vorba despre marca CMPR-74 nr. 1852 — Prima planetă artificială a sistemului solar (1958). La o parte a emisiunii una din mărcile de pe coală apare cu luna de culoare albă așa cum se poate vedea din fig. nr. 4.

Fig. 3

Fig. 4

ȘTAMPILE CU DENUMIREA „SUCURSAL"

Oficiile poștale sucursale au apărut în primul rînd ca urmare a creșterii volumului de poștă manipulat la oficiile „centrale" dar și în scopul înlesnirii deplasărilor în zonele populate. Cu timpul, în directă legătură cu amploarea pe care o vor lua serviciile poștale, oficiile sucursale se vor înmulți ca număr. În majoritatea localităților mari existau, la sfîrșitul perioadei care ne preocupă (1865—1916), astfel de oficii.

Atît oficiile poștale sucursale cît și ștampilele lor purtau, pentru a fi identificate, un număr de ordine (1, 2, etc.) sau o denumire suplimentară (în multe cazuri denumirea clădirii în care funcționa respectivul oficiu poștal). Despre acestea va fi vorba în cele ce urmează.

Numai cîteva oficii au păstrat denumirea „SUCURSAL" și în ștampile.

Primele oficii poștale sucursale au fost înființate la 1 august 1865, în București. Ștampilele lor purtau inscripția BUCUREȘTI—POST. SUCC. No „cu numere de la 2 la 5. Reproducerea acestor ștampile precum și alte amănunte privind funcționarea primelor sucursale au fost deja publicate . Acum voi reaminti numai data desființării lor : 15 februarie 1866.

Pentru oficiul sucursal înființat (cu serviciu poștal de la 15 aprilie 1873) în localul Ministerului de Finanțe din București, se cunoaște o ștampilă cu un singur cerc și inscripția „SUCURS. MIN. FINANC". Ea a fost, de asemenea, publicată.

Pentru identificarea următoarelor oficii poștale ce păstrau în titlu denumirea „Sucursal", am apelat la informațiile oferite prin Dările de seamă ale DGPT și prin Buletinul Telegrafo-Poștal. Înregistrăm astfel existența, în 1880, a unui oficiu JASSY SUCURSAL, a cărui ștampilă nu-mi este cunoscută. Următoarele oficii poștale pe care le putem avea în vedere în acest articol datează

din ultimul deceniu al secolului trecut. E vorba de oficiile poștale sucursale din București, Galați, Buzău, Rîmnicu-Sărat, Bîrlad și Focșani.

În anul 1893 (DS DGPT 1888—1894) s-au înființat în capitală trei oficii sucursale, sub titulatura „București-Sucursal (I, II, III)". D. Pașșalega amintește ștampila sucursalei III, iar noi reproducem (fig. 1) pe aceea a sucursalei I (colecția dr. ing. M. Sapira).

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Aceste ștampile au fost utilizate puțin timp.

Pentru oficiul poștal sucursal din Galați nu avem date privind înființarea sa, dar dintre ștampilele cunoscute de autor cea mai timpurie este 19 JUL 894. Desființat la 5 mai 1898, oficiul Galați-Sucursal va mai funcționa în perioada 1 octombrie 1907—30 august 1916. Revin cu precizarea că nu este singurul oficiu poștal din Galați (au mai existat, spre exemplu, oficii sucursale cu denumirea Galați-Docuri, Galați-Bursă, etc.) dar este singurul care a păstrat în denumire și ștampile termenul „sucursal". Există mai multe ștampile ale oficiului Galați-sucursal. Am identificat trei ștampile diferite, prezentate în fig. 2—4.

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Pentru celelalte oficii poștale sucursale înființate în secolul XIX, datele privind existența lor sînt următoarele :

— Buzău-sucursal, înființat la 4 martie 1895, desființat la 1 iulie 1899.

— Rîmnicu-Sărat sucursal, înființat la 3 noiembrie 1897, desființat la 27 iulie 1899.

— Bîrlad sucursal, înființat la 5 noiembrie 1897, desființat la 25 august 1908.

— Focșani-sucursal, cu două perioade de existență : între 13 iunie 1898—2 aprilie 1903 și între 14 august 1906—8 noiembrie 1907.

Dintre ștampilele acestor oficii ne sînt cunoscute cele prezentate în fig. 5—9.

Pentru restul perioadei avute în vedere, oficiile poștale sucursale care ne interesează au fost :

— Craiova-sucursal, înființat la 15 noiembrie 1903, desființat în iulie 1913.

— Botoșani-sucursal, înființat la 14 noiembrie 1906, desființat la 30 august 1916. (Fig. 10).

— Dorohoi-sucursal, înființat la 17 noiembrie 1907, desființat la 1 mai 1912. (Fig. 11)

Fig. 10

Fig. 11

RĂZVAN POPESCU

Bibliografie :

1. Ing. K. Dragomir — „Primele Birouri sucursale din România", în revista „Filatelia" nr. 10/1975.
2. Av. D. Pașșalega — „Oficiile poștale sucursale din București în perioada 1865—1916" în „Îndrumarul Filatelistului" — 1980.
3. Ing. S. Dragomir — „Oficiile poștale sucursale" în revista „Filatelia" nr. 5/1978.
4. Buletinul Telegrafo-Poștal, 1980—1916.
5. Dările de seamă ale Direcției Generale ale Telegrafelor și Poștelor, 1872—1907

ASTROFILATELIE

Cîte ceva despre:

POŞTA CU RACHETA ŞI POŞTA COSMICĂ

Dezvoltarea astrofilateliei din ultimii ani se datoreşte în primul rînd succeselor repurtate de industria spaţială, de cosmonautică în general şi aplicării cercetărilor spaţiale în viaţa social-economică a omenirii, iar în al doilea rînd, dezvoltării activităţii filatelice şi perfecţionării ei.

Succesele (ca şi insuccesele accidentale, de început de drum), ineditul acestor realizări de pionierat aflate încă la frontierele cunoaşterii umane, elementele de senzaţional în dezlegarea tainelor structurii Universului, confirmările sau infirmările unor teorii privind formarea Lumilor începînd din zona pericestră şi pînă în neantul infinit, sînt puncte fierbinţi de atracţie atît pentru specialiştii în materie, cît şi pentru amatori.

In cei 30 de ani de la zborul primului satelit artificial al Pămîntului (4 octombrie 1957) şi pînă astăzi, omenirea a realizat „marea evadare din scutul gravitaţional al Terrei" extinzîndu-şi sistematic investigaţiile prin trimiterea mesagerilor umani pînă la peste 384.000 km. pe Selena, iar solii artificiali au atins frontierele sistemului nostru solar, au interviewat planetele şi au cochetat cu cometa Halley acolo, la intersecţia traiectoriilor orbitelor dinainte şi cu precizie stabilite.

In toată această perioadă, filateliştii şi în special aerofilateliştii, cu meticulozitatea cunoscută, adunînd materialul filatelic „astro" (şi spaţial) au descoperit un nou capitol tematic de colecţionare, care, fie că s-a denumit „astrofilatelie" sau „cosmonautică", nu tratează activităţi ale zborului prin aer — care să folosească forţa portantă a aerului — ci, mult mai departe, în afara oceanului, aerian al planetei, pe baza unui principiu balistic reactiv.

Astfel au apărut aceşti filatelişti specializaţi acum în astrofilatelie (una din cele mai noi specializări filatelice), au desfăşurat activităţi, s-au făcut cunoscuţi în lumea colecţionarilor şi au atras atenţia forurilor competente. Este meritul Federaţiei Internaţionale de Filatelie care, la propunerea şi cu acordul asociaţiilor naţionale, a creat în cadrul Comisiei de Aerofilatelie o secţie specială de astrofilatelie, a aprobat un Regulament special pentru evaluarea exponatelor de specialitate şi coordonează activitatea în acest domeniu.

La fel ca în ţara noastră, activitatea grupărilor, cluburilor şi asociaţiilor filatelice cu astfel de tematici din diferite ţări (Austria, Belgia, Cehoslovacia, R. D. Germană, R. F. Germania, Olanda, Polonia, U.R.S.S. etc.), a unor cosmodromuri (Baikonur, Kourou, Cap Kennedy, etc.), nave de recuperare sateliţi, elicoptere, staţii de urmărire, dirijare şi control spaţial, pot fi cunoscute prin activitatea expoziţională.

Ce exponate pot fi prezentate în aceste expoziţii ?

In cel de al treilea articol al Regulamentului special pentru evaluarea exponatelor de astrofilatelie, la expoziţiile F.I.P., elaborat de secţia de astrofilatelie din cadrul comisiei de aerofilatelie din Federaţia Internaţională de Filatelie şi aprobat la cel de al 54-lea Congres al acesteia din 5 noiembrie 1985 de la Roma, sînt enumerate materialele filatelice care pot fi folosite şi admise în realizarea unui exponat în tematica astrofilateliei prezentat la expoziţiile filatelice competitive.

In ideea de a continua comentariile începute în revista Filatelia nr. 2 şi 9 din 1985, în Almanahul Filatelic 1986 şi în Buletinul intern informativ „Astrofilia" — apărute deci înaintea discutării şi aprobării regulamentului de către F.I.P. şi după ascultarea opiniilor unor filatelişti preocupaţi de această tematică (membri sau nemembri ai Astrofilei), consider că este necesar să analizăm aceasta şi în lumina noului regulament, în vederea uniformizării şi delimitării logice a acestor materiale atît în cadrul manifestărilor locale, judeţene, interjudeţene şi chiar naţionale, să ne înscriem de la început în prevederile forului de specialitate internaţional, fără a abdica însă de la specificul nostru românesc, de la interesele noastre tradiţionale naţionale, de a promova interesele păcii, a folosirii spaţiului cosmic în folosul omului.

In prima categorie a acestor materiale sînt prevăzute documentele trimise de sau prin Administraţiile poştale, pentru a fi transportate la destinaţie cu ajutorul rachetelor şi navelor spaţiale, a sateliţilor artificiali, baloanelor stratosferice, cele culese de navele de recuperare sau elicopterele de salvare, precum şi precursorii acestora. Deci, în primul rînd, corespondenţă exclusiv circulată cu aceste mijloace de transport poştal.

Astfel, aici vor fi incluse întregurile poştale indiferent de tipul lor, francate cu mărci poştale (fixe, adezive, mecanice) dar care să aibă şi un înscris, o ştampilă sau o vinietă, recunoscute, prin care să se ateste efectuarea transportului poştal prin unul din mijloacele menţionate mai sus.

POŞTA CU RACHETA. *Cu toate că primele transporturi poştale cu racheta nu au avut un caracter oficial (statut oficial), îndeplinind însă unele din condiţiile prevăzute mai sus, ele apar în expoziţiile filatelice şi sînt apreciate şi cotate ca mari rarităţi filatelice.*

Printre aceste plicuri transportate cu rachete poştale experimentale, cu statut de pionierat pot fi apreciate cele trimise cu ajutorul rachetelor inginerului austriac Friedrich Schmiedl începînd cu 3 iulie 1928 şi care au fost francate cu mărcile oficiale uzuale în curs ale Austriei (în special „Cifrele" din 1925—1927 şi „Vederile" din 1929) peste care, pe fiecare marcă în parte, ingeniosul inginer inventator, a înscris, de mînă „RAKETEN FLUGPOST", le-a semnat şi datat cu ziua lansării. Intrucît după zbor corespondenţa era depusă la oficiul poştal cel mai apropiat care o dirija spre destinaţie, şi care le oblitera cu ocazia cartării primeau şi o ştampilă a localităţii pe teritoriul căreia ajungea racheta cu corespondenţe. Pe circuitul normal al poştei naţionale, trimiterile erau supuse regulilor obişnuite de transport şi evidenţă a primirii şi distribuirii, suportînd cel puţin încă o obliterare în localitatea de destinaţie. Datorită acestor elemente poştale existente pe trimiterile respective, contrafacerile au fost greu de realizat, iar autenticitatea lor poate fi uşor stabilită.

Mai mult, la cererea lui Schmiedl au apărut şi mărci poştale speciale (dar din păcate neoficiale) cu un desen adecvat (rachetă la start, detalii ale rachetei, etc.) purtînd înscrisul „RAKETEN FLUGPOST IN OSTEREICH" (Poşta cu racheta în Austria), pe care le-a folosit pentru francarea trimiterilor sale.

Timp de cinci ani, au fost efectuate mai multe lansări de rachete poştale experimentale care au transportat diferită corespondenţă cu caracteristicile de mai sus, fapt pentru care se vor găsi foarte multe tipuri de înscrisuri pe mărcile poştale, şi acestea la rîndul lor foarte diferite.

Printre cele mai cunoscute în Europa şi la noi în ţară sînt cele lansate de racheta V-7 din 2 februarie 1931 de pe muntele SCHOCKEL cînd au fost expedlate 102 întreguri poştale, apoi cele lansate cu racheta de tipul R-1 din 9 septembrie 1931 de pe muntele HOCHTROTSCH, cînd pe cele 33 plicuri s-a aplicat menţiunea „GEFLOGEN MIT VERSUCHSRAKETE R-1" „(A zburat cu tipul de rachetă R-1), şi s-a aplicat ştampila specială datată „R-1 9.IX.1931" cu care s-au obliterat mărcile (atît cele oficiale cît şi cele particulare), şi plicuri lansate cu racheta K-1 din decembrie 1933, la care deasemenea s-a folosit o ştampilă specială pentru obliterarea mărcilor, asemănătoare celei descrise mai sus avînd însă textul „POSTRAKETE K-1". De fapt acest tip de ştampilă va fi folosit cu mici modificări la mai multe lansări, găsind-o şi la cea a rachetei V-16 din 30 septembrie 1956. Data se aplica separat, cu o altă ştampilă în ziua lansării rachetei.

Folosirea rachetelor poştale fiind considerată, după trimiterile „par avion" cea mai avantajoasă (cu perspectiva de a revoluţiona dezvoltarea poştei aşa cum au făcut-o căile ferate şi apoi aviaţia), a atras atenţia administraţiei poştale şi în 1933 apar în Austria şi primele întreguri poştale — plicuri speciale oficiale

pentru transportul cu racheta „RAKETENFLUGBRIEF". Aceastea, în cinci tipuri diferite, cu marcă fixă, avînd valorile de 3, 5, 12, 24 şi 40 groşi (în vederea folosirii lor în raport de greutatea conţinutului şi distanţă pînă la destinaţie), vor fi folosite şi vor circula concomitent cu plicuri obişnuite, dar francate conform tarifelor.

Doi ani mai tîrziu, în 1935 vor fi editate şi trei cărţi-poştale pentru transportul cu racheta „RAKETEN-POSTKARTE", semiilustrate avînd în imagini fotocopii ale rachetei, cu marcă fixă de 3, 5 şi 12 groşi. Toate aceste întreguri poştale vor fi folosite la trimiterile poştale cu rachetele experimentale ale inginerului Schmiedl şi vor purta o ştampilă specială „GEFLOGEN MIT RAKETE No 4 (Zburat cu racheta nr. 4).

Datorită timpului scurt de la apariţia plicurilor şi mai ales a cărţilor poştale şi a numărului mic de lansări-trimiteri prin poşta cu racheta, acestea nu au fost epuizate, găsindu-se astfel în colecţii şi exemplare necirculate.

În acelaşi timp cu Schmiedl, în Germania se remarcă activitatea lui Reinhold Tiling, care lansează la 5 aprilie 1931 prima rachetă poştală experimentală în această ţară pentru transportul corespondenţei. Activitatea acestuia este continuată de inginerul Gerhard Zucker care după succesul experimentării rachetei cu carburant solid din 9 aprilie 1933 de la Duhnen, la îndemnul unui prieten (probabil jilatelist) lansează la 31 august 1933 prima sa rachetă poştală „la ţintă".

De fapt, concurenţa apărută între Schmiedl şi Zucker în domeniul rachetodinamicii şi a organizării zborurilor experimentale poştale, care a început în 1933, îl va face pe acesta din urmă să-l imite pe austriac atît în ce priveşte modalitatea trimiterii corespondenţei, a înscrisurilor pe fiecare trimitere cît şi emiterea de mărci poştale neoficiale. O ştampilă specială, rotundă, cu textul „ZUCKER RAKETE" cu data şi localitatea de unde s-a efectuat lansarea şi cu semnătura sa, completau datele de identificare a acestor trimiteri. Întregurile poştale transportate cu rachetele Zucker sînt şi mai diferite, mai ales că timbrele sale neoficiale emise la început în Germania nu au putut fi folosite în celelalte ţări în care a organizat ulterior zboruri poştale experimentale demonstrative, fiind nevoit ca în fiecare ţară să emită alte mărci personale (Belgia, Marea Britanie, Elveţia şi Olanda). In Elveţia, a tipărit şi un tip de cărţi poştale pe care apare înscrisul „PAR RAKETA" (imitîndu-le pe cele existente la acea data „PAR AVION").

Experimente de transport poştal cu racheta au mai fost realizate ulterior datorită contribuţiei lui Karl Roberti în Franţa şi A. J. Bruin în Belgia şi Olanda. Pe alte continente contribuţii au adus Willy Loy, L. Russo şi William Sykora în S.U.A. Allen H. Young în Australia, Keith E. Rumbel în Mexic.

Prima poştă prin rachetă însă, s-a organizat între S.U.A. şi Mexic la 2 iulie 1936 cînd, cu ajutorul a cinci rachete au fost expediate 1350 scrisori din S.U.A. în Mexic şi 920 scrisori din Mexic în S.U.A.

Corespondenţă circulată „PAR RACHETA" vom mai găsi ulterior în Franţa şi Luxemburg cu ocazia unor zboruri experimentale de transport poştal cu rachete, pe care, au fost aplicate timbre şi viniete neoficiale. Pe alte continente pînă în 1939 vor apare unele corespondenţe circulate cu racheta, precum în India (cu rachetele lui Stephan Smith), iar în Australia va lua fiinţă Societatea Australiană de rachete („Australian Rocckty Society) înfiinţată în 1935 care va edita şi plicuri speciale ilustrate (harta Australiei străpunsă de o rachetă în zbor) şi o ştampilă specială pentru fiecare rachetă (RT-6 13.07.1936).

După anul 1939, cînd Cuba pune în circulaţie prima emisiune de mărci poştale pentru francarea corespondenţei expediată experimental cu racheta, supratipărind valoarea de 10 cenţi din seria de aviaţie din 1931—1932 (YA. 13) cu inscripţia „EXPERIMENTO DEL COHETE POSTAL ANO DE 1939" (Experimentul cu racheta poştală din anul 1939), catalogat de Yvert (YA. 31) — acest tip de trimiteri sînt limitate şi puţine materiale filatelice de acest gen, atrag atenţia filateliştilor. Aceasta este prima marcă poştală oficială — catalogată — pentru transportul corespondenţei cu racheta, impusă de reuşitele experienţelor Dr. Therry şi a prof. Funes, conducătorii tehnici şi organizatorii lansărilor rachetelor.

În acelaşi an, la 20 iulie, odată cu prima aselenizare a unui pămîntean cu modulul lunar „EAGLE", a fost debarcat şi primul oficiu poştal selenar a cărui primă corespondenţă obliterată a fost un plic special francat cu un eseu al mărcii

de 10 cenţi reprezentînd primul pas al omului pe Lună, aplicîndu-i-se ştampila specială „MOON LANDING — 20.07.1969", de către Neil Armstrong ajutat de Edwin Aldrin. De menţionat că şi celelalte echipaje aselenizate care au urmat (misiunile Apollo 12, Apollo-14, Apollo-15, Apollo-16 şi Apollo-17) au realizat obliterări pe plicuri speciale editate pentru fiecare misiune în parte, unele purtînd şi semnăturile astronauţilor. Activitatea realizată cu această ocazie de misiunea Apollo-15 de David Scott şi James Irwin din 2 august 1971 a fost transmisă în direct la televiziune.

Următorul, cel mai important moment în dezvoltarea poştei prin rachetă îl constituie experimentul militar din 3 octombrie 1959 de pe submarinul american „USS BARBERO" aflat în apele Atlanticului, cînd, prima rachetă oficială teleghidată „REGULUS", conţinînd 2.000 de plicuri oficiale (după unele surse 3.000 plicuri), ale directorului general al Poştelor din Statele Unite sînt expediate din larg pe ţărm iar de acolo pe calea obişnuită unor oficialităţi şi administraţii poştale ale ţărilor membre a Uniunii Poştale Universale, prin care se urmărea să se oficializeze (în vădit scop propagandistic de a monopoliza prioritatea în acest mod de transport al corespondenţei), începuturile erei poştei oficiale prin rachetă.

In anul 1960 cele mai semnificative sînt experienţele lui „ROCKET RESEARCH INSTITUTE" din Glendale — California, cu rachetele „OLIMPIC I" şi „OLIMPIC II", lansate cu ocazia jocurilor Olimpice de iarnă de la Squaw-Valley pentru transportul plicurilor „prima zi a emisiunii" a valorii de 8 cenţi, pe care s-a aplicat şi o vinietă triunghiulară şi obliterate cu o ştampilă specială de primă zi cu textul „FLOWN IN ROCKET OLIMPIA I-FEBRUARY 18.1960" (respectiv OLIMPIA II). În acelaşi an la 18 septembrie încep experimentările inginerului Marian Siganoc din Maribor-Jugoslavia cu un nou tip de rachetă poştală experimentală utilizînd procedeele cunoscute pînă acum de francare şi obliterare a corespondenţei transportate. Cu ocazia expoziţiei „LUPOSTA" la Viena la 23 mai 1961 s-a efectuat un nou transport oficial de corespondenţă cu ajutorul rachetei.

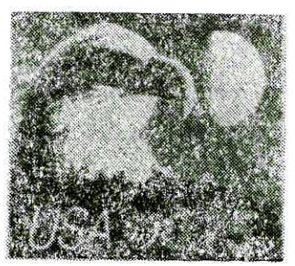

Aniversînd 25 ani de la primul zbor internaţional poştal cu racheta, descris mai sus, la 2 iulie 1961 se emite cea de a doua marcă poştală oficială pentru transportul corespondenţei „PAR RACHETA", cu care ocazie au survolat spaţiul terestru alte rachete care au transportat un număr de 2.000 aerograme ale Administraţiei Poştei din New-York ale Organizaţiei Naţiunilor Unite.

In expoziţiile tematice de astrofilatelie şi cosmonautică această categorie de materiale filatelice transportate cu racheta (ca şi precursoarele lor — dacă îşi vor justifica existenţa, acestea fiind şi corespondenţele trimise cu ajutorul ghiulelelor goale expediate cu corespondenţă din sau în localităţile asediate, peste liniile inamicului), vor constitui o clasă aparte, prioritară, ca istorie a zborurilor cosmice, cu cea mai mare posibilitate de punctare datorită raritătţi materialelor. In această categorie se pot realiza subcapitole aparte la aprecierea expozantului în raport de materialele la dispoziţie (precursori, premiere, anticipaţie, zboruri internaţionale, etc.).

POŞTA CU BALONUL. Regulamentul, include alături de aceste zboruri de transportat corespondenţă şi pe cele trimise cu ajutorul baloanelor stratosferice speciale, care au avut misiuni în domeniul cercetării spaţiale. Ascensiunile cu

ajutorul baloanelor în stratosferă, de pînă acum nu au avut astfel de misiuni „speciale", ele, realizîndu-se cu ajutorul rachetelor de altitudine în zboruri în general verticale, suborbitale. Zborul lui Auguste Picard din august 1932 cu balonul FRNS-1 cu care a transportat cele 49 întreguri poștale din URSS, SUA și Polonia — fiind cel mai reprezentativ datorită misiunilor astronomice îndeplinite — pare o forțare a notei în situația că acceptăm în exponatele de astrofilatelie în capitolul „Transportul corespondenței cu mijloace de investigații astronautice", dar sînt binevenite într-un exponat de astronomie. Corespondența transportată cu ajutorul baloanelor nu-și găsește motivația în cadrul unui exponat de astrofilatelie sau cosmonautică (părere proprie ,alimentată și de aprecierile unor grupări din lume care le categorisesc în domeniul aerofilateliei întrucît mijlocul respectiv de transport folosește forța portantă a aerului — Franța, Italia, etc.). Rămîne totuși în discuție, urmînd a comenta și părerile altor filateliști.

POȘTA COSMICĂ. Cea mai actuală categorie, este cea a corespondenței transportate cu ajutorul sateliților artificiali ai Pămîntului, a navelor cosmice de transport automate sau pilotate, cele purtate în spațiul extraterestru de echipaje umane fie în jurul Terrei fie pe suprafața Lunii, cunoscută deja în literatura de specialitate ca „POȘTA COSMICA". În această categorie pot fi incluse atît corespondența expediată special pentru a face un voiaj în spațiul cosmic în vederea includerii într-un exponat de specialitate cît și cele (de fapt MAI ALES CELE) care au fost expediat de pe Terra (plicuri, vederi, ziare, etc.) de la cei rămași „acasă" și adresate echipajelor de cosmonauți aflați pe orbite în cosmos, cît și invers din cosmos pe Pămînt.

Din datele de care dispunem, prima scrisoare circulată prin spațiul cosmic a fost transportată de satelitul „Discoverer-17" care a înconjurat de 31 ori globul terestru și care era adresată de către Directorul general G. Summerfield președintelui Statelor Unite ale Americii, Dwight Eisenhower, satelit lansat la 12 noiembrie 1960, iar capsula care conținea și scrisoarea a fost recuperată la 15 noiembrie același an.

Dar, începutul „POȘTEI COSMICE" a fost inaugurat de echipajele navei spațiale SOIUZ-5 avîndu-i ca poștași pe Boris V. Volînov, Aleksei S. Eliseev și Evgheni V. Hrunov care, lansați la 15 ianuarie 1969, i-au transportat lui Vladimir. A. Satalov plecat cu o zi înainte în nava spațială SOIUZ-4 prima scrisoare personală expediată de pe cosmodromul Baikonur de N. Kamanin, folosind un plic special emis în 1968 pentru transportul corespondenței cosmice avînd înscris în limba rusă „POȘTA COSMICA: PĂMÎNT-COSMOS; COSMOS-PĂMÎNT: 14.1.1969". La destinație, pe navă, destinatarul, neavînd o ștampilă de bord, a înscris de mînă „Bordul navei SOIUZ-4 la 16.1.1969" urmată de semnătura comondantului navei (V. Satalov). Acest prim plic adresat unui destinatar aflat în spațiu se află depus la Muzeul central de Telecomunicații „A. S. Popov" din Leningrad.

Ștampile de start la racheta R-1 din 9.IX.1931

Ștampilele folosite la lansările rachetelor K-1 și V-16

Pe laboratorul spațial SALIUT-6, echipajul lansat la 10 decembrie 1977 cu nava SOIUZ-26, cosmonauții Gheorghi Greciko și Iurii Romanenko, au instalat primul oficiu poștal orbital, inaugurat la 22 ianuarie 1978 după ce stația de transport automată PROGRES-1 a adus aparatura necesară, iar Greciko a fost numit oficial „primul șef al primului oficiu poștal orbital și șef al primei agenții de știri spațiale". Atît pe laboratorul spațial „Saliut-6" cît și pe următorul, „Saliut-7", iar ulterior pe MIR, au fost instalate oficii poștale cu ștampilă proprie cu care s-a obliterat corespondența sosită și trimisă, au fost prevăzute programe poștale. Tot cu ștampile speciale a fost obliterată corespondența purtată între echipajele care au locuit în cosmos perioade mai lungi și familiile acestora, ca și corespondența oficială, atît la plecare (în marea majoritate la cosmodromul Baikomur) cît și la sosirea la destinație. Odată cu începerea zborurilor cosmice internaționale din cadrul programului INTERCOSMOS, au apărut și plicuri ale țărilor participante la aceste zboruri, francate cu mărci ale acestor țări, obliterate cu o ștampilă națională specială, alături de care s-au aplicat la plecare (sau sosire pe Terra) ștampilele cosmodromului, iar ulterior a navei cu echipaj, de pe orbită. Aceste realizări care au fost transportate pe laboratoarele spațiale poartă și o ștampilă aplicată numai la bord. Au fost realizate asemenea piese și de echipajul comun româno-sovietic din 14—22 mai 1981, cu primul cosmonaut român Dumitru-Dorin Prunariu.

Prima scrisoare oficială transportată prin spațiu de o navetă spațială a fost realizată de misiunea ST-8 (al 8-lea zbor al unei navete spațiale) de către „Challenger" în cel de al 3-lea zbor, din 30 august la 5 septembrie 1983.

În Statele Unite ale Americii au fost puse în circulație mărci poștale speciale pentru francarea corespondenței destinate a circula prin cosmos.

În circuitul filatelic mondial, în afara întregurilor poștale descrise pînă acum, au fost lansate și alte realizări, îndeosebi de către Franța, U.R.S.S. și S.U.A., dar și din alte țări, (unele fără nici o tangență sau contribuție în dezvoltarea industriei spațiale), de unele edituri, cluburi sau case filatelice, fapt pentru care se găsesc și multe piese speculative, greu de depistat.

În afara acestor categorii de întreguri circulate cu ajutorul rachetei și transportate în cosmos cu ajutorul sateliților artificiali, al navelor cosmice și navetelor spațiale, în articolul amintit mai sînt cuprinse acele întreguri care au fost transportate cu navele de recuperare și elicopterele de salvare. Considerînd că acestea pot constitui o categorie aparte alături de cele editate de cosmodromuri, stațiile de urmărire-dirijare și control, întrucît nu fac parte din zborul balistic propriu-zis al rachetelor și nici din porțiuni distincte ale zborului spațial, ele intervenind doar la transportul acestei corespondențe după îndeplinirea misiunii spațiale, pe traseul de la aterizare (amerizare) pînă la destinatar, le vom trata într-un material separat.

Ștefan NICOLAU

Birouri poştale vamale şi de graniţă

Schimbul de corespondenţă dintre Ţările Române şi celelalte ţări, se făcea prin anumite puncte de graniţă aflate pe traseele diligenţelor. Astfel Austria avea cu Ţara Românească două drumuri de poştă care treceau, primul prin : Sibiu — Turnu Roşu — *Cîineni* — Curtea de Argeş — Piteşti — Bucureşti, şi al doilea Braşov — *Predeal* — Cîmpina — Ploeşti — Bucureşti.

Pe primul traseu s-a utilizat la punctul vamal Rîul — Vadului începînd cu anul 1860 un sigiliu grăniceresc aplicat cu tuş verde, avînd diametrul de 36 mm. (fig. 1). Astfel de sigilii grănicereşti au fost uneori utilizate prin aplicarea lor atît în tuş cît şi în ceară şi pe corespondenţa trecută prn punctele vamale.

Tot Austro-Ungaria am întîlnit mult mai tîrziu o ştampilă dublu cerc avînd diametrul de $\varnothing_2 = 30$ mm şi $\varnothing_1 = 18$ mm, aplicată cu tuş negru (fig. 2). Textul ştampilei este PREDEAL — ROMÂN cu data la mijloc.

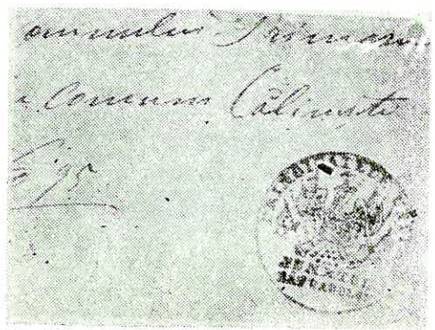

Fig. 1

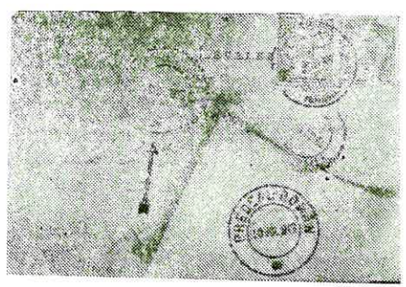

Fig. 2

Cartea poştală ilustrată expediată de la Făgăraş la 10 iulie 1913 trece pe la punctul român de graniţă Predeal, unde se aplică o ştampilă de tranzit cu textul „PREDEAL-ROMÂN 10 Jul. 913" şi ajunge la destinaţie în oraşul Tîrgu-Jiu la 13 Jul. 913. Este de remarcat sublinierea făcută de textul ştampilei care precizează că se referă la punctul românesc de graniţă. Este singura ştampilă utilizată în Muntenia, cunoscută, care face o astfel de precizare.

Trecînd în Moldova menţionăm ştampila deja semnalată anterior care s-a utilizat la punctul de graniţă „SCULENI" începînd din anul 1869 şi care avea textul : „SCULENI" (sus), „ROMÂNIA" (jos), ziua şi luna sub formă de fracţie

Oficiul poştal din punctul de graniţă Sculeni s-a înfiinţat prin circulara D.G.T.P. Nr. 8377 din 27 noembrie 1867.

Datorită intrării în exploatare a liniei de cale ferată Iţcani — Roman la 3/15 dec. 1869, se rezerva poştei române îndeplinirea serviciului poştal. În decembrie 1869, Oficiul Poştal de Stat din gara Roman, în care se efectua schimbul de expediţii poştale cu Austria, foloseşte o ştampilă poştală, de forma dublu cerc, cu inscripţia : „GARA ROMAN" (sus), OFF. POSTAL" (jos), la mijloc fiind data pe trei rînduri ; în cifre arabe : ziua, luna şi anul (cu ultimele două cifre).

La 1 iunie 1871 s-a înfiinţat Oficiul poştal român de stat, din gara Iţcani, funcţionînd chiar pe teritoriul gării austriece ITZKANY. Cu această ocazie efectuarea schimbului internaţional poştal cu Austria s-a mutat din gara Roman, la oficiul poştal român din gara Iţcani. Acest oficiu a utilizat o ştampilă din categoria aşa numitelor „ştampile mici" avînd diametrul de 22 mm. Cercul simplu încadra textul : „JTZCANI ROMÂN" (sus),, iar jos avea o steluţă cu şase colţuri. Data era dispusă pe trei rînduri cu indicaţia ultimelor două cifre ale anului (fig. 3).

Fig. 3

Eig. 4

Există o ştampilă cu datele 6 Aug. 71. aplicată cu tuş albastru, 30 Oct 71 (fig. 4) cu acelaş tuş şi 1 Dec 71, aplicată cu tuş negru. Ulterior acest oficiu din gară a fost dotat spre sfîrşitul anului 1872 cu o nouă ştampilă poştală, de formă cerc simplu, cu inscripţia : „GARA" (sus), „ITZCANY" (jos), cu data pe trei rînduri. De asemenea oficiul poştal din gara Iţcani a fost dotat şi un un sigiliu administrativ, de forma cerc simplu, cu inscripţia „ROMÂNIA" (sus). „OFF. POSTAL GARA ITZCANI" (jos), cu stema în centru. Acest sigiliu s-a aplicat foarte rar cu tuş verde şi pe scrisori.

Cu siguranţă că viitorul va aduce în atenţia filateliştilor noi ştampile necunoscute, îmbogăţind prin studiul lor aria de cunoaştere marcofilă din România.

LEONARD PAŞCANU

Viniete poştale inedite

Fig. 1

Dorim să semnalăm cititorilor prin intermediul Almanahului filatelic două viniete poştale deosebite. În ordinea cronologică a tipăririi prezentăm în fig. 1, un bloc de 10 viniete tipărite în negru pe o hîrtie cretată cu ocazia Expoziţiei generale române — Bucureşti 1906. Dimensiunea unei viniete este de 76/36 mm, negumată. Sub latura de jos poartă semnăturile CAROL GÖBL şi I. ST. RĂSIDESCU. În partea de sus a colii pe marginea albă se poate citi o adnotare manuală făcută cu cerneală neagră. „Pentru dl. dr. Istrati" (foaie se probă)".

Deci acest proiect a fost supus spre aprobare dr. C. Istrati, comisarul Expoziţiei generale — Bucureşti 1906.

A doua vinietă ilustrată în fig. 2, are dimensiunile colii 207/101 mm, deasemeni negumată. Această vinietă filatelică executată la Bucureşti de pictorul Dan Iovănescu şi gravorul Fred. Micoş, a fost tipărită la Şcoala de Belle Arte în culoare brun, prin metoda gravării, pentru a demonstra Direcţiei poştei că astfel de lucrări se pot executa şi la noi în ţară. Vinieta cuprinde un text de propagandă adresat copiilor. Deşi aceste piese sînt parafilatelice, stîrnesc totuşi interesul unui mare număr de colecţionari.

Fig. 2

LEONARD PAŞCANU

Elefantul Bertha

Cîntăreşte cinci tone, a împlinit 30 de ani, se alimentează cu o dietă special concepută pentru ea (este femelă) şi are domiciliul la Roma.

Bertha, este un elefant enorm a cărei vedere inspiră cele mai variate sentimente publicului infantil. Aşa se explică de ce aproape toţi copii care o vizitează îi scriu după aceia. Proprietarul ei păstrează sutele de cărţi poştale purtînd pe ele mărci din toată lumea. Cărţile poştale pot fi admirate în „locuinţa" elefantului care, convieţuieşte împreună cu colecţia sa, mai bogată de la o zi la alta.

INTREGURI POŞTALE PENTRU FELICITARI

Partea a II-a

EMISIUNI ALE ANULUI 1968

Marca fixă „GHIOCEI" (CPI 57). Ilustraţii multicolore, cu cuvîntul : „FELICITARE" în peisaje de primăvară. I.P.F.T. Cd. 3007 Cod. . . . Format 147—104 mm. **(CPF 57)**

13 — 40 BANI (1,90 lei) cenuşiu (nuanţe).

Cod **185**—189 (Ramuri încărcate cu flori) ;
222—224 (Tărăncuţe în costume naţionale) ;
225 (Patru păpuşi în costume naţionale) ;
226 (Scene cu ţărăncuţe în ogradă înconjurate de păsări diferite) :
227 (Pajişte cu flori de mac) ;
228 (Ramuri cu flori de trandafir) ;
229 (Pajişte cu trandafiri înfloriţi) ;
232 (Ramuri încărcate de flori galbene) ;
278 (Trei scene reduse dintre cele redate la Cod-urile 187, 224 şi 226) ;
279 (Idem, de la Cod-urile 185, 222 şi 224).

Varietăţi :

a) Nuanţe de culori în ilustraţii la cele 16 c.p. ilustrate ;

b) Lipsa culorilor închise la florile de pe c.p. ilustrată. Cod 189 ;

c) Ţărăncuţa de la Cod 233 în poziţie verticală inversă, însă cu număr de Cod schimbat 224.

Marca fixă „Stema" tip X. Ilustraţii multicolore cu tematică de primăvară, text : „FELICITARE". I.P.F.T. C-da 3077 Cod 190—197/68. Formatul c.p. ilustrate **147—105 mm.**

14 — 40 BANI (1,25 lei) cenuşiu.

Cod 190 (Pisică udînd flori cu stropitoarea) ;
191 (Răţoi plimbînd puiul în căruţ) ;
192 (Găină, pui, flori de primăvară în faţa unei case ciupercă) ;
193 (Cameră cu pui, ca elevi, ascultînd pe cineva care citeşte) ;
194 (Pasăre pe pridvorul unei case) ;
195 (Pasăre în faţa unui cuib cu pui, pisică) ;
196 (Pasăre pe o ramură cu flori) ;
197 (Iepure stînd între flori, fluture în zbor).

15 — 40 BANI (1,25 lei) verde/cenuşiu (nuanţe).

Cod 269 (Iepure într-o pajişte ţinînd un ou condeiat) ;
270 (Într-o pajişte înflorită, un răţoi şi un puişor suit pe un ou condeiat) ;
271 (Răţoi cu colet în spate şi puişor, într-o pajişte cu flori şi ciuperci) ;
272 (Pisică trăgînd un căruţ, condus de un pui, ce stă pe un ou, pajişte cu flori şi ciuperci) ;
273 (Pisică cu ustensile de pictură, ducînd un ou în spate) ;
274 (Răţoi costumat, împreună cu mai mulţi pui, pe pajişte cu flori şi ciuperci) ;
275 (Fetiţă cu căţel, pisoi, înconjuraţi de flori) ;

276 (Iepuraș cu ustensile de pictură, ou) ;

277 (Pui de rață într-o mașină încărcată cu ouă colorate, înconjurată de flori și ciuperci).

Marca fixă „Stema", Tip. X. Inscripție : „FELICITARE" și „La mulți ani". Ilustrații multicolore cu subiecte dedicate sărbătorilor de iarnă. I.P.F.T. cd. 3048 Cod . . . . . Formatul 148 × 105 mm.

16 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 481 (Colindători cu plugușorul, gospodarii ascultînd din pridvorul casei) ;

482 (Patru scene cu păpuși, animale, urători cu stea, sorcovă și un om de zăpadă) ;

483 (Moș Gerilă în fața pomului de iarnă încărcat cu daruri și globulețe, copii...) ;

484 (Aceeași scenă, dar cu personajele mai reduse) ;

485 (Copii cu săbiuțe încrucișate urînd gospodarilor aflați pe scările casei) ;

486 (Fetiță cu sorcova, cățel în drum spre casă, în peisaj de iarnă) ;

514 (Fetiță cu sorcovă în drum spre casă) ;

515 (Fetiță cu păpuși, brad, case în peisaj de iarnă) ;

516 (Cățel, copil cu stea în fața unei case) ;

517 (Copil cu stea, fetiță și animale în ogradă) ;

518 (Păpuși și alte podoabe agățate în brad) ;

519 (Trei colindători cu plugușor, buhai și clopoțel) ;

539 (Diferite grupe de colindători în fața unei case) ;

540 (Aceeași ilustrație de la Cod 519) ;

541 (Femeie cu păpușe în brațe, bărbat cu un urs, ambii într-o scenă de dans) ;

542 (Bărbat privind un ansamblu de locuințe situate într-o vale montană) ;

543 (Patru scene cu colindători, ultimele două redau în format redus scenele de la Cod 519 și 485).

Marca fixă „Stemă" Tip. X. Cărți poștale cu ilustrații multicolore, redînd scene dedicate sărbătorilor de iarnă, unele avînd inscripționat numai textul : „La mulți ani" !, fără felicitare.

FT Cod . . . . . Cd. 3070. Format 149 × 105 mm.

17 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 482 (4 scene cu păpuși, brad și urători) ;

483 (Moș Gerilă cu copii în fața pomului de iarnă) ;

484 (Idem cu personajele de mărime mai mică) ;

515 (Fetiță înconjurată de păpuși, într-un peisaj de iarnă) ;

519 (Păpușe cu sorcovă și masă pregătită în așteptarea anului nou) ;

543 (Patru scene cu colindători) ;

643 (Pom de iarnă ornamentat cu globuri, clopot...).

Marca fixă „Stema" tip. X. Ilustrații multicolore cu scene de colindători. Textul : La mulți ani. Lipsă din titlu Felicitări.

I.P.F.T. cd. 3058 Cod 572—580. Format 147—105 mm.

18 — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.

Cod 572 (Doi colindători cu căpriță în prim plan) ;

574 (Om de zăpadă, copii cu săniuța) ;

575 (Copii cu buhai) ;

576 (Trei copii urînd, unul are un clopoțel) ;

577 (Doi colindători, unul plesnind din bici) ;

578 (Copii cu săniuțe și două grupe privindu-i) ;

579 (Moș Gerilă cu copii și cu un sac plin cu daruri) ;

580 (Copii cu daruri în plin plan).

EMISIUNE A ANULUI 1969

Marca fixă „Stema", Tip. X. Ilustrații multicolore cu scene dedicate sărbătorilor de iarnă, unele cu inscripția : „La mulți ani" lipsă din titlu, Felicitare. FT Cod 638—649/69. Format 148 × 105 mm.

19 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 638 (Două scene cu colindători cu sorcova și a treia avînd pe Moș Gerilă cu copii în fața pomului de iarnă) ;

639 (Detaliu din pomnul de iarnă ornamentat cu globulețe, clopoței, lumînări...) ;

640 (Trei păpuși cu sorcove) ;

641 (Două păpuși cu sorcove) ;

642 (Colindător cu căpriță) ;

643 (Secvență dintr-un pom de iarnă, în prim plan con de brad, clopoțel și globuleț) ;

644 (Trei colindători cu sorcovă, ascultați de un gospodar în fața gardului) ;

645 (Detaliu din pomul de iarnă cu globulețe și lumînări) ;

646 (Idem în poziție schimbată — orizontală) ;

647 (Masă pregătită în așteptarea Anului Nou) ;

648 (Detaliu din pomul de iarnă și o păpușă gen Moș Gerilă) ;

649 (Colindători cu plugușor, buhai și clopoțel).

EMISIUNI ALE ANULUI 1970

Marca fixă „Stemă", Tip. X. Ilustrații multicolore cu aspecte din sezonul de primăvară completate cu text : „FELICITARE". Format 146 × 104 mm. FT Cod 502—510 Cd. 3041/70.

20 — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.

Cod 502 (Fetiță stînd pe scaun cu un puișor în brațe, între flori, lîngă un iepuraș) ;

503 (Sub o ciupercă, un greier cîntînd la vioară, ascultat de furnici cu umbrele, între flori) ;

504 (Iepure, fetiță, puișor fugind, fluture) ;

505 (Păsărele și puișori ciripind, iepuraș cu scrisoare, motan cîntînd la chitară) ;

506 (Miel, fluture, pom...) ;

507 (Pisică, călimară, iepure cu pană de scris și textul : Felicitări, pe o coală de hîrtie albă) ;

508 (Două păsărele pe ramuri înflorite de pom) ;

509 (Pasăre hrănind puii din cuib) ;

510 (Desen alegoric cu păsări și flori).

Marca fixă „Stemă", tip. X. Ilustrații multicolore cu subiecte dedicate sărbătorilor de iarnă. Nu poartă imprimat textul : Felicitare. Format 147 × 104 mm. FT Cod 610—623/70 Cd. 3071.

21 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 610 (Copil cu sorcova, lumînare, ramură de brad...) ;

Cod 611 (Copil cu sorcova, în peisaj de iarnă) ;

612 (Masă pregătită în așteptarea Anului nou) ;

613 (Copil urînd cu sorcova, brăduț) ;

614 (Grupuri de colindători în cadrul unei porți maramureșene) ;

615 (Urător cu capra, într-un detaliu de poartă maramureșeană) ;

616 (Moș Gerilă cu copii în jurul pomului de iarnă, lumînare, ramură de brad, steluțe) ;

617 (Ramură de brad, lumînare și într-un medalion, o masă pregătită în așteptarea Anului Nou) ;

618 (Două grupe de colindători) încadrate într-un clopoțel și o ramură de brad...) ;

619 (Patru grupe de urători, steluțe...) ;

620 (Urători cu capra, lumînare, glob, ramură de brad, steluțe) ; un cățel scriind : La mulți ani,

621 (Scenă cu schimbarea Anului, filă de calendar căzută, 31 decembrie și cea nouă 1 ianuarie) ;

622 (Scenă cu păpuși, casă, brad în peisaj de iarnă) ;

623 (Fundă cu ramură de brad, clopoțel, globulețe și opt scene cu urători încadrate în LA MULȚI ANI)

Marcă fixă „Stemă", Tip. X. Ilustrații multicolore dedicate pomului de iarnă cu textul : „La mulți ani" ! Fără textul, Felicitare. Cod 624—626/70. Formatul 148 × 104 mm.

22 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 624 (Pom de iarnă în peisaj nocturn în care se află clădirile de unde provin darurile) ;

625 (Ramură de brad, glob, pahare de vin, lumînare) ;

626 (Pom de iarnă încărcat cu daruri și piese ornamentale).

Marca fixă „STEMA", Tip. X. Emisiune cu ilustrații multicolore din floră, fără textul : „Felicitare", una singură avînd inscripția : „La mulți ani". Formatul 147 × 106 mm. FT Cod 411—426/71. Cd. 3001/71.

23 — 40 BANI (1,90 lei) verde.

Cod 411 (Coș cu flori) ;

412 (Trei trandafiri) ;

413 (Păpușă în medalion pe fond floral și textul : „LA MULȚI ANI") ;

415 (Coș cu flori) ;

416 (Trei trandafiri galbeni) ;

417 (Vas cu flori) ;

418 (Flori diferite) ;

419 (Trandafiri în vas, pe fond covor național) ;
420 (Doi trandafiri pe fond covor național) ;
421 (Vază cu doi trandafiri pe fond covor național) ;
422 (Coș cu flori) ;
423 (Vas cu trandafiri) ;
424 (Vas cu trandafiri) ;
425 (Gladiole și stînjenei) ;
426 (Trandafir).

Emisiunea se repetă cu Cd. 3095 menținîndu-se aceleași numere de Cod 411—426/71. Formatul 147 × 107 mm.

24 — 40 BANI (1,90 lei) verde.

Marca fixă „STEMA", Tip. X. Ilustrații multicolore cu scene de urători. Texte : „FELICITARE", la titlu, și urarea „La mulți ani" ! în diferite poziții. FT Cod 630—635/71 Cd. 3082. Format 148 × 105 mm.

25 — 40 BANI (1,90 lei) verde (nuanțe).

Cod 630 (Pom de iarnă împodobit) ;
631 (Idem altă prezentare de ornamentare) ;
632 (Colindători într-un detaliu de poartă maramureșeană)
633 (Ramură de brad, lumînare, fetiță într-un medalion, globuleț cu La mulți ani, steluțe) ;
634 (Colindători cu plugușor, buhai și clopoțel, avînd în față ramură de brad, globuleț și lumînare) ;
635 (Două grupe de colindători într-un clopoțel, între ramură de brad și o lumînare).

EMISIUNI ALE ANULUI 1979

Marca fixă „Stema" Tip. X. Ilustrații multicolore. Fără textul : Felicitare la titlu. Format 147 × 105 mm. Cod 0353—0371/79 Foto V. Stamate Cd. 11064 ipf.

26 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 0353 (Secvență a unui pom de iarnă împodobit cu steluțe, globușele, clopoței, lumînări, etc.) ;
0354 (Idem o secvență asemănătoare) ;
0355 (Idem dar în poziție orizontală) ;
0356 (Secvență schimbată în poziție verticală) ;
058 (Ciuperci, clopoței, frunze de brad) ;
0359 (Clopoței, steluțe, globulețe, flori, butoiaș) ;
0360 (Secvență asemănătoare în poziție orizontală) ;
0361 (Ciuperci, clopoței, steluțe, flori, ceas înconjurat de puișori, ramuri de brad, etc.) ;
0362 (Desen asemănător cu obiectele mărite) ;
0363 (Ramuri de brad, podoabe diferite, ceas înconjurat de puișori, butoiaș, pahare) ;
0364 (Moș Gerilă, ramuri de brad, butoiaș, pahare și alte podoabe în pomul de iarnă) ;
0365 (Pom de iarnă împodobit, băețel cu păpușe în fața bradului, două păpuși pe covor) ;
0366 (Pom de iarnă împodobit, fetiță în picioare, Moș Gerilă, cinci băeți stînd pe covor și păpușe) ;
0367 (Pom de iarnă împodobit, în prim plan o fetiță în picioare, băețel stînd pe covor, păpușe) ;
0369 (Pom de iarnă împodobit, ceas înconjurat de pui) ;
0370 (Secvență asemănătoare, în poziție orizontală) ;
0371 (Secvență asemănătoare Cod. 0369).

EMISIUNI ALE ANULUI 1980

Marcă fixă „Stemă" Tip. X. Pentru sărbătorile de iarnă în acest an au fost emise trei seturi, unul fără număr de comandă, iar celelalte două cu număr de comandă 11157 și 11158/80. Fără text ca titlu : „FELICITARE". OSETCM și emblema Poștei Române ; realizator Foto : V. Stamate. Numere de Cod 356—376 inclusiv. Formatul de 147 × 103 mm pînă la 148—106 mm.

A) Fără număr de comandă :

27 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 0360 (Trei colindători cu sorcova într-un peisaj montan de iarnă) ;
0362 (Pom de iarnă) ;
0366 (Aspect dintr-un pom de iarnă încărcat cu daruri și podoabe).

B) Cu număr de comandă 11157 :

28 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 0356 (Detaliu dintr-un pom de iarnă ornamentat și o masă pregătită în așteptarea Anului nou și urarea La mulți ani !) ;
0360 (Detaliu dintr-un pom de iarnă, un butoi în prim plan, pahare, pom ornamentat și textul : La mulți ani !) ;
0364 (Idem pom ornamentat în textul : LA MULȚI ANI !) ;
0365 (Idem, pom ornamentat, un copil, păpuși și textul : La mulți ani !) ;

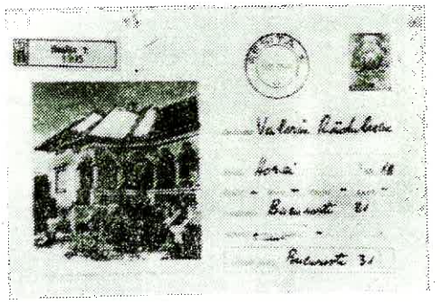

0367 (Pom de iarnă împodobit, în prim plan o fetiță în picioare, băețel stînd pe covor, păpușe) ;
0368 (Pom de iarnă ornamentat și trei copii în prim plan, textul : La mulți ani !).

C) Cu număr de comandă 11158.

29 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 0367 (Pom de iarnă ornamentat, în prim plan un sfeșnic cu trei lumînări și textul : La mulți ani !) ;
0371 (Copii cu sorcovă, căpriță ... și textul : La mulți ani !) ;
0373 (Grup de colindători cu capra, în curtea unui gospodar) ;
0376 (Secvență dintr-un pom de iarnă ornamentat cu steluțe și globulețe, o fetiță cu păpuși în prim plan, textul : La mulți ani !).

DUMITRU BIALA

separate, în coală, printr-un persaj în linii **ondulate !**

În Italia, în 1961, președintele republicii — Gronchi — a făcut o călătorie în Peru, Argentina și Uruguay. Pentru fiecare dintre aceste țări a fost emisă o marcă poștală. În ultimul moment, s-a observat că fruntariile Perului fuseseră greșit trasate, într-o zonă aflată încă în litigiu. În ultimul moment, marca a fost retipărită în culoare schimbată, cu harta rectificată. Totuși, cîteva sute de exemplare din tirajul inițial au ajuns în circulație și constituie azi piese căutate ale filateliei italiene moderne. Denumirea pe care o poartă se referă la numele președintelui (Gronchi) dar și la culoarea deosebită de cea a tirajului al doilea (roz). Deci, *Gronchi roz !* (fig. 11).

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Oarecum hazlie este denumirea dată mărcilor primei emisiuni locale realizată în Guyana (pe atunci) britanică, de maestrul de poștă (postamaster-ul coloaniei). Desenul lor rotund, extrem de simplu, amintind de etichetele ce se lipeau pe mosoarele de ață de cusut, colecționarii i-au dat numele șugubăț de *„Mosorele de bumbac“ (Cotton reels).* Și cu acesta figurează în lista marilor rarități filatelice ale lumii.

În încheere, o denumire care lasă nedumeriții asupra originii ei : *Misionarii* din Hawai. Desenul foarte schematic al mărcilor puse în circulație în anii 1851—52 cuprinde numai cifra valorii, valoarea în litere și denumirea poștei emitente. Nici un alt element nu ar putea constitui o referire la misionari. Dar legătura există și o cunosc filateliștii : din puținele exemplare care au ajuns pînă la noi, marea majoritate a fost găsită pe scrisori trimise din insule de misionarii așezați acolo ! Mărcile din Hawai, pe lîngă marea lor raritate, sînt extrem de căutate întrucît după atribuirea statutului de stat component al S.U.A. mărcile insulelor s-au înscris în rîndul emisiunilor clasice americane ! Și astfel, încă o „denumire originală“ figurează în lista marilor rarități filatelice !

Răsfoind paginile clasoarelor și albumelor parcurgînd revistele și literatura de specialitate, filateliștii întîlnesc tot soiul de denumiri, unele lesne de înțeles, altele mai greu de descifrat, cînd se sprijină pe elemente neașteptate sau chiar aencdotice. Cunoașterea lor constituie unul dintre elemente atractive ale activității filatelice, care nu se mărginește numai la înșiruirea mărcilor în clasoare, ci caută să le cunoască — fiecăreia — povestea.

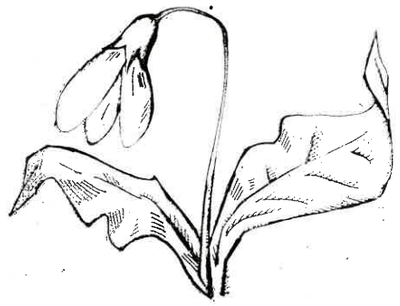

DIN ISTORIA FILATELIEI ROMÂNEȘTI

49-1935 – DICIOSÎNMARTIN (TÎRNĂVENI)

PHILAMONDA. Revue philatél. Internationale. Editată de M. Michael. Este un supliment special pentru filateliști la ziarul „Tîrnava“. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-15.032) sînt : 1/apr. 1935, 2-3/mai-iun. 1935, 4-5/sep.-oct. 1935, toate însumînd, cumulat, 40 de pagini conținînd doar noutăți și anunțuri de schimb. Cîteva generalități, în limba germană, de Dr. A. Szalay.

50-1937–1943 – BUCUREȘTI

REVISTA FILATELICĂ ROMÂNĂ. Organ al Soc. Filatelice Române. Apare odată pe lună sub conducerea unui comitet. La B.A.R. este cunoscută sub cota P. I-16.897. Anul I, între ianuarie și iunie 1937 (nr. 1-6) conține nr. 4-5 dublu. După nr. 6 se schimbă titlul revistei în : *REVISTA SOCIETĂȚII FILATELICE ROMÂNE*, cu același subtitlu. Din restul anului I (iul.-dec. 1937) numărul 8-9 este dublu. Din anul II, numerele 6-7 și 8-9 sînt duble (1938). Anul III complet (nr. 4-5 și 7-8 sînt duble). Anul IV (1940) are nr. 4-5, 7-8 și 11-12 duble. Anul V (1940) are nr. 3-4, 6-7 și 8-9 duble, iar 10-11-12 triplu. La biblioteca A.F.R. există toate revistele din anul VI (1942) și anul VII (1943). Faptul că această revistă a fost condusă de Constantin Minescu spune de la sine despre seriozitatea ei, ca și despre bogăția și competența informațiilor. Printre colaboratorii mai des întîlniți sînt Rudolf Zoscsak, A. Szalay, C. Nămoloiu, C. Nosca, Ed. Konia, I. Bogdan etc.

51-1937–1938 – BUCUREȘTI

NOUA REVISTĂ FILATELICĂ ROMÂNĂ. Apare odată pe lună, avînd ca Director și Administrator pe D-l Ing. C. N. Gheorghiu. Formatul : 160/230 mm. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-16.352) sînt : 1/10 iul. 1937, 2/sep.-oct. 1937, 3/noe. 1937 și 4/dec. 1937. În anul II : 1-2/ian.-feb. 1938, 3-4/mar.-apr. 1938 și 5/mai 1938. Tipografiată la „Imprimeria“. Revista apare ca o frondă de nealiniere la „Revista Filatelică Română“, ceea ce nu o împiedică să aibă o ținută bună și colaboratori care scriu la ambele reviste (ex. R. Zoscsak).

53-1940–1941 – BUCUREȘTI

FILATELIA. Revistă bilunară filatelică. Director Nicolae N. Oprea. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-18.829) sînt : 1/15 dec. 1940 și 2/15 ian. 1941. Revista publică știri, curiozități, generalități filatelice, jocuri, cuvinte încrucișate etc. Tiipografiată la „Imprimeria“.

54-1941–1944 – SIBIU

DER BRIEFMARKENBOTE. Hermannstädter Philatelistverein. Editor Ludwig Dengel. La B.A.R. se află sub cota P.I-18.577. Formatul 150/230 mm. Editată în limba germană. Tipografiată la „Norbert Schuster“, Sibiu.

Mai sînt semnalate, fără a fi depistate cert, revistele : *„Der Rumänische Philatelist“*, în anul 1938 la Vatra Dornei ; *„Filatelistul Universal“*, în anul 1923 la Ploiești ; *„Filatelistul“*, în anul 1919 la Iași, *„Ecoul Filatelic“* (în altă variantă *„Filatelia Română“*) în anul 1926 la Piatra Neamț ; *„Ecoul Timbrelor Române“*, în anul 1922 la Brăila, *„Colecționarul Român“*, în anul 1929 la București etc.

Revistele din perioada interbelică se remarcă prin calitatea multora dintre articolele publicate, care pot constitui și astăzi o bună bază de plecare în studii exhaustive. Constatarea ne duce cu gîndul la părerile afișate de unii dintre marii noștri cercetători asupra literaturii de specialitate :

„O colecție specializată de mărci, nu poate fi bine studată și întocmită fără cunoașterea studiilor efectuate și de alți colecționari. O bibliotecă filatelică este deci imperios necesară. Posed dar toate lucrările ce au fost publicate cu privire la mărcile românești precum și două dosare mari conținînd tăieturi de reviste cu principalele articole referitoare la aceste mărci“. (Ed. Cohen, Revista „Filatelia“, nr. 11/1958).

„Orice studiu constituie munca a zeci de ani a celor care au înțeles să aducă la cunoștința maselor largi de filateliști, rezultatele prețioaselor lor cercetări“. (Val. Tebeica, „Călăuza filatelistului“, Ed. Tineretului, București 1957, pag. 7).

6.1.4. SECOLUL XX – PERIOADA POSTBELICĂ

55-1 OCT. 1944-15 FEB. 1948 – BUCUREȘTI

FILATELIA. Revista filateliștilor din România. Editată de Florin Macovei, de la nr. 3 adăugîndu-se și Aurel Grozea. Formatul : 170/240 mm. La B.A.R. se poate consulta întreaga colecție (cota P. I-18.817). În fapt este revista casei filatelice „Lianora", aparținînd fraților Grozea. A apărut de două ori pe lună, în circa 16 pagini. Cu toate că pecetea apartenenței revistei la o casă filatelică particulară este vizibilă în distribuția informațiilor (predomină listele de prețuri și publicitatea editorului), trebuie să recunoaștem că pentru înviorarea vieții filatelice de după război revista a avut o contribuție însemnată. S-a cedat și puțin spațiu în care filateliști notorii să semneze materiale ce merită consultate și astăzi. Trebuie să remarcăm colaboratori ca : Octav Luchide, Aurel Grozea, Dr. Teodor Cutlic, Ing. Titus Orădeanu, Rudolf Zoscsak, Dr. A. Szalay, Lt. Col. Eduard Konya, F. Konrad, Grigore Racoviceanu, I. Plăcinteanu. Toma G. Comănescu, Constantin Nămoloiu, Iosif Moraru, General C. Celăreanu, G. Nosca, Cristian Păncescu, Dumitru Lăzăroiu, Dr. M. Ghermănescu, Radu Boureanu ș.a. După această ultimă revistă „particulară", în perioada 15 februarie – 1 iunie 1948 nu mai apare nici o publicație filatelică.

56-1946 – BUCUREȘTI

A.R.I.P. Supliment filatelic. Este prima publicație cu caracter filatelic a unei agenții de stat. Editor : Agenția română de informații pentru presă. Conține 8-12 pagini litografiate. Apare săptămînal cu diferite informații filatelice. Formatul : 210/320 mm. Între 1 august și 20 decembrie 1946 au apărut numerele 1-17. Redactor Cristian Serbu.

57-1 IUN. 1948-15 MAI 1950 – BUCUREȘTI

FILATELIA. Revista filateliștilor din România. Redacția și administrația la Agerpres, strada Oteteleșeanu, nr. 3. Se începe cu un tiraj de 1.000 exemplare. Suferă diverse transformări în apariție, număr de pagini și conținut. La 1 februarie 1949 (anul VI, nr. 3) apare ultimul exemplar cu această titulatură. Apoi revista se modifică structural, devenind :

FILATELIE, ȘAH, CUVINTE ÎNCRUCIȘATE, revistă care, din 32 de pagini, rezervă la început 16 pagini filateliei, 5 pagini șahului, iar 11 pagini cuvintelor încrucișate. Cu timpul spațiul rezervat filateliei scade la 11 pagini. Editorii acestei prime serii ai revistei „Filatelia" oficială au fost puși în ordine : Agerpres (Nr. 1-13/1948), C.D.P.P. (Centrul de difuzare al publicațiilor periodice, nr. 14/1948-10/1949), Slova (11-24/1949) și Universul (1-10/1950). La 15 mai 1950, greoaia simbioză dintre filatelie, șah și cuvinte încrucișate se destramă. A fost cea mai grea perioadă a presei noastre filatelice. Redactarea a fost susținută inițial numai de Florin Macovei și Teodor Cutlic, la care s-a adăugat ulterior F. Vulpescu. În acest sistem, numai unul dintre colaboratori (Dr. T. Cutlic) trebuie să scrie într-un singur an (1949) un număr de 121 articole (!). În perioada 15 mai-30 sep. 1950 nu apare nici o revistă. La B.A.R. întreaga serie apare la cota P. I-18.817.

58-1 OCT. 1950, la zi.

FILATELIA. Este revista care apare în curs, neavînd nevoie de prezentări speciale. Ne vom mărgini să arătăm doar modificările de titulatură și ale modului de apariție.

FILATELIE. Organ al Oficiului Filatelic. Editată de Administrația P.T.T.R. Apar 20 de numere ; 1/oct. 1950-19-20/apr. mai 1952. La B.A.R. sub cota P. II-22.349. Între 1 iunie 1952 și 31 decembrie 1953 nu mai apar reviste filatelice.

FILATELIA. Revistă lunară de filatelie. Apare la 1 ianuarie 1954.

FILATELIA. Revistă de informare filatelică. Titulatură modificată la 1 februarie 1954, urmînd și o modificare de frecvență de 6 numere pe an, pînă în 1957. Editată de I.C.S. Filatelia.

FILATELIA. Revista filateliștilor din Republica Populară Română, titluatură începînd de la 1 ianuarie 1957. În 1958 revista este lunară, iar între 1959-1962 apar din nou doar cîte 6 numere pe an.

FILATELIA. Revista Asociației Filateliștilor din R.S.R. (Nr. 33/1963). Începînd cu anul 1963, evista redevine lunară, pînă la zi.

FILATELIA. Organ al Asociației Filateliștilor din Republica Socialistă România, este titlul din anul 1978, la zi. Se constată o îmbunătățire treptată și permanentă, în timp, a conținutului revistei, pe măsură ce cadrul din care se selectează materialul publicat se lărgește.

6.2. REVISTE STRĂINE

1977–1985 – NEW YORK

ROMANIAN PHILATELIC STUDIES, revistă trimestrială, editată de Clubul Filatelic de temă „România" de pe lîngă Biblioteca Română din N.Y. (ROMANIAN PHILATELIC CLUB). Revista, a apărut cu regularitate timp de 34 trimestre. Au fost publicate în limba engleză o serie de articole, contribuind astfel la cunoașterea stadiului cercetărilor de filatelie românească.

1969, la zi, MÜNCHEN

DER RUMÄNIENSAMMLER. Rundschreiben der Arbeitsgemeinschaft Rumänien. Buletin editat de gruparea de lucru „România" din R.F.G., condusă de filatelistul Fritz Heimbüchler și întrunind filateliști ce au ca temă mărcile și istoria poștală românească, deși componenții săi se află dispersați în mai multe țări : R.F.G. (18), Anglia (3), Elveția (2), Austria (3) și din Olanda, Italia, Australia și Israel, cîte unul. Această participare internațională prilejuiește un larg schimb de informații și de experiență, ambele utile pentru menținerea contactelor, legăturilor și interesului colecționarilor și cercetătorilor de peste hotare ai mărcilor și istoriei poștale românești.

6.3. BULETINE

1968, la zi, CĂLĂRAȘI

STELLA POLARIS, Buletin informativ de filatelie polară, editat de „Gruparea tematică de filatelie polară". Apare odată la două luni, fiind coordonat de Marcel Scarlat și Robert Weinhara, ajutați de un colectiv format din Gheorghe Hendrea, Zoltan More, Gheorghe Nilă, Dan Terzi, Iancu Țucra și C-tin Zamfir.

1978, la zi, CONSTANȚA

MARINA, Buletin filatelic, editat de „Grupartea de filatelie tematică „Marina". Apare trimestrial, cu unele intermitențe, fiind coordonat de Virgiliu Moroianu.

1984, la zi, BOTOȘANI

ASTROFILA, Buletin editat de „Gruparea de filatelie tematică – Astrofila –" din cadrul Filialei Afr Botoșani, începînd cu anul 1984.

1985, la zi, FOCȘANI

BULETIN DE MAXIMAFILIE, 3 elemente, 3 concordanțe, 3 colecții, buletin editat de Filiala AFR Vrancea și avînd rubrici permanente de maximafilie, marcofilie și cartofiliie. Publicație apărută la inițiativa și sub îndrumarea lui Vasile Pănescu.

1985, la zi, SUCEAVA

BULETIN INFORMATIV, realizat de „Gruparea de filatelie tematică «Ocrotirea naturii»" de pe lîngă filiala A.F.R. Suceava.

1985, la zi, SIBIU

FRAM, Documentar, editat de „Gruparea de filatelie tematică «Francaturi mecanice»" de pe lîngă filiala A.F.R. Sibiu.

1985, la zi, BUCUREȘTI

BULETIN INTERN, editat de „Gruparea de filatelie «Tematică angajată»" din cadrul Filialei A.F.R. București.

1987, la zi, PIATRA NEAMȚ

BULETIN INTERN, editat de „Gruparea de filatelie tematică «Crucea roșie – Medicină»" din cadrul Filialei A.F.R. Neamț.

6.4. ALMANAHURI

1947 – BUCUREȘTI

ALMANAHUL REVISTEI FILATELIA – 1947, editat de revista „Filatelia" ce apărea sub redacția lui Florin Macovei și Aurel Grozea.

1977, la zi, BUCUREȘTI

ALMANAHUL FILATELIC, editat de „Rompresfilatelia", cu apariție anuală, mai puțin anul 1982.

6.5. CATALOAGE

1886

CATALOG, editat de Căp. Const. M. Moroiu. 22 pagini. Nu este cunoscut în țară.

1890

CATALOQUE DE LA PREMIERE ET SEULE MAISON DE CONFIANCE ET TIMBRES POSTES DE ROUMANIE, BULGARIE ec., editat de Alecu G. Pancu, 5 pagini referitoare la timbrele românești, în franceză.

1892 (Compendiu)

Compendiul unui catalog al timbrelor poștale românești (neterminat) a apărut ca supliment al revistei „Monitorul socieitățli filatelice române", fiind editat de Alexandru Ștefan Klenk.

1932 (Compendiu)

Compendiul unui catalog specializat „România", primul pe baze cert științifice, a început să fie publicat în revista „Filatelia pentru toți" (nr. 4/1932) sub semnătura lui Rudolf Zoscsak. El reia lucrarea îmbunătățită, în „Revista Filatelică Română" (nr. 1/1937).

1938

CATALOGUL TIMBRELOR POȘTALE ROMÂNEȘTI, editat de C. Nămoloiu și G. Nosca, sub auspiciile Societății Filatelice Române. Conținea 117 pagini numerotate.

1945

CATALOGUL TIMBRELOR POȘTALE ROMÂNEȘTI – 1945, editat de Dr. P. G. Macarovici, conținând circa 100 pagini, tipografiat la Tip. G.G. Vlădescu din Cîmpulung-Muscel.

1946, 1947 și 1948

ROMÂNIA, CATALOG FILATELIC, editat de Francisc Konrad din Oradea ,conține 60, 90 și 96 pagini. Tipografiat la Institutul de Arte Grafice „Grafika" – Oradea. În anul 1949 apare sub îngrijirea aceluiași autor : *ROMÂNIA, CATALOG FILATELIC „SUPLIMENT 1949"* PE ANII 1946–1949. Tiparul executat de Institutul de Arte Grafice „Breiner Bela" – Oradea.

1950, 1951

CATALOG FILATELIC OFICIAL AL TIMBRELOR REPUBLICII POPULARE ROMÂNE. editat de Administrația Poștelor și Telecomunicațiilor, Oficiul Filatelic (pentru catalogul 1950) și de Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor, Oficiul Filatelic (pentru catalogul 1951).

1954

CATALOG FILATELIC OFICIAL AL TIMBRELOR R.P.R. – 1954, editat de Ministerul Culturii, I.C.S. Filatelia, tipărit la Întrepinderea Poligrafică nr. 4, București.

1957

CATALOG FILATELIC AL REPUBLICII POPULARE ROMÎNE, editat de I.C.S. Filatelia la Editura de Stat pentru Imprimate și Publicații București. Conține 204 pagini.

1959

CATALOGUL MĂRCILOR POȘTALE ROMÂNEȘTI, întocmit sub auspiciile I.C.S. Filatelia de către Francisc Konrad și Ing. Mișu Herșcovici, la Editura științifică. Tipografiat la Imprimeria Băncii de stat și Imprimeria C.F.R. Conține 232 pagini.

1964

CATALOGUL MĂRCILOR POȘTALE ROMÂNEȘTI – 1964, editat de ED. TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR – BUCUREȘTI, sub auspiciile I.C.S. Filatelia. Tipografiat la „Fabrica de Timbre" și I.P. „Tiparul". Conține 282 + 58 + 14 pagini. Tehnoredactor Ing. Mișu Herșcovici.

1974

CATALOGUL MĂRCILOR POȘTALE ROMÂNEȘTI – 1974, prin care se revine la „catalogul de autor", respectiv Ing. Kiriac Dragomir și Aurel Surpățeanu. Este primul catalog specializat apărut în România. 624 pagini. Editura Sport-Turism, București.

Alte lucrări cu statut de catalog
Bibliografii

- 1937. *Postzensuren in Rumänien 1913–1950.* M. Teleguț și Thielk. Kiel, 1987, Ed. Hans Jürgen Bordel. 161 pagini.
- 1963. *Ștampilele poștale folosite în Țările Române pînă în anul 1881.* Grigore Racoviceanu. București ;
- 1973. *Catalogul întregurilor poștale românești (1870–1947).* Dumitru Biala, Mihail Bauer, Pompiliu Voiculeț-Lemeny. București ;
- 1980. *Catalog de întreguri poștale AVIAȚIE.* România. M. Bauer .Buc. ;
- 1983. *Catalog de perforații românești.* Laszlo Erös. Cluj-Napoca.
- *Bibliografia* publicațiilor filatelice în legătură cu mărcile poștale românești, apărute în presa română și străină. Ing. Mihai Popovici. 1968.
- *Bibliografia* aerofilatelică română. Articole și lucrări. M. Bauer. București 1978.
- *Bibliography* Romanian philatelic Studies. Barbu Popescu. București. 1983.
- *Scrisoare informativă* adresată tuturor filateliștilor de tematica „CĂI FERATE". Rudolf Kalinca. Iași 1983–1984.

6.5. ÎNDRUMĂTOARE

- 1945. *ÎNDREPTARUL FILATELISTULUI.* Aldan și Demin. Ed. I ;
- 1946. *ÎNDREPTARUL FILATELISTULUI.* Aldan și Demin. Ed .II ;
- 1948. *MANUAL DE FILATELIE.* M. Maievski;
- 1957. *CĂLĂUZA FILATELISTULUI.* Val. Tebeica ;
- 1959. *MANUALUL FILATELISTULUI.* Tiberiu Belgrader, Edmund Iarosiewicz, Valeriu Tebeica ;
- 1964. *MANUALUL FILATELISTULUI.* E. Morgenstern ;
- 1965. *A.B.C. FILATELIC.* Lucian Belcea

- 1970. *CE ESTE MARCA POȘTALĂ ?* Grigore Racoviceanu. Bibl. Filatelistului.
- 1971. *PIESE FILATELICE ROMÂNEȘTI DUPĂ PROCLAMAREA REPUBLICII.* Iosif Micu. Biblioteca Filatelistului.
- 1968. *ÎNDRUMARUL FILATELISTULUI ;*
- 1969. *ÎNDREPTARUL FILATELISTULUI ;*
- 1972. *ÎNDRUMARUL FILATELISTULUI ;*
- 1972. *ÎNDREPTAR FILATELIC.* Vsevolod Surjicov ;
- 1978. *ÎNDRUMĂTORUL FILATELISTULUI ;*
- 1980. *ÎNDRUMAR AL FILATELISTULUI. STUDII ȘI CERCETĂRI FILATELICE ;*

6.6. ENCICLOPEDICE

- 1938. *PETRE MUREA, ISTORICUL TIMBRELOR POȘTALE ROMÂNEȘTI 1858-1938.* Timișoara, Tipografia „Rapid", 375 pagini ;
- 1962. VAL. TEBEICA, *PRIMELE MĂRCI POȘTALE ROMÂNEȘTI 1858-1865.* București Ed. Meridiane, 210 pag. + 26 planșe ;
- 1965. CORNEL SPINEANU, ERNEST MORGENSTERN și GEORGE FLORESCU, *STUDII DE FILATELIE. București,* Ed. Tansporturilor și Telecomunicațiilor, 317 pagini ;
- 1966. MARIA ECATERINA FLORESCU și CORNEL SPINEANU, *MĂRCI POȘTALE ROMÂNEȘTI.* București, Ed. Meridiane, 240 pagini ;
- 1979. LASZLO ERÖS, *CARTEA FILATELISTULUI,* București, Ed. Kriterion, în limba maghiară ;
- 1979. MARCEL DĂNESCU, *DICȚIONAR FILATELIC.* București, Ed. Sport-Turism, 222 pagini ;
- 1987. MARCEL DĂNESCU. *FILATELIA DE LA „A" LA „Z".* București, Ed. Sport-Turism, 621 pagini.
- 1987. NICOLAE TRIPCOVICI, *FILATELIA, PASIUNE, COMPETIȚIE, STUDIU.* București, Ed. Sport-Turism, 214 pagini.

6.7. ISTORIE POȘTAL-FILATELICĂ

- 1916. C. MINESCU, *ISTORIA POȘTELOR ROMÂNE.* București, Imprimeria statului, 664 pagini ;
- 1933. P. VIȘOIANU, *73 ANI DE LA INTRODUCEREA PRIMULUI TIMBRU POȘTAL ROMÂNESC 1858-1933.* București, Institutul de arte grafice „Lupta", 49 pagini ;
- 1947. LUDOVIC DENGEL, *ISTORIA OFICIILOR POȘTALE PARTICULARE ȘI MĂRCILE LOR, POȘTE ÎN CIRCULAȚIE PE TERITORIUL ROMÂNIEI DE AZI.* Ed. proprie, Sibiu, 54 pagini
- 1967. AL. CEBUC și C. MOCANU, *DIN ISTORIA TRANSPORTURILOR DE CĂLĂTORI ÎN ROMÂNIA.* București, Ed. Științifică, 232 pagini ;
- 1980. EMANOIL MUNTEANU, *ISTORIA POȘTALĂ A SIBIULUI.* Sibiu, Ed. Revistei „Transilvania", 126 pagini.

6.8. STUDII DE MĂRCI ȘI EMISIUNI

- 1913. GEORGES BRUNEL. *LES TIMBRES du ROYAUME fe ROUMANIE.* Paris, Ed. proprie, 139 pagini ;
- 1945. EDUARD COHEN, *CONTRIBUTIONS A L'ÉTUDE DES ESSAIS DES TIMBRES-POSTE DE ROUMANIE.* Lisbonne, Ed. A. Molder, 91 pagini, 21 planșe ;
- 1950. EDUARD COHEN, *CONSIDERATIONS SUR QUELQUES PLANCHES DES ÉMISIONS LITHOGRAPHIÉES DES TIMBRES DE ROUMANIE* 1866-1872. Lisbonne, Ed. proprie, 36 pagini ;
- 1952. EDUARD COHEN, *LES TIMBRES DE ROUMANIE DES ÉMISSIONS DE 1872 á* 1879. Lisbonne, Ed. proprie, 42 pagini ;
- 1944. JACQUES WERTHEIMER-GHIKA, DOCUMENTELE POȘTEI ROMÂNE, I, *CARTEA MĂRCILOR –CAP DE BOU–.* București, Ed. Cartea Românească, 187 p.
- 1946. JACQUES WERTHEIMER-GHIKA. DOCUMENTELE POȘTEI ROMÂNE, II, *CARTEA MĂRCILOR –PRINCIPATELE UNITE–.* București, Ed. proprie, 162 p.
- JACQUES WERTHEIMER-GHIKA, *ȘARLATANI ÎN POSTURA DE EXPERȚI AI VECHILOR MĂRCI ROMÂNEȘTI,* Ed. proprie, 80 pagini ;
- 1971. Ing. KIRIAC DRAGOMIR, *MARCILE POȘTALE CLASICE ROMÂNEȘTI LITOGRAFIATE ÎN PERIOADA 1865-1872.* București, Ed. A.F.R., Filiala București, 48 pagini.

6.9. TEMATICĂ

- 1964. I-MICU și ING-MIHAI POPOVICI, *ERA COSMICĂ ÎN FILATELIE.* București, Ed. Transporturilor și Telecomunicațiilor.
- 1972. ANDY CONSTANTINESCU și LUCIAN PENESCU, *FILATELIE, ISTORIE ȘI NU NUMAI.* București ;
- 1981. IOSIF MICU, *TEME și SUBIECTE FILATELICE DIN ISTORIA ROMÂNIEI.* București, Ed. Albatros, 240 pagini ;
- 1981. Dr. APOSTOL TURBATU și Dr. NICOLAE NEAGU, *FILATELIA ȘI TURISMUL,* București, Ed. Sport-Turism, 148 pagini ;
- 1981, ANGHEL VRABIE, *FILATELIA ȘI JOCURILE OLIMPICE.* București, Ed. Sport-Turism.

6.10. FILATELIA OGLINDITĂ

Locul filateliei în literatura română este minor, dacă nu chiar neglijabil. Asta poate și din cauză că filatelia, ca preocupare, s-a dezvoltat abia în ultimele cinci sferturi de veac.

Din tot ceea ce s-a scris cu subiect filatelic se detașează în mod pregnant nuvela scriitorului Vasile Voiculescu *„Capul de zimbru"* o izbutită introducere în fascinanta lume a timbrelor, dar mai ales în psihologia și comportamentul unor colecționari. Nuvela dovedește anumite cunoștințe filatelice ale autorului în plăsmuirea unor situații ce susțin conflictul imaginat (ca de exemplu existența unei varietăți de culoare „piersicie" la timbrul de 27 Parale).

Romanul *„Greșeala căpitanului Apostolescu"* rămîne în literatura „polițistă" o izbutită realizare de profil, ea vădind — în ceea ce ne privește — și reale virtuți din partea autorului (Horia Tecuceanu) de a pătrunde în lumea filateliei și mai ales a filateliștilor, pentru a da o mai mare veridicitate subiectului ales din realitatea cotidiană (uciderea bătrînului colecționar-expert Geza Jakots).

Tot un subiect „polițist" — avînd ca temă filatelia — stă la baza scenariului scris de Toma Michinici pentru filmul *„Sfîrșitul nopții"*, realizat de Mircea Veroiu (în care doi școlari identifică un răufăcător).

Ca lucrări de sine stătătoare, realizate de astădată de filateliști recunoscuți, dar mai puțin reușite ca realizare artistică din cauza abordării cu mijloace modeste a „marii literaturi", sînt cărțile :

POVESTIRI FILATELICE, de Cristian Păncescu, București 1946, conține 11 „povestiri" mai mult sau mai puțin izbutite ;

CUM VĂ ÎMBOGĂȚIȚI PRIN FILATELIE, de Joseph de Saxa (pseudonim probabil al lui Aurel Grozea, alias Aron Gross) București 1947 ; conține, deasemeni, povestirea unor întîmplări cu tîlc filatelic. Ambele cărți sînt tipărite la „Institutul de Arte Grafice TIPARNIȚA".

Celor care ar privi cu scepticism utilitatea unei bibliografii a presei filatelice, li se poate răspunde că o astfel de lucrare alcătuită pe baze științifice poate constitui — fie chiar și indirect — o sursă importantă de informare. Acest lucru s-a probat în momentul în care au fost întreprinse o serie de studii de *istorie poștală* (de ce nu *istorie filatelică* sau măcar *istorie filatelico-poștală* ?) ce au început să fie întocmite pentru unele zone, ținuturi, județe, sau chiar localități lipsite de orice informații directe. Atunci, în acele cazuri, s-a apelat la bibliografia presei filatelice și s-a reușit ca din articole, din semnatarii lor, din știri directe sau indirecte, din mica și marea publicitate, din amintirile presărate ici-colo, din toate aceste fragmente răspîndite în vechea presă, să se obțină performanța de a arunca o rază de lumină asupra mișcării filatelice din zona luată în cercetare, atunci cînd nimeni nu mai se aștepta la posibilitatea unei reconstituiri.

Iată așadar, că România, care se numără printre țările cu o prioritară și foarte variată presă filatelică, poate pune la dispoziția cercetătorilor o întreagă gamă de publicații, sursă bogată a unor lucrări de referință pentru aproape toată gama problemelor care și astăzi cad sub incidența atenției filateliștilor.

SILVIU DRAGOMIR

Noi și Universul

Dacă spre sfîrșitul veacului al XXI-lea populația mapamondului se va stabiliza — potrivit aprecierilor contemporane — în jurul cifrei de 10 miliarde, cîți oameni va avea Pămîntul peste 5 secole ? Pentru o asemenea distanță în timp, un răspuns este mai dificil de dat, fie el și foarte aproximativ. Și, totuși, cîțiva savanți n-au pregetat să se lanseze în ipoteze ,chiar extravagante. De pildă, Eric Jones, astrofizician la Laboratorul de la Los Alamos (New Mexico) a apreciat că peste 500 de ani se vor înregistra circa 1 000 de miliarde de ființe umane, care vor trăi atît pe Terra, suprapopulată, cît și pe planetele, asteroizii și chiar pe cometele din sistemul nostru solar.

În explicarea unei asemenea evoluții s-a pornit, mai întîi, de la faptul că Luna reprezintă un extraordinar rezervor de resurse, ea urmînd să devină o bază de pornire spre alte corpuri cerești. Etapa următoare ar putea să fie construirea (cu ajutorul materiilor prime exploatate de pe planeta Mercur) unor uriașe centrale electrice capabile să graviteze în jurul Soarelui și să-i capteze energia. Apoi, oamenii se vor stabili pe celelalte planete și, după cum spuneam, chiar și pe anumiți asteroizi și comete. În cadrul unei asemenea expansiuni, populația umană în sistemul solar, originară de pe frumoasa noastră planetă albastră, s-ar putea dubla odată cu fiecare generație. În acest fel, ea va fi peste 500 de ani de 250 de ori mai mare decît cea actuală, deci peste 1 000 de miliarde de oameni.

Următoarele obiective ale cuceririi spațiului cosmic : stelele mai apropiate, între care prima ar fi steaua Barnard, aflată la o distanță de 6 ani lumină. Drumul pînă la ea ar putea dura vreo 60 de ani.

În fine, iată și o previziune dintre cele mai îndrăznețe : descendenții noștri vor ajunge să colonizeze întreaga Galaxie peste... 8 milioane de ani.

Fără îndoială, faptul că oamenii vor debarca, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat și pe alte corpuri cerești decît Luna nu mai poate fi pus la îndoială. Mai rămîn însă cîteva întrebări care au frămîntat și continuă să frămînte numeroase spirite. Sîntem singuri în Univers, ori mai sînt și alte ființe inteligente ? Dacă sînt, ne-au vizitat vreodată ? Dacă nu, de ce ? La această ultimă întrebare, un astronom a sugerat un răspuns aproape banal : dat fiind costul foarte ridicat al unor nave galactice, extratereștii și-au îndepărtat atenția către alte priorități, renunțînd să ne viziteze pe noi. În ce privește celelalte întrebări, răspunsurile sînt, după cum se știe, împărțite. Unii neagă, pur și simplu, existența altor ființe inteligente în Univers. Alții o admit, dar sînt de părere că extratereștii încă n-au încercat sau n-au putut să ne contracteze. În fine, mai rămîne categoria celor care cred în așa-numitele întîlniri de gradul III, despre care este plină literatura consacrată OZN-urilor, întîlniri care s-ar fi produs atît în cele mai îndepărtate timpuri ale planetei noastre, cît și, mai ales, în secolul pe care-l vom încheia peste 12 ani. Unul din cei mai fervenți susținători ai vizitării Pămîntului de către extratereștri este bine-cunoscutul Erich von Däniken, ale cărui opinii au stîrnit o gamă largă de reacții, de la denigrare pînă la aplauze. El a emis recent o ipoteză de-a dreptul bizară, anume că noua „boală a secolului", SIDA, ar fost adusă pe Pămînt din spațiul cosmic...

Lăsînd însă de-o parte părerile mai delicate, se impune preconizarea că, totuși, cîștigă teren ideea existenței și a altor forme de viață pe bolta înstelată a cerului. Oricum, marile telescoape, sateliții și alte nave de cercetare a Cosmosului — care reprezintă, deocamdată, „ochii și urechile" pămîntenilor în do-